

Avaluació del Programa Democràcia Activa

Informe de Resultats

Avaluació del Programa Democràcia Activa

Informe de Resultats

Barcelona, abril de 2019

Spora Sinergies SCCL

<http://www.spora.ws>

.....
C/ Floridablanca 146 3r 1ª. 08011. Barcelona

Tel. +34 93 532 66 66 | Fax +34 935 504 444

Composició de l'equip

Coordinació del projecte: Miriam Sol

Consultoria tècnica: Carla Cordoncillo

Sumari

1. Introducció	4
2. Metodologia	5
BLOC 1: Coordinació	11
1. Introducció a la coordinació de les accions de participació	11
2. Mirada global	12
3. Resultat i anàlisi de les dimensions d'avaluació	14
3.1. Marc conceptual comú	14
3.2. Coordinació	16
3.3. Planificació	19
3.4. Suport tècnic	20
3.5. Eines i experiències compartides	23
BLOC 2: Processos participatius	24
1. Introducció als processos participatius	24
2. Mirada global	25
2.1. Processos participatius	25
2.2. Perfil persones participants	26
3. Resultat i anàlisi de les dimensions d'avaluació	33
3.1. Disseny i planificació	33
3.2. Pluralitat i diversitat	36
3.3. Traçabilitat i transparència	40
3.4. Accessibilitat	43
3.5. Funcionament	46
BLOC 3: Òrgans de participació	52
1. Introducció als òrgans de participació	52
2. Mirada global	53
2.1. Òrgans de participació	53
2.2. Perfil persones participants	56
3. Resultat i anàlisi de les dimensions d'avaluació	61
3.1. Participació i Deliberació	61
3.2. Diversitat i Renovació	70
3.3. Coordinació i Vigència	74
3.4. Visibilitat	80
3.5. Incidència	82
3.6. Funcionament	83
3.7. Corresponsabilitat i coproducció	91
Conclusions i reptes de la participació a la ciutat	96

1. Introducció

El present document dona compte dels resultats de l'avaluació del Programa 'Democràcia Activa' en el seu desplegament l'any 2018 a Barcelona.

L'Ajuntament de Barcelona, a través de la Direcció de Democràcia Activa i Descentralització, impulsava el Programa 'Democràcia Activa' a finals de l'any 2016 amb la finalitat de millorar la qualitat de la democràcia local a través de la participació ciutadana. Es tracta d'un programa ambiciós, que pretén incidir en les diferents dimensions de la democràcia tot garantint-ne el bon funcionament. D'una banda, garantir l'accés a la informació i la publicitat activa de la política representativa, la tasca que realitzen regidores i regidors, com a principis bàsics de la transparència municipal. De l'altra, garantir el bon desenvolupament dels espais, canals i processos que recullen la participació ciutadana, afavorint el debat públic i l'intercanvi d'arguments i opinions plurals i diverses, tant a iniciativa de la institució com de la mateixa ciutadania.

Sobre aquestes dues dimensions, es plantejava la necessitat de dissenyar un sistema d'avaluació que permetés sistematitzar el funcionament i el desplegament del Programa Democràcia Activa, així com la qualitat democràtica aconseguida a través dels diferents canals de participació ciutadana. D'aquesta manera, durant l'any 2017 es va dissenyar el sistema d'indicadors *ad hoc* al programa, que comprenia un total de 59 indicadors associats a 20 objectius operatius, 5 objectius específics i un objectiu general. Aquest sistema d'indicadors queda recollit en el document "*Sistema de seguiment i avaluació del Programa Democràcia Activa. Manual d'ús*". Es tracta d'un sistema d'avaluació d'elevada complexitat, atès que engloba el conjunt d'accions participatives -coordinació de les accions participatives, processos participatius, consultes ciutadanes, òrgans de participació i iniciatives ciutadanes- i, per tant, al conjunt d'agents implicats en aquestes -figures tècniques de referència, entitats, persones participants- per a tots els territoris i àmbits de la ciutat.

Per aquest motiu, durant l'any 2018 es va dur a terme una prova pilot de la implementació del sistema d'avaluació i seguiment del programa, amb un acompanyament i assessorament que garantís el seu correcte desplegament i el traspàs de coneixement a l'equip de referència.

El present informe, doncs, recull els resultats d'aquest sistema de seguiment i avaluació i el grau d'assoliment dels objectius plantejats en relació amb la qualitat democràtica de la ciutat. Els objectius específics que structuren el programa es basen en (1) la coordinació de les accions participatives i els canals i espais de participació, és a dir, (2) processos participatius, (3) consultes ciutadanes, (4) òrgans de participació i (5) iniciatives ciutadanes. Tanmateix, tan sols s'ha recollit informació suficient com per donar compte de la situació dels objectius (1) coordinació, (2) processos participatius i (4) òrgans de participació. Les eines de verificació referents a les consultes ciutadanes no s'han omplert i aquelles referents a les iniciatives ciutadanes s'han omplert parcialment i tan sols per a una iniciativa, de manera que la informació no ha estat analitzada.

Tanmateix, els resultats aporten una mirada global i específica de la participació ciutadana a al ciutat de Barcelona. La futura recollida d'informació de forma periòdica permetrà comparar aquests resultats en el temps i traçar la tendència i l'impacte del Programa Democràcia Activa en la millora de la qualitat democràtica de la ciutat.

Aquest procés pilot ha permès, també, posar a prova les eines de verificació i el mateix sistema d'avaluació, fet que ha portat a rectificar algunes errades i preguntes que donaven lloc a confusió. Aquesta revisió ha quedat recollida en una segona versió del document "*Sistema de seguiment i avaluació del Programa Democràcia Activa. Manual d'ús*".

2. Metodologia

L'enfocament metodològic ha estat eminentment participatiu i qualitatiu quant a l'acompanyament a la implementació i el pilotatge del sistema d'avaluació, i principalment quantitatiu pel que fa a la recollida i anàlisi dels indicadors d'avaluació. A continuació es descriu el procés de treball i d'elaboració del present informe d'avaluació.

Fase 1. Creació del sistema de recollida d'informació

A l'hora de desplegar el sistema de recollida d'informació ha estat necessari adaptar les eines de verificació en un suport *online* i en un suport *en paper*. D'aquesta manera, es disposava de les opcions d'administració dels qüestionaris més adequades en funció del context i de l'acció participativa. Per exemple, s'han utilitzat els qüestionaris en format paper per administrar-los a les persones participants a les sessions dels processos participatius o dels Consells de Barri, i s'han utilitzat els qüestionaris en format *online* per administrar-los a les figures tècniques de referència.

De forma paral·lela, s'ha creat una base de dades per a cada canal de participació on anar sistematitzant la informació recollida.

Fase 2. Acompanyament i assessorament a la implementació

S'han realitzat diverses reunions de treball amb les persones de l'equip de Democràcia Activa per tal de donar a conèixer les diferents eines de verificació i recollida d'informació, així com la temporalitat i les figures encarregades de recollir-les.

Els dubtes, esmenes i comentaris sobre les eines de verificació, el procés d'implementació del sistema d'avaluació i les persones responsables d'administrar-ho han estat recollits i tractats en aquestes reunions de treball. Alhora, s'ha realitzat un seguiment acurat de la implementació i dels imprevists que han sorgit durant el procés de pilotatge.

Fase 3. Pilotatge

L'equip de Democràcia Activa ha estat el referent en el desplegament de les eines de verificació, i l'encarregat de coordinar-se amb les persones responsables de les accions participatives, principalment processos participatius i consells territorials. El mateix equip ha comptat amb una figura coordinadora del procés d'avaluació, encarregada de vetllar per la planificació de l'administració de les eines i el seu correcte emplenament.

Així, durant aquest procés de pilotatge, s'han creat eines de calendarització i planificació de l'administració dels qüestionaris i s'ha realitzat un seguiment i monitoratge acurat de l'emplenament d'aquests. La informació recollida ha estat centralitzada i sistematitzada en la base dades per cada canal de participació.

Al mateix temps, han aparegut algunes dificultats durant el procés. En primer lloc, la dificultat o confusió en la comprensió d'algunes preguntes ha portat a modificacions de preguntes i respostes de les eines, donant lloc a una segona versió de la mateixa. Aquest fet ha portat a tenir informació recollida de manera diferent per a la mateixa eina i les mateixes variables, fet que ha complicat l'anàlisi posterior. D'altra banda, en ocasions s'ha estimat oportú administrar l'eina en algunes de les accions participatives però no en d'altres, com és el cas dels òrgans de participació en què s'ha recollit informació relativa als Consells de Barri però no als Consells sectorials. Tot plegat ha fet que la informació hagi estat recollida parcialment i, en conseqüència, també els indicadors d'avaluació.

Fase 4. Anàlisi de la informació, elaboració de l'informe final i actualització del sistema d'indicadors

Finalment, la informació recollida a través les diferents eines de verificació ha estat analitzada en relació amb l'estructura plantejada en el document "*Sistema de seguiment i avaluació del Programa Democràcia Activa. Manual d'ús*" i el sistema d'indicadors, simples i complexos. Aquesta anàlisi és principalment descriptiva atès que dona compte dels indicadors recollits quantitativament, però no permet aprofundir en els motius ni les causes que expliquen aquests resultats. Es tracta d'una mirada global a les accions participatives de la ciutat. Aquesta ha de permetre identificar aquelles activitats i objectius del programa que s'han desenvolupat de manera parcial o bé que han de ser reforçats per millorar la qualitat democràtica.

El pilotatge del sistema d'avaluació ha permès posar-lo a prova i extreure'n conclusions, ha conduït a una revisió i actualització del document "*Sistema de seguiment i avaluació del Programa Democràcia Activa. Manual d'ús*" així com dels procediments per a la recollida d'informació.

Objectiu General	Objectius Específics	Objectius Operatius	Indicadors de resultat
Millorar la qualitat de la democràcia local a través de l'impuls de la participació de la ciutadania	1 Coordinar les actuacions de les àrees i districtes implicats en la celebració o organització de la participació ciutadana	1.1 Garantir l'existència i l'aplicació d'un marc conceptual comú	1.1.a % d'accions que canvien de "tipus" després del retorn del CD.
			1.1.b % d'accions participatives que no es corresponen amb els canals de participació que estableix el Reglament. L'11% de les accions participatives presentades al Comitè Director durant el 2018 no corresponen a cap dels canals de participació definits al Reglament de participació ciutadana.
		1.2 Garantir la coordinació de la totalitat d'accions relacionades amb la participació ciutadana	1.2.a % de fitxes que incorporen o enriqueixen la visió de ciutat arran del retorn del Comitè Director.
			1.2.b Dispersió de les accions participatives segons districte La desviació estàndard (sense tenir en compte ni les iniciatives d'àmbit de ciutat ni aquelles per a les quals no tenim informació sobre el districte) és de 1,66 punts.
			1.2.c Dispersió de les accions participatives segons àrea municipal La desviació estàndard de les accions participatives segons àrea municipal és de 5,58 punts.
		1.3 Millorar la planificació de les accions de participació	1.3.a % d'accions participatives que presenten la primera versió de la fitxa quan ja s'han iniciat. El percentatge d'accions participatives registrades durant el 2018 que es van presentar davant el CD abans d'iniciar-se és del 44%.
			1.3.b % d'accions participatives que presenten una segona versió de la fitxa abans d'iniciar-se. El percentatge d'accions participatives per a les quals s'ha presentat una segona versió de la fitxa és 0%.
		1.4 Donar suport tècnic al disseny i l'execució de les accions participatives impulsades des de l'Ajuntament	1.4.a Mitjana de l'índex de suport tècnic rebut en els processos participatius.
			1.4.b Mitjana de l'índex de suport tècnic rebut en les consultes ciutadanes.
			1.4.c Mitjana de les valoracions del suport tècnic rebut en els òrgans. La mitjana de les valoracions del suport tècnic rebut per part dels Consells de Barri és de 7,5 punts sobre 10.
		1.5 Compartir eines i experiències a l'interior de l'Ajuntament	1.5.a % de les accions participatives que estan penjades al Decidim. El 75% de les accions participatives iniciades durant el 2018 han planificat que es penjarien al <i>Decidim.Barcelona</i> .
		Facilitar processos participatius	2.1 Millorar la planificació dels processos (fases i metodologies)

inclusius,
plurals i
innovadors

		2.1.b	% de processos que presenten una segona versió de la fitxa abans d'iniciar-se. El percentatge és del 0%. Cap dels processos ha presentat una segona versió de la fitxa.
		2.1.c	% de processos que han acomplert totes les fases
2.2	Assegurar la pluralitat i diversitat de les persones participants en els processos participatius		Índex mitjà de pluralitat de la totalitat dels processos participatius.
		2.2.a	La mitjana de l'índex de pluralitat dels processos participatius és de 7,66 punts (sobre 10).
			Mitjana del grau de pluralitat percebut per les persones participants.
		2.2.b	La mitjana de l'índex de pluralitat percebuda per les persones participants és de 7,4 punts (sobre 10).
			Índex mitjà de diversitat de la totalitat dels processos participatius.
		2.2.c	La mitjana de l'índex de diversitat dels processos participatius és de 5 punts sobre 10.
2.3	Garantir la traçabilitat i la transparència dels processos participatius		Índex mitjà de traçabilitat dels processos.
		2.3.a	La mitjana de l'índex de traçabilitat dels processos és de 7,7 sobre 10.
			Mitjana de la traçabilitat percebut per les persones participants
		2.3.b	La mitjana de la traçabilitat percebuda per les persones participants a les sessions dels processos participatius és de 6,6 sobre 10.
			Índex mitjà de transparència dels processos.
		2.3.c	La mitjana de l'índex de transparència dels processos és de 7,3 punts sobre 10.
2.4	Garantir l' accessibilitat dels processos participatius		Índex mitjà d'accessibilitat dels processos.
		2.4.a	La mitjana de l'índex d'accessibilitat dels processos és de 6,75 punts sobre 10.
			Mitjana del grau d'accessibilitat percebut per les persones participants.
		2.4.b	La mitjana de l'índex d'accessibilitat percebuda per les persones participants és de 7,5 punts sobre 10.
2.5	Crear mecanismes per a l' avaluació dels processos		Mitjana de les valoracions de les Comissions de Seguiment dels respectius processos participatius.
		2.5.a	La mitjana de les valoracions de les Comissions de Seguiment dels respectius processos participatius és de 7,6 punts sobre 10.
			Mitjana de les valoracions dels processos participatius per part de l'Ajuntament.
		2.5.b	La mitjana de les valoracions dels processos participatius realitzada per les persones tècniques de l'Ajuntament és de 6,9 punts sobre 10.
			Mitjana de les valoracions de l'Ajuntament (referent tècnic) del funcionament de les Comissions de Seguiment.
		2.5.c	La mitjana de les valoracions de les Comissions de Seguiment és de 5,2 punts sobre 10, una puntuació realment baixa.
		2.5.d	Mitjana de les auto-valoracions de les Comissions de Seguiment (de tots els processos)

					del seu funcionament.
					La mitjana de les auto-valoracions de les Comissions de Seguiment és de 8,1 punts sobre 10.
				2.5.e	Valoració del funcionament de la Comissió Assessora (quan escaigui). <i>Aquest indicador no s'ha recollit perquè no s'ha sol·licitat assessorament a aquest òrgan.</i>
Enfortir els canals de democràcia directa promovent la realització de consultes ciutadanes	3.1	Garantir un període de debat públic , accessible, divers i plural, previ a la realització de cada consulta	3.1.a	% de consultes ciutadanes que han comptat amb espais d'informació i deliberació.	
			3.1.b	Mitjana dels índex d'accessibilitat de les activitats de deliberació de la totalitat de consultes.	
			3.1.c	Mitjana dels índex de pluralitat de les activitats de deliberació de la totalitat de consultes.	
			3.1.d	Mitjana dels índex de diversitat de les activitats de deliberació de la totalitat de consultes.	
	3.2	Crear mecanismes per a l' avaluació de les consultes	3.2.a	Mitjana de les valoracions de les consultes d'acord amb les Comissions de Seguiment respectives.	
			3.2.b	Mitjana de les valoracions de les Comissions de Seguiment del seu propi funcionament.	
3.2.c			Mitjana de les valoracions de les consultes d'acord amb els participants de les sessions d'informació i deliberació.		
Revisió i simplificació de l'organització interna dels òrgans de participació	4.1	Garantir la qualitat de la deliberació a l'interior dels òrgans	4.1.a	Mitjana de la valoració de la participació segons la secretaria dels òrgans. El 70% de les figures referents tècniques considera que els Consells de Barri són un espai de debat en el que no es prenen decisions.	
			4.1.b	Mitjana de la valoració de la participació segons les persones participants. El 53% de les persones participants considera que els Consells de Barri són un espai de debat en el que no es prenen decisions.	
			4.1.c	Mitjana de la valoració de la qualitat de la deliberació segons la secretaria dels òrgans. El 51% de les persones referents dels Consells de Barri coincideixen en què la qualitat de la deliberació és baixa atès que habitualment no hi ha debat més enllà de l'exposició individual de queixes o peticions.	
			4.1.d	Mitjana de la valoració de la qualitat de la deliberació segons les persones participants. El 42% de les persones participants a l'òrgan considera els Consells de Barri com un espai de debat sense mecanismes per arribar a acords.	
	4.2	Garantir la diversitat i renovació dels actors que participen en els òrgans de participació [consells sectorials]	4.2.a	Mitjana de l'índex de diversitat dels òrgans de participació. La mitjana de l'índex de diversitat per als Consells de Barri se situa en 5,4 punts sobre 10.	
			4.2.b	Mitjana de l'índex de renovació dels òrgans de participació. El 22% dels Consells de Barri ha incorporat a noves entitats en el darrer any, i el 16% compta amb entitats que s'han donat de baixa o han deixat de participar-hi.	

5	Iniciatives ciutadanes	4.3	Coordinar els òrgans de participació per tal de racionalitzar-ne la vigència	4.3.a	Mitjana de l'índex de coordinació dels òrgans de participació. La mitjana de l'índex de coordinació dels Consells de Barri és de 3,4 punts sobre 10.
				4.3.b	% d'òrgans que compleixen el període de vigència previst.
				4.3.c	% d'òrgans que responen a l'objectiu pel qual es van crear.
		4.4	Millorar la visibilitat dels òrgans	4.4.a	% d'òrgans que compta amb un espai web actualitzat. El 55% dels Consells de Barri afirma tenir una pàgina web , i el 44% diu que aquesta està actualitzada i amb informació suficient.
				4.4.b	% d'òrgans que realitza activitats obertes a la ciutadania. El 14% dels Consells de Barri afirma organitzar o participar d'alguna activitat al Districte , i el 3% diu que organitza sovint accions i activitats de forma autogestionada
		4.5	Promoure la incidència dels òrgans en la definició d'accions i polítiques públiques	4.5.a	Mitjana de l'índex d'incidència dels òrgans de participació. Tan sols un 25% dels Consells de Barri afirma haver realitzat propostes dirigides a un o més òrgan de govern en el darrer any.
		4.6	Avaluar el funcionament dels òrgans de participació	4.6.a	Mitjana de l'índex de funcionament segons la secretaria tècnica de l'òrgan.
				4.6.b	Mitjana de l'índex de funcionament segons les persones participants a l'òrgan. La mitjana de la valoració del funcionament dels Consells de Barri, segons les persones participants és de 6,3 sobre 10 punts.
				4.6.c	Mitjana de l'índex de funcionament dels pactes i acords.
		4.7	Promoure la corresponsabilitat de la ciutadania i la coproducció de polítiques municipals	4.7.a	Mitjana de l'índex de corresponsabilitat dels òrgans.
				4.7.b	La puntuació mitjana de l' índex de corresponsabilitat és de 2,4 per als Consells de Barri.
		4.7.c	Mitjana de l'índex de coproducció dels òrgans. La puntuació mitjana de l' índex de coproducció és de 5,3 per als Consells de Barri.		
	5.1	Promoure la democràcia directa a través les iniciatives ciutadanes	5.1.a	Percentatge d'iniciatives ciutadanes que proposen iniciar un procés participatiu.	
			5.1.b	Percentatge d'iniciatives ciutadanes que proposen convocar una consulta ciutadana.	
			5.1.c	% d'iniciatives ciutadanes que han incidit en el funcionament dels òrgans (creació d'un òrgan de participació, incorporació d'un o diversos temes a l'ordre del dia del consell municipal, convocatòria d'un consell de barri).	
			5.1.d	% de processos participatius provinents d'iniciativa ciutadana.	
			5.1.e	% de consultes ciutadanes realitzades a iniciativa de la ciutadania.	
			5.1.f	% de propostes d'iniciativa ciutadana que han assolit el nombre de signatures requerit.	
5.1.g			Dispersió de les iniciatives ciutadanes segons Districte.		
5.1.h			Dispersió de les iniciatives ciutadanes segons àmbit temàtic.		

BLOC 1: Coordinació

1. Introducció a la coordinació de les accions de participació

El Reglament de participació ciutadana estableix en el seu article número 5 que, *en exercici de les competències que li atribueix la Carta Municipal de Barcelona, correspon a l'alcalde o alcaldessa l'establiment de l'organització administrativa necessària per a l'impuls i bon funcionament de la participació ciutadana*. L'òrgan o els òrgans que es decideixen crear amb aquesta finalitat podran tenir -d'acord amb el mateix article- funcions de coordinació de les actuacions, impuls administratiu, organització i funcionament dels processos participatius i altres canals de participació, entre d'altres.

Amb aquesta finalitat, es va crear el Comitè Director: un òrgan format per una persona representant de cada àrea i de quatre districtes, que té per objectiu realitzar el seguiment de totes les accions relacionades amb la política de millora de la qualitat democràtica i de la participació ciutadana. D'acord amb el Pla de treball (2016-2019) de la Direcció de Democràcia Activa, aquest seguiment s'ha de realitzar amb *una visió transversal i innovadora, aplicant criteris d'avaluació i diagnosi, vetllant per la bona qualitat dels processos i dels espais de participació*.

En aquest capítol es recullen els resultats d'aquestes accions de coordinació i seguiment. Més concretament, es recullen els resultats de tots els objectius operatius que queden emmarcats dins l'objectiu específic de *coordinació* del Programa Democràcia Activa. I és que, d'acord amb el decret d'aprovació del Programa Democràcia Activa, un dels objectius del programa és respondre a la necessitat de coordinar les actuacions de les àrees i districtes implicats en la celebració o l'organització d'accions de participació ciutadana. Així, aquest objectiu es desplega en un conjunt d'objectius més concrets (operatius):

- Garantir l'existència i l'aplicació d'un marc conceptual comú.
- Garantir la coordinació de la totalitat d'accions relacionades amb la participació ciutadana.
- Millorar la planificació de les accions de participació.
- Donar el suport tècnic al disseny i l'execució de les accions participatives impulsades des de l'Ajuntament.
- Compartir eines i experiències a l'interior de l'Ajuntament.

Per tal de facilitar el seguiment a aquests objectius operatius, el present sistema d'avaluació els aborda en termes de dimensions d'avaluació, que es desglossen o es relacionen amb un seguit d'indicadors. Les dimensions proposades són les següents:

- **Marc conceptual comú:** aquesta dimensió cerca recollir la mesura en què les accions de participació desenvolupades responen a les definicions recollides al Reglament de participació ciutadana.
- **Coordinació:** entesa com la capacitat del Comitè Director per tenir i traslladar una visió global de les accions de participació que es realitzen des de les diferents àrees i en els diferents districtes.
- **Planificació:** la planificació fa referència al compliment del protocol del Comitè Director (l'eina que estableix el procés de disseny o planificació de les accions de participació ciutadana, en especial dels processos participatius).

- **Suport tècnic:** aquesta dimensió fa referència a la figura dels Referents de Democràcia Activa i el suport que presten a les demés àrees i territoris en la planificació i el desplegament de les accions de participació.
- **Eines i experiències compartides:** recull la capacitat del Programa Democràcia Activa per facilitar que es comparteixin eines i experiències relacionades amb la participació ciutadana, en el si de l'Ajuntament.

Com s'ha comentat, aquestes dimensions queden recollides en una sèrie d'indicadors simples i complexos, de manera que puguem mesurar o avaluar en quina mesura s'ha assolit cadascun dels objectius operatius, i per tant, en quina mesura s'ha assolit també l'objectiu específic vinculat a la coordinació de la participació ciutadana. Aquests indicadors es recullen amb dues eines de verificació, és a dir, dues fonts d'informació que a partir d'una sèrie de preguntes permeten recollir periòdicament la informació que alimenta els indicadors. Aquestes fonts de verificació són:

- **Eina 1.A.:** Acta de les sessions del Comitè Director
- **Eina 1.B.:** Fitxa d'accions participatives (a omplir per la persona referent)

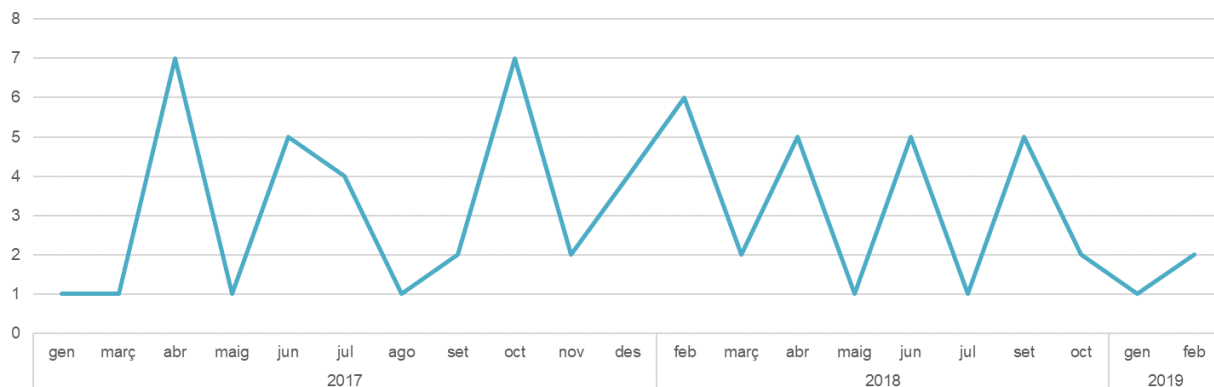
2. Mirada global

Des de gener del 2017 fins l'actualitat, s'han registrat a l'aplicatiu informàtic de registre de les fitxes de presentació de les accions de participació, un total de 71 accions participatives. D'aquest total d'accions, un 80% (57 accions) han estat processos participatius, un 8,5% (6 accions) han estat jornades participatives, un 3% (2 accions) diagnòstics participatius i un 8,5% altres tipus d'accions.

Per a aquestes 71 accions doncs, s'ha emplenat l'eina 1.B: Fitxa d'accions participatives. Tanmateix, com s'analitzarà més endavant, la planificació del Programa Democràcia Activa i el Protocol de funcionament del Comitè Director preveien que aquesta fitxa s'emplenés (per part de la persona referent de l'acció participativa) dues vegades, i només s'ha emplenat una. Aquest fet ha tingut repercussions en la recollida dels indicadors corresponents a aquest apartat, tal com s'exposa a continuació.

En un principi, les 71 accions de participació s'han presentat en una sessió presencial del Comitè Director. A la següent gràfica podem observar el nombre d'accions introduïdes a l'aplicatiu mensualment entre gener del 2017 i febrer del 2019. Cal puntualitzar però, que les xifres no necessàriament coincideixen amb les presentades en cadascun dels mesos en les sessions del Comitè Director. I és que hi ha fitxes que s'han registrat força abans de presentar-se al Comitè, d'altres que s'han presentat en més d'una sessió, o inclús fitxes que s'han introduït a l'aplicatiu i no s'han arribat a presentar. Per aquesta raó, les dates d'introducció de les fitxes a l'aplicatiu no es corresponen amb les de presentació d'aquestes davant el Comitè. No obstant, d'alguna manera ens parla d'una activitat vinculada a la planificació d'accions de participació ciutadana.

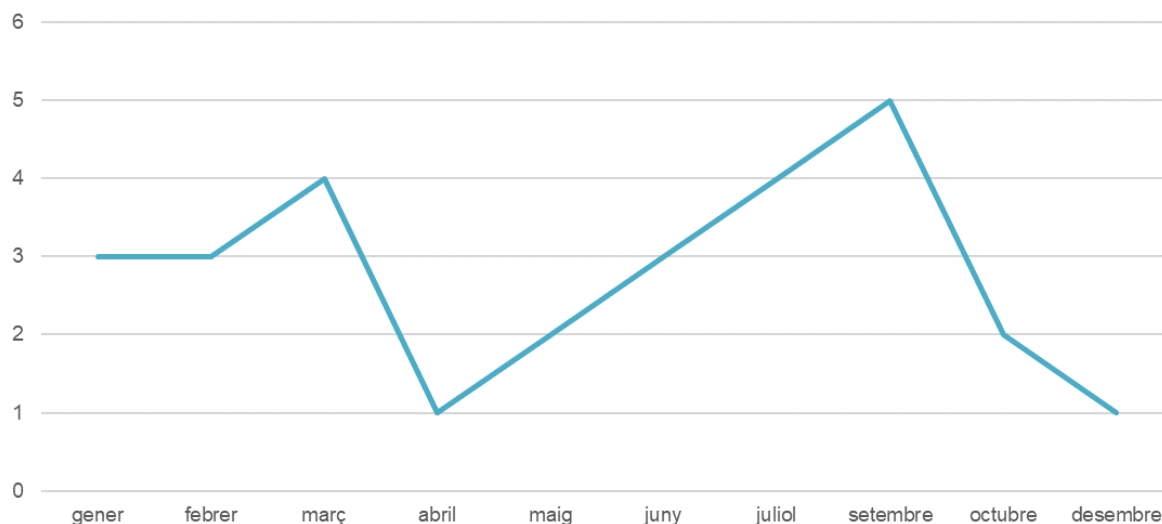
Nombre d'accions participatives registrades mensualment a l'aplicatiu

En aquest sentit, el gràfic ens mostra que no sembla haver una tendència clara en les dates en què s'introdueix un major o menor volum de fitxes a l'aplicatiu. Gener, maig i agost sembla que tendeixen a ser mesos de baixa activitat, mentre abril, juny i setembre/octubre són mesos de força més activitat.

Per a 2018, que és el període analitzat en aquest informe, podem revisar, a partir de les Actes de les sessions del Comitè Director (corresponent a l'eina de verificació 1.A), quantes fitxes es van presentar realment per a cadascun dels mesos. Com es pot veure al gràfic, als mesos d'agost i novembre de 2018 no hi va haver sessió del Comitè Director.

Nombre de fitxes presentades en cada sessió del Comitè Director

El gràfic presenta un total de 28 accions de participació presentades durant el 2018 al Comitè Director. Tanmateix, com s'ha comentat anteriorment, algunes accions (una minoria però) es van presentar davant aquest òrgan en més d'una ocasió.

3. Resultat i anàlisi de les dimensions d'avaluació

3.1. Marc conceptual comú

Com s'ha comentat, el Reglament de participació ciutadana, en tant que normativa de referència de totes les accions de participació realitzades a la ciutat de Barcelona, esdevé el marc conceptual comú per al conjunt d'agents implicats en el desplegament d'accions de participació. Vetllar per a que així sigui i per a que aquest marc conceptual s'apliqui, és un dels objectius específics del Programa Democràcia Activa. D'aquí que a l'hora de dissenyar el sistema d'indicadors del programa s'incloguessin dos indicadors orientats a valorar específicament la mesura en què s'aplica el Reglament de participació al definir les accions de participació.

Indicador 1.1.a: Percentatge d'accions participatives que canvien de "tipus" després del retorn del Comitè Director

No s'ha recollit aquesta informació.

L'òrgan encarregat de vetllar per l'aplicació del Reglament de participació ciutadana és el Comitè Director. Aquest revisa, comenta i "aprova" les sol·licituds d'accions participatives sota alguna de les definicions que estableix el Reglament. El mecanisme per a dur a terme aquest procés queda definit al protocol de funcionament del Comitè. Aquest estableix que la persona responsable de cada acció participativa ha d'omplir una fitxa descriptiva (eina 1.B.) i l'ha de presentar davant el Comitè Director. Aquest efectuarà preguntes i comentaris orientats a garantir el compliment de l'acció amb la norma (el Reglament de participació), que posteriorment seran incorporats per la persona referent de l'acció participativa, en una segona versió de la fitxa.

Per aquesta raó, l'indicador fa referència a accions que canvien de "tipus" després del retorn del Comitè. Es tracta d'accions participatives que es presenten sota una forma i que després de la revisió del Comitè Director es considera que no encaixen amb la definició que el Reglament realitza d'aquells tipus d'acció participativa, i per tant es recomana que es tornin a registrar sota una altra etiqueta. Aquestes són les accions que canvien de "tipus".

Aquest és un indicador que permet avaluar si el Reglament s'ha convertit o no en un marc conceptual comú, perquè evidencia la proporció d'accions de participació que ja han tingut en compte els paràmetres establerts a la norma en la seva definició inicial. D'aquesta manera, si el percentatge d'accions que canvien de tipus arriba a ser zero en algun moment, voldrà dir que tots els agents han interioritzat les definicions establertes al Reglament de participació ciutadana.

Si més no, en aquesta ocasió no serà possible valorar la mesura en què aquestes definicions estan clares o no, perquè la informació necessària per a fer-ho no s'ha recollit. Com s'ha explicat, obtenir aquesta informació requereix recollir dues versions de la fitxa descriptiva (eina 1.B.), però només s'ha recollit la primera versió. Així doncs, no podem saber quin percentatge d'accions s'ha registrat sota un tipus diferent d'acció en la segona fitxa.

L'únic que podem saber és la proporció que representa cada tipus d'acció participativa en relació al total d'accions que han passat pel Comitè Director. Aquesta dada es correspon de fet, al següent indicador a recollir.

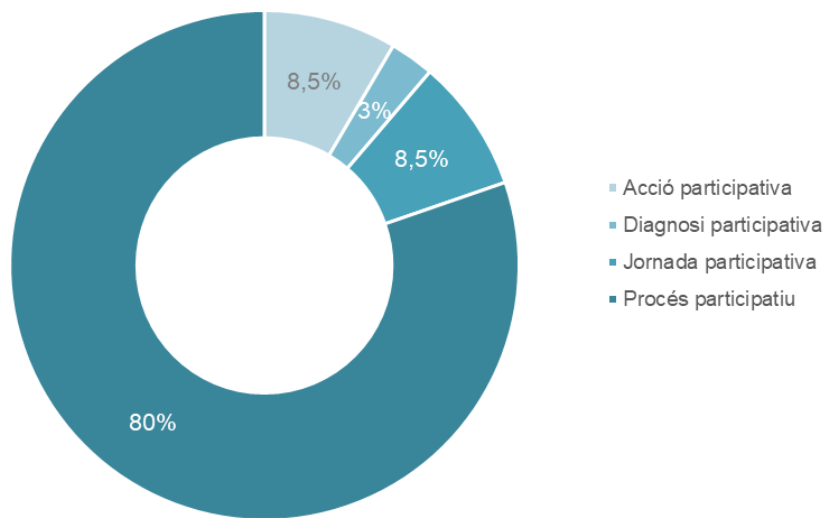
Indicador 1.1.b: Percentatge d'accions participatives que no es corresponen amb els canals de participació que estableix el Reglament de participació ciutadana

L'11% de les accions participatives presentades al Comitè Director durant el 2018 no corresponen a cap dels canals de participació definits al Reglament de participació ciutadana.

El 89% de les accions participatives iniciades durant l'any 2018 han estat processos participatius. Només tres accions (d'un total de 27) han estat realitzades a partir de canals de participació no contemplats al Reglament de participació ciutadana. Si més no, aquesta xifra ascendeix a un 20% quan analitzem la totalitat de les accions de participació registrades a l'aplicatiu informàtic (des de gener del 2017 fins febrer del 2019). D'un total de 71 accions de participació registrades, 14 no es corresponen a cap dels canals definits al Reglament: 6 jornades participatives, 2 diagnòstics i 6 accions participatives.

Aquesta important diferència quan tenim en compte l'any 2017 ens permet deduir que, amb el temps, s'ha consolidat la idea que només es registren a l'aplicatiu i es presenten davant el Comitè els processos participatius. Això explicaria que durant el 2017 un 28% de les accions registrades tinguessin formes no contemplades al Reglament, i que la xifra descendeixi a l'11% per a l'any 2018.

Tipus d'accions participatives registrades i presentades davant el Comitè Director

El que realment seria interessant saber és, tant per a 2017 com per a 2018, quin percentatge d'accions es van registrar inicialment com a processos participatius i, arran del retorn del Comitè Director (en el qual es va considerar que no complien els requisits per a ser considerades processos participatius), van canviar de tipus. La tendència a presentar només processos participatius al Comitè Director semblaria indicar que tot allò que no siguin processos és perquè ha hagut de "canviar de tipus". És a dir, que l'11% d'accions participatives registrades sota una forma diferent a la del procés participatiu, haurien pogut estar inicialment registrades com a processos i haurien canviat de tipus després del retorn del Comitè Director.

Una dada que pot ajudar a complementar aquesta anàlisi és el percentatge d'aquestes accions participatives (que no són processos) que van obtenir un retorn del Comitè Director. De les 14 accions comentades (per a 2017 i 2018), 8 accions van obtenir un retorn presencial i virtual d'aquest òrgan.

3.2. Coordinació

La dimensió de *coordinació* fa referència a la capacitat del Comitè Director per assolir una visió global de les accions participatives que es realitzen en el conjunt d'àrees municipals i territoris de la ciutat. A l'hora de fer el retorn als responsables de les diferents accions participatives quan aquests presenten les fitxes, el Comitè ha de mirar d'enriquir aquesta visió de ciutat, per tal de garantir la coherència i la connexió entre les diferents accions de participació.

Amb aquest sentit, la fitxa descriptiva de les accions participatives incorpora una pregunta relativa a la manera com l'acció en qüestió es relaciona o connecta amb altres accions participatives o espais de participació. La persona responsable de l'acció ha d'omplir aquest apartat abans de presentar la fitxa al Comitè; tanmateix, la intenció és que pugui enriquir-lo o completar-lo a partir de les aportacions dels membres del Comitè. Per aquesta raó el primer indicador de *coordinació* fa referència al percentatge de fitxes que enriqueixen aquest apartat a partir del retorn de l'òrgan.

Indicador 1.2.a: Percentatge de fitxes que incorporen o enriqueixen la visió de ciutat arran del retorn del Comitè Director

Aquesta informació no s'ha recollit.

Malauradament, com no s'ha recollit segona versió de cap de les fitxes (perquè no s'ha incorporat a l'aplicatiu on aquestes es registren la possibilitat d'introduir una segona versió), no s'ha recollit la informació necessària per a obtenir aquest indicador.

El que sí sabem és **el percentatge del total de fitxes que incorporen la visió de ciutat en la primera versió: són només l'11% del total de 71 accions registrades**. Aquesta xifra és realment baixa, si tenim present que en un principi s'hauria d'omplir aquest apartat per a totes les accions de participació, i el retorn del Comitè Director només hauria de servir per enriquir-lo. Val la pena esmentar que d'aquest 11% es tradueix en 7 accions de participació, totes elles processos participatius.

D'altra banda, també és important destacar que si analitzem només les accions participatives registrades durant el 2018 la xifra ascendeix al 26%. Per tant, sembla que la tendència és que cada vegada més accions participatives -més processos participatius en realitat- incorporin la visió de ciutat. Un altre aspecte important és que **del total de 27 accions presentades al Comitè Director, n'hi ha 11 per a les quals el retorn ha buscat enriquir la visió de ciutat**; per tant, un 40%.

La *coordinació* també té a veure amb la comprensió del desplegament territorial de la participació. És probable que diferents accions participatives tinguin lloc de manera simultània en un mateix territori. Tenir present aquest desplegament és una de les tasques del Comitè Director.

Aquesta mirada territorial també ha de permetre veure si hi ha determinats territoris més propensos a realitzar accions de participació. Hi ha districtes on sorgeixen més iniciatives ciutadanes que a d'altres? On es duen a terme més processos participatius? Per a poder respondre aquestes preguntes a l'hora de definir el sistema d'indicadors del programa es va proposar recollir la dispersió de les accions participatives segons districte; per tal de poder analitzar si la participació es concentra territorialment, o si està repartida de manera equilibrada.

Indicador 1.2.b: Dispersió de les accions participatives segons districte

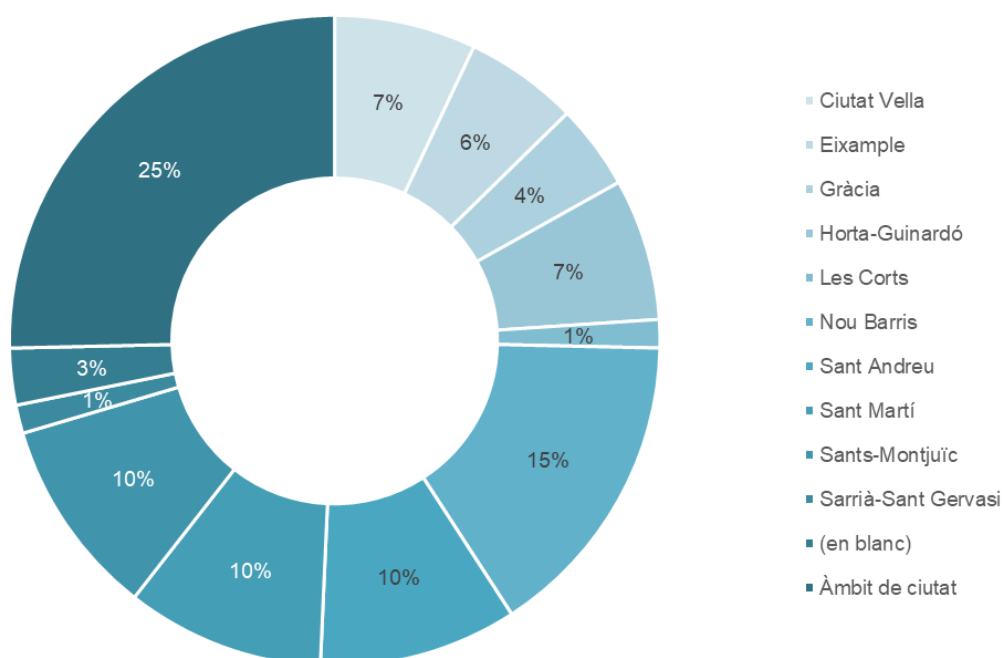

La desviació estàndard (sense tenir en compte ni les iniciatives d'àmbit de ciutat ni aquelles per a les quals no tenim informació sobre el districte) és de 1,66 punts.

Una desviació estàndard de 1,66 punts significa que si triéssim dos districtes a l'atzar, en mitjana la diferència entre el nombre d'accions participatives realitzades en un i altre seria d'1 acció i mitja. Tenint en compte que la desviació estàndard està calculada sobre un total de 19 accions de participació¹ (que són les accions que s'han realitzat a nivell de districte), podem afirmar que les accions realitzades durant l'any 2018 han estat molt repartides territorialment.

Si realitzem la mateixa anàlisi per al total de les accions registrades que acompleixen els criteris esmentats (per tant el total d'accions registrades entre gener de 2017 i febrer de 2019 d'àmbit de districte), la desviació estàndard és de 3 punts, per a un total de 51 accions. Malgrat tractar-se d'una xifra superior a la obtinguda per a les accions de 2018, segueix sent relativament baixa. De totes maneres, per tal d'entendre millor la xifra, al gràfic següent podem veure la proporció d'accions desenvolupades a cada districte.

Percentatge d'accions participatives per Districte

El districte on s'han realitzat més accions de participació ha estat Nou Barris, amb 11 accions participatives, seguit per Sants-Montjuïc, Sant Martí i Sant Andreu amb 7 accions cadascun. Aquests districtes es diferencien considerablement d'aquells que es troben a la cua en la proporció d'accions: Sarrià-Sant Gervasi i Les Corts, amb una sola acció de participació, i Gràcia amb 3 accions.

Caldria veure quines són les raons que expliquen aquestes importants diferències, però podem apuntar una sèrie de fets que podrien servir de punt de partida per aquesta reflexió:

¹ Recordem que tenim un total de 27 accions de participació registrades el 2018, 8 de les quals són d'àmbit de ciutat. Per tant, les 19 restants són d'àmbit de districte.

- Sarrià-Sant Gervasi i Les Corts són els barris amb una renda familiar disponible per càpita més elevada², i Nou Barris el districte amb la renda per càpita més baixa.
- Els districtes on s'estan duent a terme més accions de participació ciutadana coincideixen amb aquells on s'està desenvolupant el Pla de Barris.
- Els districtes on s'han dut a terme més accions de participació són districtes amb una llarga i consolidada tradició de participació.

Finalment, val la pena subratllar que quan analitzem les dades només per al 2018, hi ha 3 districtes en els quals no s'han realitzat accions: l'Eixample, Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi. En canvi, Nou Barris i Sant Martí es mantenen en primera posició, seguits per Sants-Montjuïc, Sant Andreu i Horta-Guinardó. Així doncs, les dades per a l'any 2018 segueixen la mateixa tendència que les dades analitzades per un període de temps més ampli.

De la mateixa manera que per entendre la mesura en què el programa Democràcia Activa contribueix a la coordinació de les accions de participació s'ha recollit la dispersió territorial, també s'ha recollit la dispersió temàtica. És a dir, són sempre les mateixes àrees de l'Ajuntament les que impulsen accions de participació? Sempre es consulta a la ciutadania sobre els mateixos temes? És la participació realment transversal?

Indicador 1.2.c: Dispersió de les accions participatives segons àrea municipal

La desviació estàndard de les accions participatives segons àrea municipal és de 5,58 punts.

Aquest indicador es construeix doncs a partir de l'anàlisi dels temes sobre els quals s'han realitzat accions de participació; per tant, dels temes per als quals l'Ajuntament inclou la ciutadania en la presa de decisions. Una desviació estàndard de 5,5 punts (en contraposició a la desviació estàndard territorial que era de només d'1,6 punts), ens parla d'una elevada concentració temàtica de les accions de participació. És a dir, si agaféssim dos temes a l'atzar, la diferència entre el nombre d'accions sobre l'un i l'altre seria de més de 5.

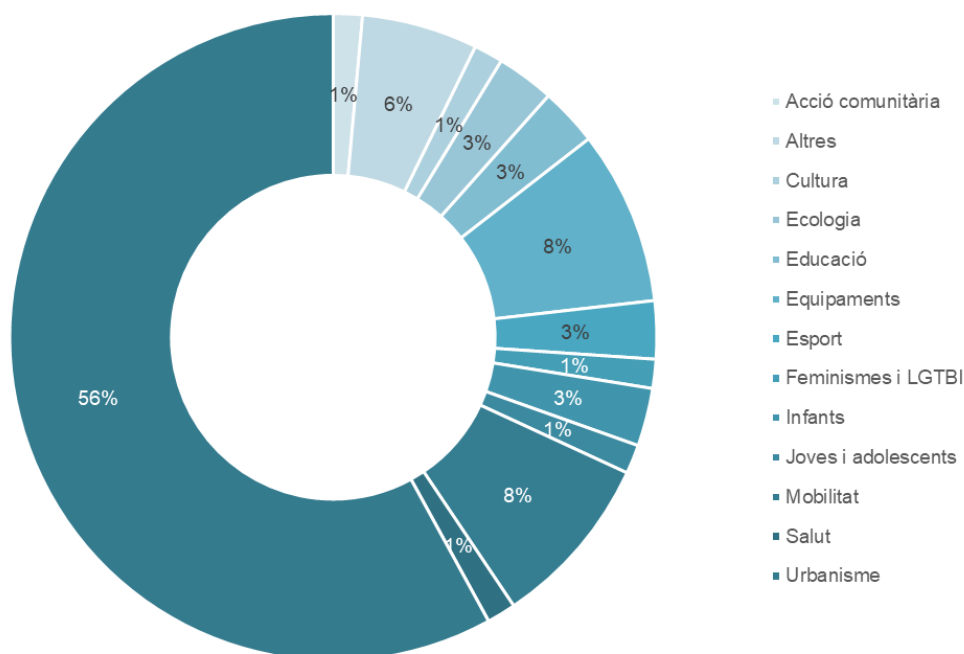
Aquesta xifra correspon a les accions registrades durant l'any 2018. Quan revisem la desviació estàndard per al total de les 71 accions registrades des que es va posar en marxa l'aplicatiu, la xifra ascendeix a 10,58 punts; és a dir, es duplica. Això es deu a que l'àrea temàtica que concentra més de la meitat de les accions de participació (l'urbanisme) durant el 2018, ja en concentrava més de la meitat al 2017.

Així doncs, com podem veure al gràfic que es presenta a continuació, la desviació és molt alta perquè un sol tema (l'urbanisme) concentra el 56% de les accions de participació. Per a tota la resta de temes, s'han realitzat una o dues accions de participació (tant si el període temporal és només el 2018, com si és tot el període de vida de l'aplicatiu i del Comitè Director). Només hi ha dos temes al voltant dels quals s'han realitzat 6 accions: mobilitat (molt vinculat a urbanismes) i equipaments.

Per entendre aquestes xifres cal tenir en compte que en l'àmbit de l'urbanisme la mateixa normativa obliga en molts casos a realitzar processos de participació ciutadana. Aquest fet podria explicar una diferència tan acusada. Tot i així, sembla que cal fer un esforç per diversificar els temes sobre els quals s'implica la ciutadania en la presa de decisions de política pública, i per motivar les diferents àrees de l'Ajuntament a realitzar accions de participació.

² "Distribució territorial de la renda familiar disponible per càpita a Barcelona"(2017). Ajuntament de Barcelona. Disponible a: https://ajuntament.barcelona.cat/barcelonaeconomia/sites/default/files/RFD_2017_BCN.pdf

Percentatge d'accions participatives per àrea temàtica

3.3. Planificació

El Protocol de funcionament del Comitè Director defineix el circuit pel qual han de passar les accions participatives per a ésser revisades i aprovades pel Comitè Director. Aquest circuit es divideix en quatre fases: planificació, rebuda i acompanyament, valoració i retorn. Les accions de participació han de passar per les quatre fases que defineix el Protocol abans d'iniciar-se, per tal de garantir que (1) han estat degudament pensades i planificades, i (2) compten amb el vistiplau del Comitè Director.

Per aquesta raó, el primer dels indicadors de planificació fa referència al percentatge d'accions que presenten la fitxa (la primera versió d'aquesta) abans d'iniciar-se. I és que obtenir el retorn metodològic del Comitè Director quan el procés participatiu o l'acció participativa ja està en marxa no tindria massa sentit, doncs hi hauria poc marge per tenir en compte les seves recomanacions.

Indicador 1.3.a: Percentatge d'accions participatives que presenten la primera versió de la fitxa quan ja s'han iniciat

El percentatge d'accions participatives registrades durant el 2018 que es van presentar davant el CD abans d'iniciar-se és del 44%.

De les accions de participació registrades durant el 2018, el 44% va presentar la primera versió de la fitxa davant el Comitè Director quan ja s'havien iniciat. Quan analitzem el total de les accions registrades al Comitè Director per a les quals disposem d'aquesta informació, la xifra no és massa diferent: un 45%. Concretament, tenint en compte que per a un 25% de les accions no disposem d'aquesta informació, podem afirmar que només un **30%** de les accions participatives van presentar la primera versió de la fitxa abans d'iniciar-se. Cal esmentar però, que durant l'any 2017 es van registrar accions que s'havien iniciat força mesos abans (durant el mateix 2017 o inclús en alguns casos durant el 2016). Es pot deduir doncs, que es van registrar algunes accions de participació que s'havien planificat quan encara no estava en marxa el

Comitè Director. Aquestes dades per tant, distorsionen clarament el percentatge final. Per això val la pena analitzar amb major detall la dada per a les accions registrades només durant el 2018, que en definitiva són les accions objecte d'aquest Informe.

Durant l'any 2018 es van registrar 27 accions participatives a l'aplicatiu. Segons les dades proporcionades a partir de l'eina 1.A, 12 d'aquestes es van presentar davant el Comitè Director abans d'iniciar-se; per tant un 44%. La xifra es manté quan realitzem l'anàlisi només per als processos participatius (corresponents a 24 de les 27 accions registrades). Per entendre la dada també cal especificar que hi ha 3 accions (un 11% del total) per a les quals no disposem de la data d'inici, i per tant no podem saber si es van presentar abans o després de començar.

Una altra informació que ens ajuda a entendre el grau de planificació de les accions de participació, és la manera com s'ha dut a terme el retorn del Comitè Director. Del total de 71 accions de participació registrades, un **75% van rebre un retorn virtual del Comitè Director**. Parlem de retorn virtual perquè és el retorn formal que realitza el Comitè de manera posterior a la presentació de la fitxa de l'acció en la sessió presencial. S'entén però, que la persona que presenta la fitxa obté també, al moment de presentar-la, un retorn *in situ*.

Indicador 1.3.b: Percentatge d'accions participatives que presenten una segona versió de la fitxa abans d'iniciar-se

El percentatge d'accions participatives per a les quals s'ha presentat una segona versió de la fitxa és 0%.

Aquesta informació no es pot proporcionar perquè no s'ha registrat la segona versió de la fitxa. El que sí podem saber és el percentatge de fitxes que han obtingut un retorn del Comitè Director abans de començar.

Només el 0,07% de les accions participatives han obtingut un retorn del Comitè Director abans de començar. És a dir 5 accions d'un total de 71. Tanmateix, per a 22 d'aquestes no disposem bé de la data del retorn, bé de la data d'inici. Per tant, d'entre les accions per a les quals tenim informació completa, només el 10% han obtingut un retorn abans de començar.

De nou, és important tenir en compte que hi ha accions registrades per a anys anteriors. Del total de 71 accions registrades, 24 es van iniciar durant el 2018 (vegem que 24 més 3, que són les accions per a les quals no disposem de la data d'inici, sumen les 27 accions comentades anteriorment). D'aquestes 24, només 3 (és a dir un 12%) han obtingut un retorn del Comitè Director abans de començar.

3.4. Suport tècnic

La dimensió del suport tècnic dona resposta a l'objectiu operatiu del Programa Democràcia Activa, orientat a "donar el suport tècnic al disseny i l'execució de les accions participatives impulsades des de l'Ajuntament". Es tracta doncs de facilitar el disseny i l'execució de les accions de participació, a partir d'oferir un acompanyament, que en aquest cas proporcionen els i les tècniques de Democràcia Activa.

Indicador 1.4.a: Mitjana de l'índex de suport tècnic rebut en els processos participatius

Aquesta informació no s'ha recollit.

Les preguntes corresponents a l'índex de suport tècnic per als processos participatius no han estat incorporades a l'eina de l'auto-valoració de la CS, de manera que no s'ha recollit aquesta

informació. De totes formes, com s'analitzarà amb major profunditat al capítol "Processos participatius", només dues Comissions de Seguiment han omplert l'Eina 2.D.

Indicador 1.4.b: Mitjana de l'índex de suport tècnic rebut en les consultes ciutadanes

No s'han realitzat consultes ciutadanes.

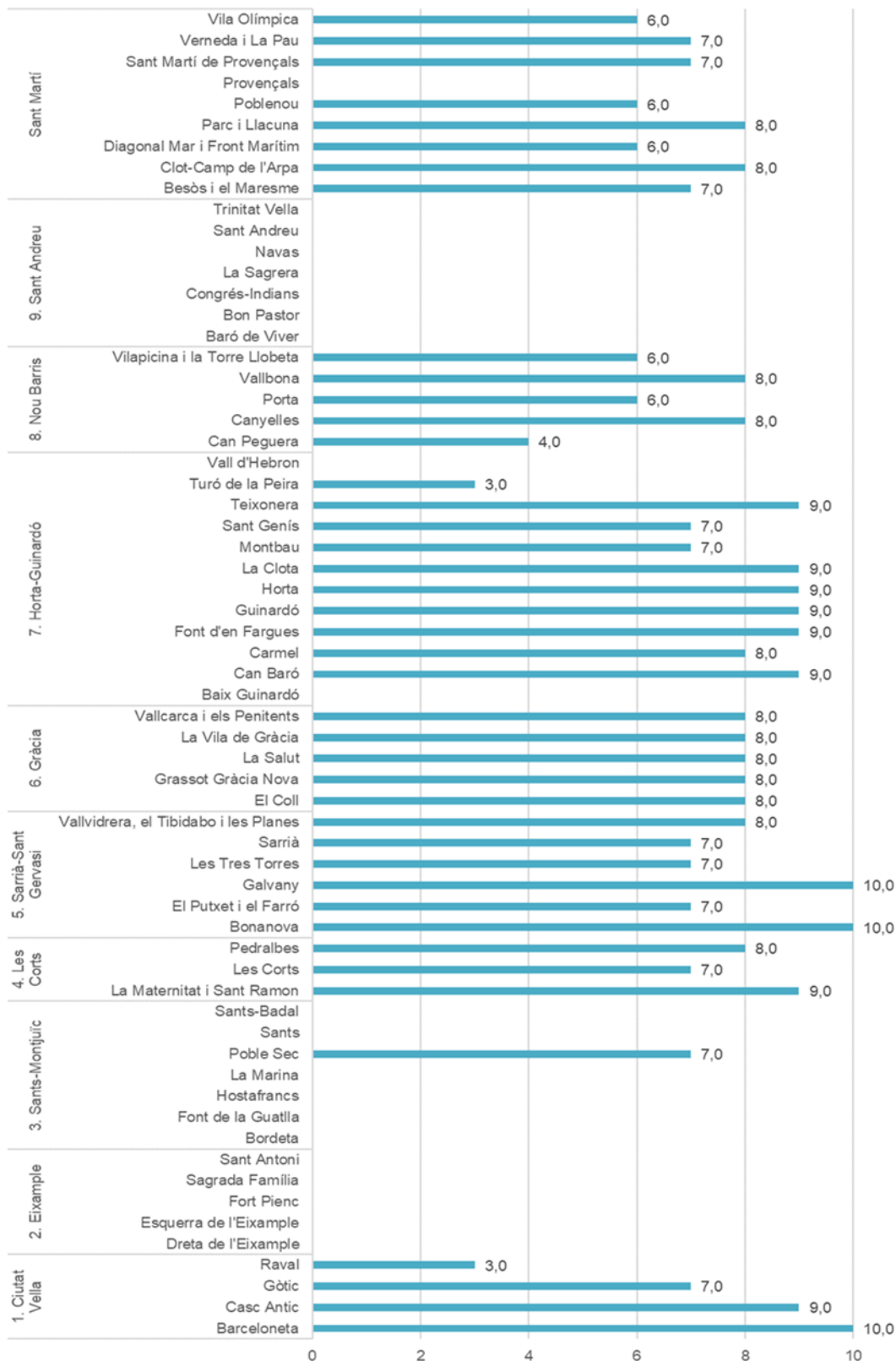
Aquest indicador tampoc no s'ha recollit perquè no s'han realitzat consultes ciutadanes durant el període analitzat.

Indicador 1.4.c: Mitjana de les valoracions de suport tècnic rebudes en els òrgans de participació

La mitjana de les valoracions del suport tècnic rebut per part dels Consells de Barri és de 7,5 punts sobre 10.

A l'hora d'analitzar l'indicador, el primer que cal tenir en compte és que no estem parlant del total dels òrgans de participació ciutadana sinó dels Consells de Barri. Tal com s'exposa al capítol "Òrgans de participació", només s'ha recollit informació per a aquests òrgans, de manera que endavant, totes les dades que es proporcionin relatives a òrgans de participació, faran referència exclusivament a Consells de Barri.

Valoració del suport tècnic rebut per l'equip de Democràcia Activa

Un aspecte important és que la valoració del suport tècnic no està disponible per al 100% dels Consells de Barri. Els Consells dels districtes de Sant Andreu i l'Eixample, no han recollit aquesta informació, i per al districte de Sants-Montjuïc només es compta amb la valoració del Consell de Barri del Poble Sec.

Les valoracions realitzades són, en termes generals, força positives: la majoria oscil·len entre 7 i 9 punts sobre 10. Tanmateix, hi ha tres Consells de Barri per als quals la valoració està per sota dels 5 punts: el Turó de la Peira i el Raval (amb 3 punts) i Can Peguera (amb 4 punts). A l'altre extrem, destaquen també 3 Consells de Barri amb una puntuació de 10 sobre 10: Galvany, Bonanova i Barceloneta.

Si realitzem una anàlisi en clau de Districte criden l'atenció diversos elements:

- La valoració uniforme de tots els Consells de Barri del districte de Gràcia.
- La disparitat de valoracions realitzada pels òrgans de Ciutat Vella (tenint en compte que la persona que proporciona el suport tècnic és la mateixa per als 4 Consells de Barri).
- Els districtes amb les valoracions més positives són Horta-Guinardó, Sarrià-Sant Gervasi i Les Corts.

3.5. Eines i experiències compartides

Finalment, la darrera dimensió contemplada dins el capítol de "Coordinació", fa referència a la capacitat del Programa per facilitar que es comparteixin eines i experiències relacionades amb la participació ciutadana en el si de l'Ajuntament. El principal mecanisme amb el qual compta el Programa per a dur a terme aquesta tasca és la plataforma *Decidim.Barcelona*, que cerca esdevenir l'espai de referència de la participació ciutadana i centralitzar tota la informació realitzada amb aquesta.

Per aquesta raó, l'indicador proposat per a mesurar aquesta dimensió fa referència justament al percentatge de les accions participatives que estan penjades en aquesta plataforma.

Indicador 1.5.a: Percentatge de les accions participatives que estan penjades a la plataforma *Decidim.Barcelona*

El 75% de les accions participatives iniciades durant el 2018 han planificat que es penjarien al *Decidim.Barcelona*.

D'acord amb la informació proporcionada per les persones referents de cadascuna de les accions de participació a l'hora de planificar-les, el 75% de les accions participatives iniciades durant l'any 2018 s'hauria d'haver penjat al *Decidim.Barcelona*. Quan analitzem aquesta dada per a les 71 accions de participació registrades entre principis de 2017 i principi de 2019, la xifra descendeix fins al 49%. Tot sembla apuntar a una consolidació important, entre 2017 i 2018, de la plataforma *Decidim.Barcelona*.

A més, quan tornem a demanar la informació a les persones referents al finalitzar les accions de participació, obtenim que un 85% dels processos participatius han estat penjats al *Decidim*. Per a la resta d'accions participatives no disposem d'aquesta informació *a posteriori*.

BLOC 2: Processos participatius

1. Introducció als processos participatius

D'acord amb el Reglament de Participació Ciutadana un procés participatiu *és una seqüència d'actes, delimitats en el temps, dirigits a promoure el debat i el contrast d'arguments entre la ciutadania i entre aquesta i els responsables municipals, a fi de recollir les seves opinions i propostes respecte d'un determinada actuació municipal.* L'article 19 del Reglament de participació ciutadana especifica que els processos participatius *poden ser promoguts per iniciativa ciutadana, pel Consell de Ciutat i per l'Ajuntament.*

En relació als processos participatius, el Programa Democràcia Activa cerca facilitar-ne la realització, i vetllar per a que siguin inclusius, plurals i innovadors. Per a acomplir amb aquest objectiu, el programa proposa un conjunt d'accions que es poden agrupar en els següents objectius operatius:

- Millorar la planificació dels processos participatius.
- Assegurar la pluralitat i diversitat de les persones participants en els processos participatius.
- Garantir la traçabilitat i la transparència dels processos participatius.
- Garantir l'accessibilitat dels processos participatius.
- Crear mecanismes per a l'avaluació dels processos.

Aquests objectius operatius permeten identificar les principals dimensions d'avaluació, definides per a poder avaluar els processos participatius i la contribució del Programa Democràcia Activa a aquest resultat. Més concretament, les dimensions d'avaluació són les següents:

- **Disseny i planificació:** fa referència al compliment del Reglament de participació ciutadana (que estableix que els processos participatius tenen tres fases: informació, debat i retorn) i del protocol de funcionament del Comitè Director (que defineix el procés de disseny i validació de les accions de participació ciutadana).
- **Pluralitat i Diversitat:** mentre la pluralitat fa referència a la multiplicitat de posicionaments respecte de l'objecte del procés, la diversitat té a veure amb el perfil de les persones participants (en relació amb diferents criteris: edat, gènere, origen cultural i diversitat funcional).
- **Traçabilitat i Transparència:** la traçabilitat en el cas dels processos participatius refereix a la possibilitat de connectar les informacions que es generen i debaten al llarg del procés; en especial, les propostes inicials i els resultats. La transparència en canvi, està relacionada amb la governança i amb l'accés a la informació.
- **Accessibilitat:** és una dimensió complexa que recull nombrosos criteris orientats a garantir l'accés de totes les persones a les sessions dels processos participatius, a poder participar del debat que s'hi produeix i a la documentació que en resulta.
- **Funcionament: aquesta darrera dimensió recull la valoració global del desenvolupament del procés participatiu, per part dels diferents agents implicats.**

Cadascuna d'aquestes dimensions es desglossa en un conjunt de variables, que al seu torn es converteixen en indicadors (simples i complexos). D'aquesta manera, conceptes complexos i relativament abstractes com la pluralitat o la traçabilitat, esdevenen mesurables.

La informació necessària per a donar resposta a totes aquestes dimensions s'ha recollit a partir de **cinc eines de verificació:**

- **Eina 2.A:** Formulari de les sessions dels processos participatius (a respondre per la figura referent)

- **Eina 2.B.:** Enquesta d'avaluació del procés participatiu (a respondre per la persona referent)
- **Eina 2.C.:** Enquesta de satisfacció de les persones participants (a respondre per les persones participants a cadascuna de les sessions del procés participatiu)
- **Eina 2.D.:** Formulari d'auto-avaluació de la Comissió de Seguiment del procés participatiu (a omplir per totes les persones membres de la Comissió de Seguiment)
- **Eina 2.E.:** Formulari de valoració de la Comissió Assessora (a omplir per la Comissió de Seguiment del procés participatiu)

Els indicadors beuen doncs de les diferents eines. A l'hora de presentar els resultats es precisarà en tots els casos a partir de quina eina s'ha recollit cadascuna de les informacions.

2. Mirada global

2.1. Processos participatius

Relació dels processos participatius per als quals s'han respost les eines de verificació ³					
Districte	Procés participatiu	Respostes eina 2.A.	Respostes eina 2.B.	Respostes eina 2.C.	Respostes eina 4.D.
CIUTAT VELLA	Reforma de la Via Laietana	6	✓	138	-
SANTS - MONTJUÏC	PGM de la Marina del Prat Vermell	-	-	-	-
	Pla d'actuació de la Muntanya de Montjuïc	1	✓	98	-
	Pla d'equipaments de la Zona Sants Centre	1	✓	✓	✓
	PGM de l'entorn del Turó de la Font de la Guatlla	1	✓	22	-
LES CORTS	Tria el verd de la colònia!	1	✓	-	✓
HORTA - GUINARDÓ	Montbau més accessible	2	-	57	-
NOU BARRIS	Pla d'equipaments de Nou Barris	-	✓	23	-
	MPGM Ciutat Meridiana	1	✓	21	-
	Can Peguera	-	✓	-	-
SANT ANDREU	Repensem Trinitat Nord	1	✓	23	-
	Fem un nou Espai Jove a Sant Andreu	4	✓	-	-
	Fabra i Coats	5	✓	-	-
SANT MARTÍ	Cases Barates del Bon Pastor	7	✓	10	-
	Repensem el 22@	1	✓	24	-
TOTAL	15 Processos	31 sessions	13 processos	465 persones	3 processos

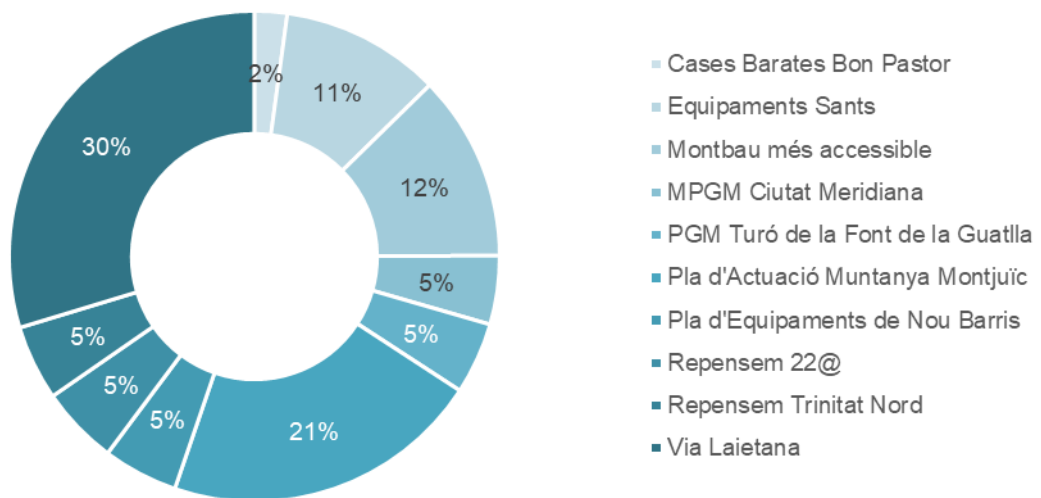
Com es pot veure a la taula, no per a tots els processos participatius s'han recollit totes les eines. De fet, només hi ha un procés participatiu per al qual s'han recollit les quatre eines: el *Pla d'Equipaments de la Zona Sants Centre*. La resta de processos compten amb una, dues o tres fonts de verificació. També cal tenir en compte que la cinquena eina, la valoració de la

³ Per al procés participatiu "La model s'obre a la ciutat" també s'han recollit parcialment les eines. Tanmateix, el procés es va dur a terme abans d'iniciar aquest procés de recollida d'informació, de manera que la informació no ha estat tinguda en compte.

Comissió Assessora, no s'ha inclòs en la taula perquè no s'ha demanat en cap ocasió el suport de la Comissió Assessoradora.

Continuant amb el volum d'informació recollida, cal subratllar l'esforç realitzat en el procés de Via Laietana per aixecar informació per a cadascuna de les sessions, omplint 6 vegades l'eina 2A i recollint 138 enquestes de satisfacció de persones participants. En aquest sentit també destaquen les 98 enquestes obtingudes al *Pla d'actuació de la Muntanya de Montjuïc*. I és que entre ambdós processos pràcticament sumen la meitat del total d'enquestes realitzades a persones participants.

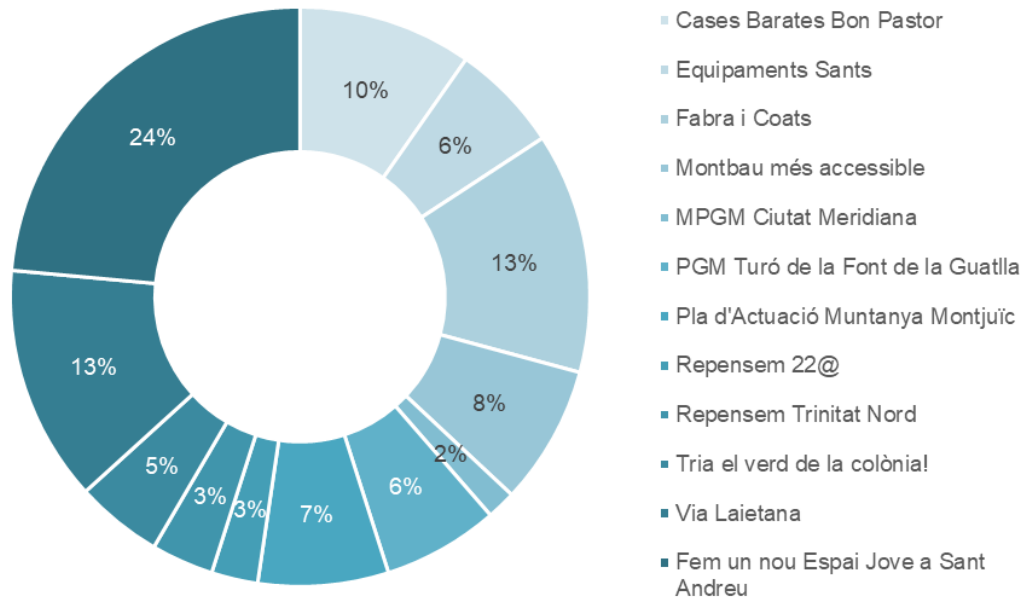
Respostes de les persones participants, segons procés participatiu

2.2. Perfil persones participants

Quan revisem el total de persones que han participat en cadascun dels processos participatius (una dada que sorgeix de l'eina 2A), les proporcions varien; en part també perquè disposem d'aquesta dada per a dos processos addicionals (per als quals no es van recollir enquestes de satisfacció de les persones participants). La distribució és la següent:

Total de persones participants als processos participatius

Analitzem a continuació el perfil de les persones participants, d'acord amb la informació proporcionada a partir de l'eina 2A, i per tant, per la persona referent del procés participatiu. En alguns casos, es contrasta o complementa aquesta informació amb la proporcionada per les mateixes persones participants.

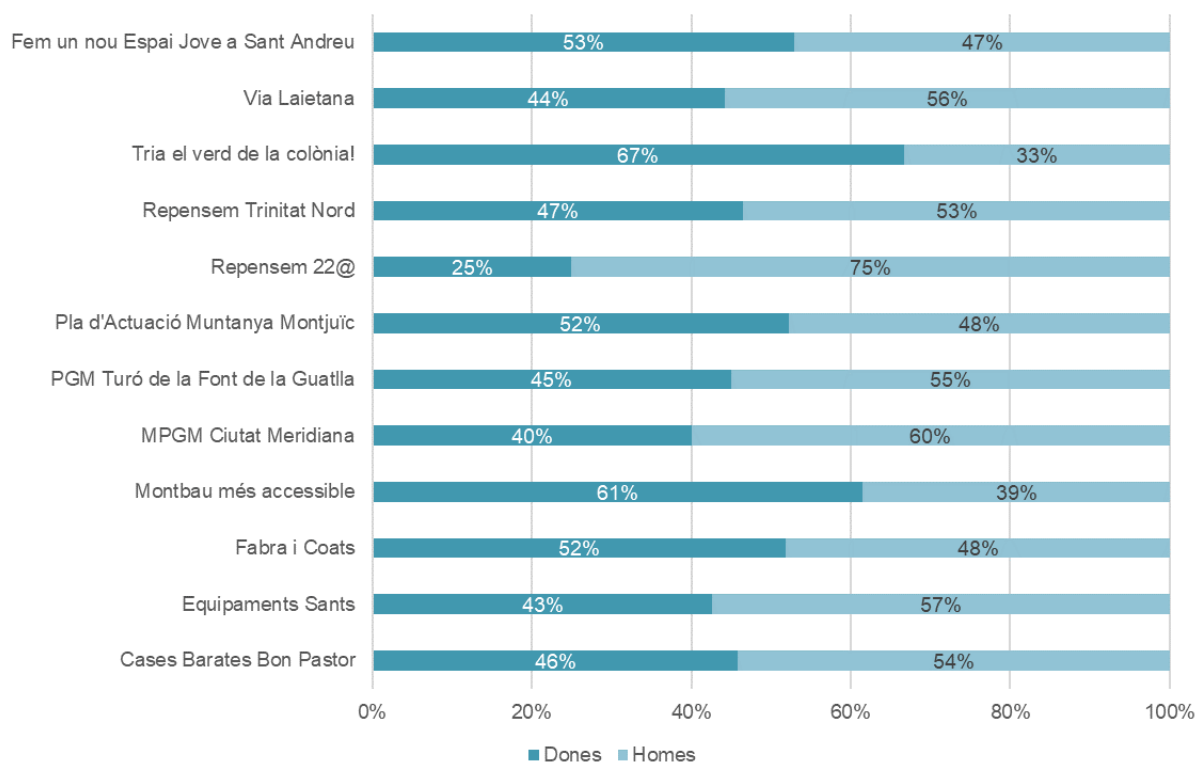
a) Gènere

En termes generals, la participació tant d'homes com de dones a les sessions dels processos participatius és força equilibrada, ja que oscil·la en una proporció 60%-40% a vegades en favor dels homes i altres vegades en favor de les dones.

Tot i així, si analitzem les dades procés a procés, el primer que crida l'atenció és la participació altament masculinitzada del procés *Repensem el 22@*, on només el 25% de les persones participants han estat dones. De manera oposada, al procés de la Colònia Castells (*Tria el verd de la colònia!*), la participació ha estat altament feminitzada, amb un percentatge del 67%. Amb un percentatge del 61% de dones participants, el procés de *Montbau més accessible* s'hi aproxima força.

La resta de processos es mantenen dins la proporció 40%-60% que el *Manual d'ús* definia com desitjable i que representa una participació equitativa entre ambdós gèneres. Val a dir però, que dels 12 processos per als quals disposem d'informació, n'hi ha 7 per als quals la participació dels homes és superior al 50% i 5 per als quals la participació de les dones supera la meitat de les persones participants.

Perfil de les persones participants als processos participatius, segons gènere

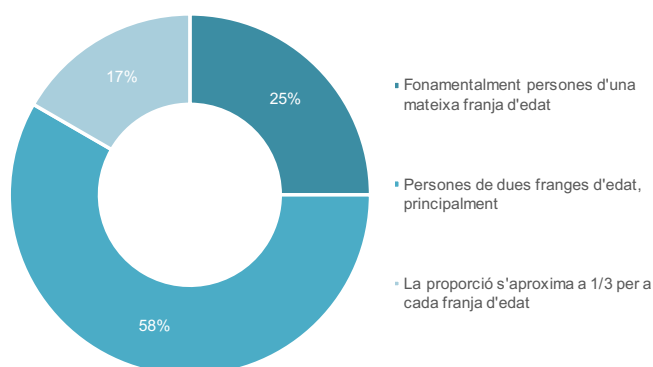

Aquesta informació és força coherent amb la proporcionada per les persones que han respost les enquestes de satisfacció; que tanmateix, no són totes les persones participants, ni tenen perquè ser una mostra representativa d'aquestes. De totes maneres, ens permeten confirmar una suau tendència a la masculinització de la participació, i el fet que en cap dels processos participatius no han participat persones que s'identifiquin com a no binàries, la qual cosa es pot considerar preocupant a l'hora de vetllar per la diversitat en termes de gènere de les persones participants.

b) Edat

Si analitzem el perfil de **les persones participants** a les diferents sessions per a cadascun dels processos participatius, veiem que hi ha una baixa participació de les persones joves; doncs en la majoria dels casos predominen o bé les persones de més de 60 anys, o bé les persones d'entre 30 i 60 anys. Per aquesta raó, quan revisem si hi ha hagut un equilibri entre franges d'edat en majoria dels casos obtenim que la participació ha estat fonamental de dues franges d'edat (les dues esmentades). En un 25% dels casos inclús, es parla de que la participació s'ha centrat fonamentalment en una única franja d'edat.

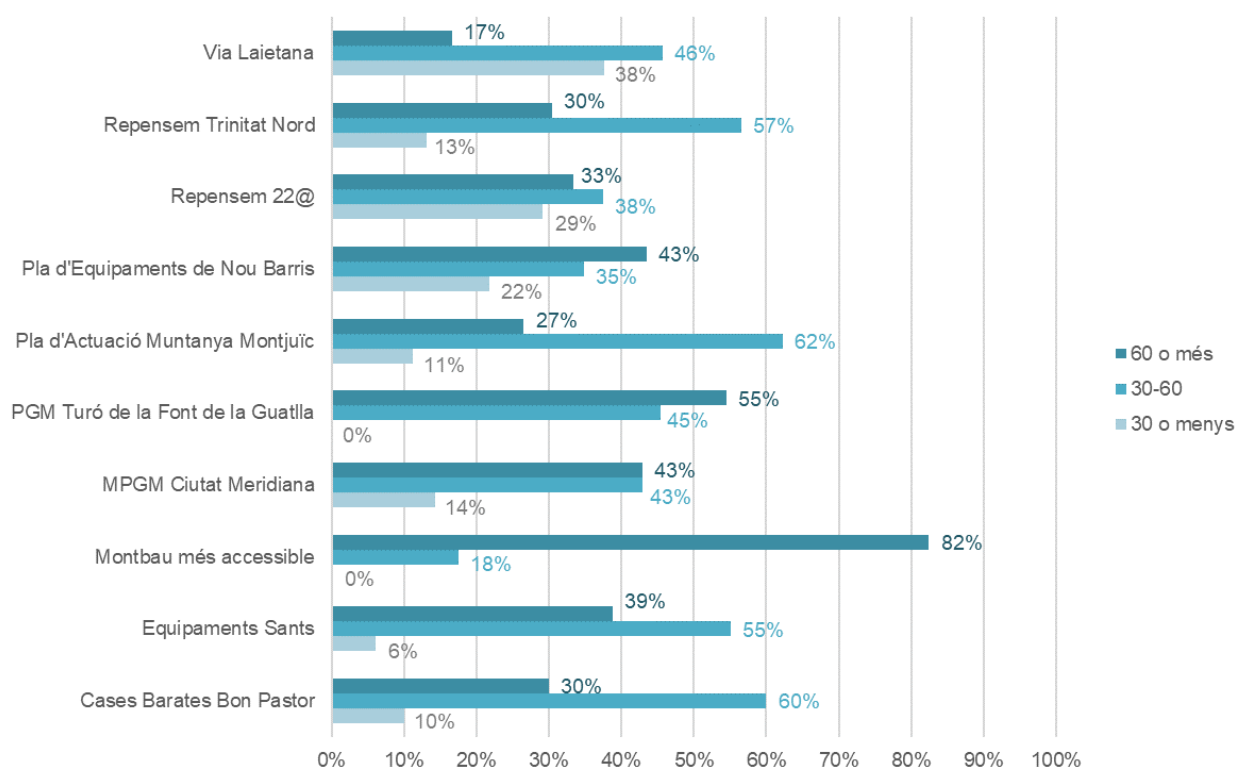
Percentatge de processos en què ha predominat una determinada distribució de persones participants, segons franja d'edat

Podem aprofundir en aquesta informació si analitzem les dades obtingudes a partir de les persones que han omplert els formularis de satisfacció al finalitzar cadascuna de les sessions; sempre tenint en compte però, que no representen el total de les persones participants. Així podem evidenciar que només en un dels deu processos participatius analitzats, la participació de les persones joves sobrepassa el 30%. Es tracta del procés de la *Via Laietana*, i revisant les dades podem entendre per què: en el marc d'aquest procés participatiu es va realitzar una sessió només per a infants.

En els processos de *Repensem el 22@* i el *Pla d'Equipaments de Sants*, la participació de les persones joves (que han contestat les enquestes) sobrepassa el 20%. En la resta de processos però, no arriba en molts casos ni al 10%. De fet, als processos de *Montbau més accessible* i el *PGM del Turó de la Font de la Guatlla*, és del 0%.

Persones participants als processos participatius, segons franja d'edat

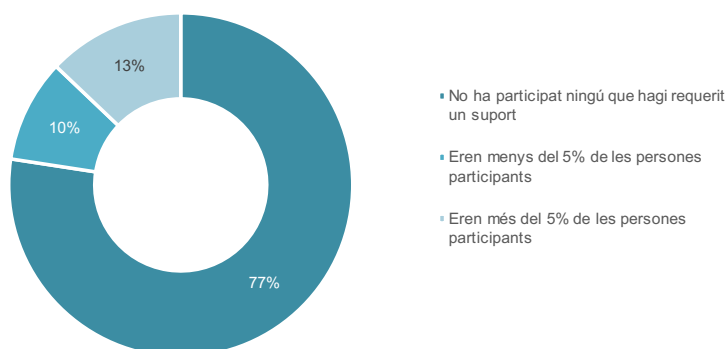
Pel que fa a la participació de les dues franges d'edat majoritàries, veiem que en uns casos predomina la franja central i en d'altres la franja més adulta. Destaca el procés de *Montbau*

més accessible, amb un 82% de persones participants que han contestat l'enquesta, de més de 60 anys. La resta de processos mantenen una composició per edat relativament més equilibrada, amb l'excepció potser del *Pla d'Actuació de la Muntanya de Montjuïc*, en el qual un 62% de les persones que han contestat l'enquesta es troben en la franja d'edat entre els 30 i els 60 anys. Sembla evident doncs, que és important realitzar un esforç explícit per a garantir una participació diversa i plural, també en termes d'edat.

c) Diversitat funcional

Pel que fa a la participació de persones amb diversitat funcional en les sessions dels processos participatius, 5 dels 12 processos han comptat amb persones que han sol·licitat algun suport per alguna de les sessions dels processos. Si analitzem la sol·licitud de suports en alguna de les sessions del conjunt de processos participatius, podem afirmar que en un 77% de les sessions realitzades no ha participat ningú que hagi requerit un suport (per a persones amb diversitat funcional: anell magnètic, transcripció en pantalla o interpretació en llengua de signes, assistència personal, PDF accessibles o de lectura fàcil, entre d'altres)⁴. D'entre el 23% de sessions en què han participat persones amb diversitat funcional (que en nombres absoluts són 7 sessions d'un total de 31, per al conjunt dels 12 processos), en 4 sessions aquesta població ha representat més del 5% de les persones participants, i en 3 sessions eren menys del 5%. Els únics dos processos participatius en què les persones amb diversitat funcional han representat més del 5% de les persones participants són la *Via Laietana* i *Repensem Trinitat Nord*.

Percentatge de persones que ha demanat algun suport, segons procés participatiu

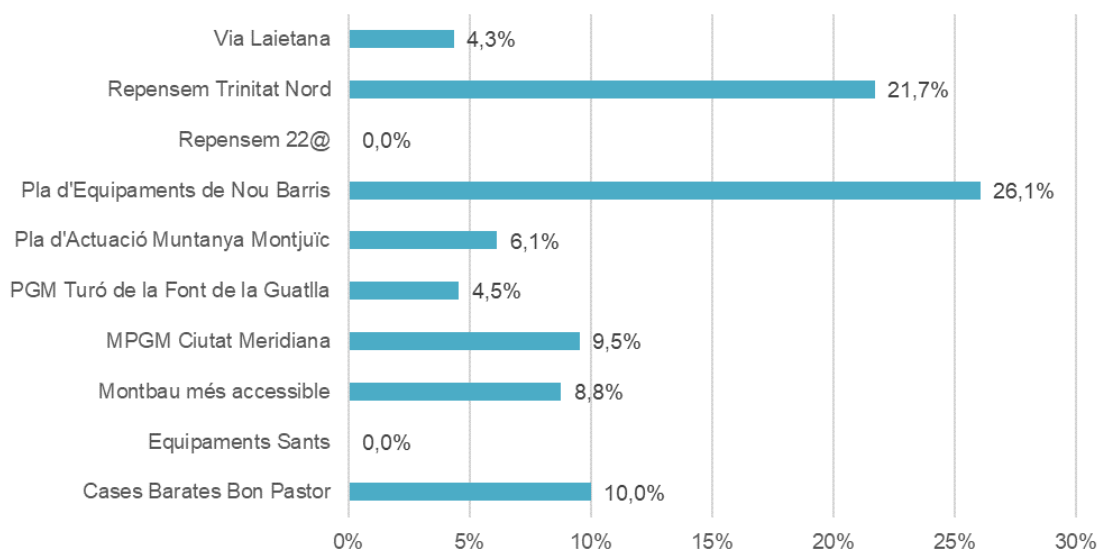
Aquesta informació (proporcionada per les persones tècniques que han acompanyat cadascuna de les sessions) no acaba d'encaixar amb la proporcionada per les mateixes persones participants que han omplert les enquestes de satisfacció. En el cas de *Repensem Trinitat Nord* sí que es confirma que més d'un 5% de les persones que han omplert el formulari han demanat algun suport. En el cas de la *Via Laietana* però, el percentatge no arriba a al 5%. Tanmateix, cal tenir en compte que no totes les persones participants han emplenat l'enquesta de satisfacció.

El més sorprenent però, és que en la resta de processos hi ha un percentatge relativament elevat de gent que afirma haver demanat algun suport, en especial al *Pla d'Equipaments de Nou Barris*, on aquesta xifra ascendeix al 26% de les persones participants.

---

⁴ L'associació de *persones amb diversitat funcional* amb aquelles que han demanat algun suport per participar a les sessions dels processos participatius és problemàtica perquè exclou a totes aquelles persones amb diversitat funcional que no requereixen d'un suport ni assistència per participar, de manera que les dades obtingudes poden estar esbiaixades cap a la baixa. Tanmateix, aquesta ha estat l'opció de recollida de la informació que s'ha estimat més pertinent.

Percentatge de participants que han demanat un suport

Una possible explicació podria ser una confusió al voltant del concepte “suport” i el fet de demanar-ne. Que algunes persones participants haguessin entès que fa referència a qualsevol tipus de suport podria explicar els percentatges més elevats del que declaren les persones tècniques. En tot cas, sembla necessari continuar realitzant esforços per a promoure i garantir la participació de persones amb diversitat funcional a les sessions dels processos participatius.

d) Diversitat d'origen

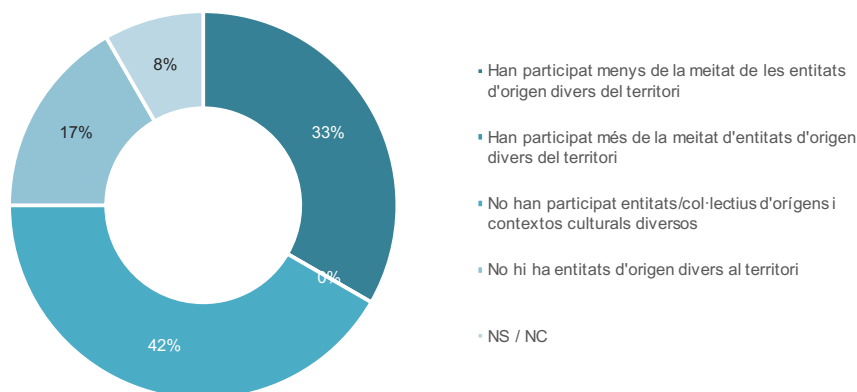
Pel que fa a la diversitat cultural de les persones participants, aquesta s'ha recollit de dues maneres: en primer lloc, preguntant a les persones tècniques que han organitzat i acompanyat les sessions de participació, si han convidat a participar entitats d'origen cultural divers del barri o del districte; i en segon lloc, de manera directa preguntant a les persones participants pel seu lloc de naixement i la seva llengua materna⁵.

A partir del primer tipus d'informació (proporcionada doncs per les persones referents de cada procés participatiu), podem afirmar que en 42% dels casos no han participat persones provinents d'entitats i/o col·lectius d'òrgens i contextos culturals diversos. A aquesta xifra hem de sumar un 17% dels processos en què la persona referent ha considerat que no hi havia entitats o col·lectius d'origen cultural divers al territori, i un 8% dels processos per als quals no s'ha proporcionat la informació. Al final, queda només un 33% dels processos participatius (4 processos sobre 12, en valors absoluts) en què han participat entitats o col·lectius d'òrgens i contextos culturals diversos. Tanmateix, en tots 4 processos les entitats participants han estat menys de la meitat de les entitats o col·lectius identificats al territori; una xifra més aviat preocupant en termes de diversitat de les persones participants, quan es tracta de l'origen cultural.

---

⁵ De la mateixa manera que passa amb la *diversitat funcional*, el plantejament de la recollida d'informació respecte la *diversitat cultural* presenta certs reptes tant a nivell metodològic com a nivell conceptual. Aquesta ha estat la fórmula de recollida d'informació que s'ha estimat més oportuna.

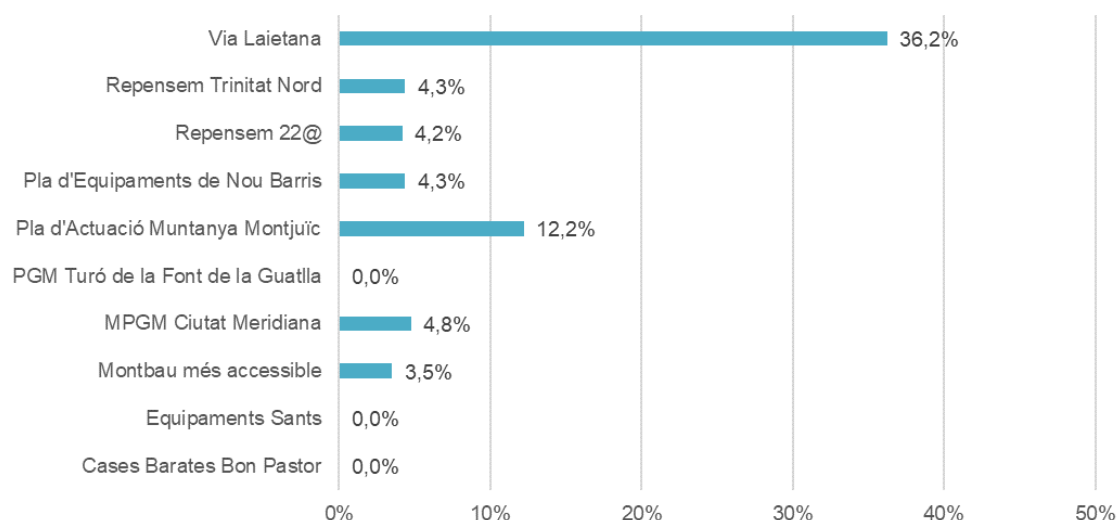
Participació d'entitats d'origen cultural divers, segons procés participatiu

Quan revisem les dades proporcionades directament per les persones participants que han contestat les enquestes de satisfacció – recordem: lloc de naixement i llengua materna-, les xifres són potser una mica més esperançadores. Per a dos dels deu processos que han recollit aquesta informació, la participació de persones d'origen cultural divers supera el 10%. De fet, en el cas de la *Via Laietana*, supera àmpliament aquesta xifra, arribant al 36,2% de les persones participants. Cal esmentar però, que aquesta elevada xifra s'explica, un cop més, per la sessió realitzada amb infants, una bona part dels quals eren nascuts a Barcelona, amb pares i mares d'altres orígens culturals.

Per a bona part dels processos el percentatge de persones d'origens i contextos culturals diversos oscil·la entre el 4 i el 5%. I en tres dels casos (*PGM del Turó de la font de la guatlla*, *Pla d'Equipaments de Sants* i les *Cases Barates del Bon Pastor*) el percentatge de persones d'origen cultural divers que ha emplenat l'enquesta de satisfacció és 0.

Percentatge de participants d'origen cultural divers

Si tenim en compte que un 17,8% de la població que resideix a Barcelona és d'origen estranger⁶, les dades presentades són especialment baixes. En especial si tenim en compte que aquesta xifra és àmpliament superior en molts dels barris on s'han realitzat processos

6 Ajuntament de Barcelona (2017). [Informes estadístics. La població estrangera a Barcelona. Gener 2017](http://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/inf/pobest/pobest17/pobest17.pdf). Gabinet Tècnic de Programació, Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona. [En línia]

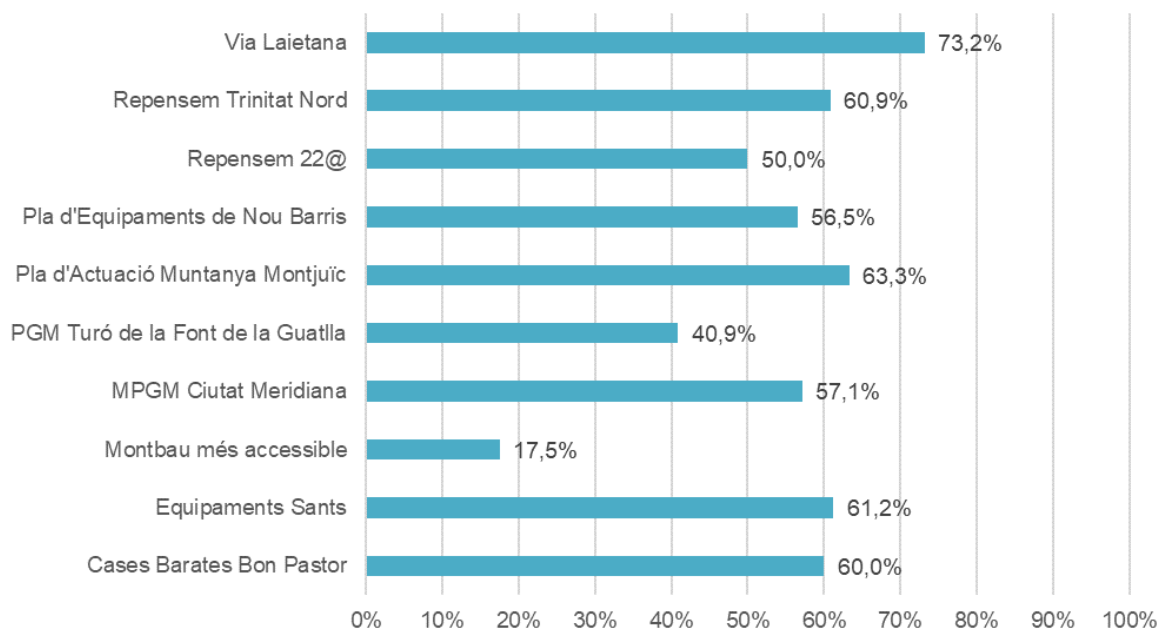

participatius. Aquest fet evidencia la importància i la necessitat de definir estratègies dirigides explícitament a convidar a participar persones de diferents orígens i contextos culturals.

e) Entitats

Per últim, una altra dada rellevant per entendre el perfil de les persones participants a les sessions dels processos participatius, és el percentatge de participants que provenen d'entitats. Com es pot veure al gràfic següent, per a pràcticament la totalitat dels processos (amb l'excepció de *Montbau més accessible*), aquesta xifra és extremadament elevada. En la majoria dels casos supera inclús el 50% de les persones participants que han emplenat l'enquesta.

Percentatge de participants que provenen d'entitats

Aquestes xifres evidencien una important dificultat per arribar a la ciutadania no organitzada, i per tant, la necessitat de dissenyar estratègies per convidar a participar habitants del barri, el districte o la ciutat, que no necessàriament formin part d'algun col·lectiu organitzat. Aquest fet és important perquè sembla lògic pensar que la ciutadania organitzada té algunes característiques diferents a la ciutadania no organitzada: en termes d'implicació amb el barri, de xarxa comunitària, de prioritats o valors... Per tant, si volem garantir una participació realment diversa, és important arribar tant a la ciutadania organitzada com a la no organitzada.

3. Resultat i anàlisi de les dimensions d'avaluació

3.1. Disseny i planificació

El disseny i la planificació dels processos participatius fan referència al seu pas pel Comitè Director, abans de ser executats. Es tracta d'un procés de validació i retroalimentació orientat a garantir el compliment del Reglament de participació ciutadania i a vetllar per la qualitat de les accions de participació.

El Comitè Director disposa d'un protocol de funcionament, segons el qual la persona referent del procés ha de presentar la fitxa descriptiva del procés en una sessió plenària. El Comitè realitza una sèrie de recomanacions (primer oralment durant la sessió i després per escrit, a partir d'un aplicatiu informàtic), que la persona referent ha d'incorporar en una segona versió de la fitxa. Els dos indicadors que es recullen a continuació fan referència a aquest procés.

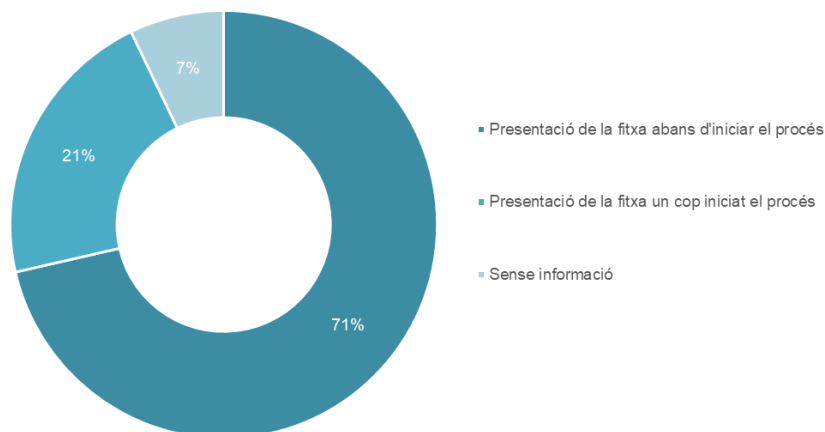
Indicador 2.1.a: Percentatge de processos participatius que presenten la primera versió de la fitxa quan ja s'han iniciat

El 21% dels processos participatius analitzats han presentat la fitxa al Comitè Director una vegada ja s'havien iniciat, incomplint així amb el protocol de planificació de les accions de participació del Comitè Director.

En termes absoluts, la xifra del 21% dels processos participatius significa que 3 processos, d'un total de 14, s'han iniciat abans d'haver presentat la fitxa corresponent al Comitè Director. Aquests tres processos són: el *Pla d'Equipaments de Nou Barris*, el procés de la *Via Laietana* i la *Modificació del PGM de Ciutat Meridiana*.

D'altra banda, cal especificar que per al procés de *Can Peguera* no es disposa de data d'inici de les activitats, de manera que no es pot saber si es van iniciar abans o després de presentar la fitxa al Comitè Director. Els 10 processos restants (un 71% del total), van acomplir amb aquesta part del protocol.

Processos participatius pels quals es presenta la fitxa al Comitè Director abans de començar

S'ha comentat anteriorment que el protocol requereix la presentació (presencial o virtual, a través de l'aplicatiu) d'una segona versió de la fitxa, que incorpori les recomanacions del Comitè Director. Si més no, aquesta possibilitat no s'ha arribat a incorporar a l'aplicatiu en qüestió, de manera que no s'ha recollit la segona versió de la fitxa per a cap dels processos participatius.

Indicador 2.1.b: Percentatge de processos participatius que presenten una segona versió millorada de la fitxa (que inclou les recomanacions del Comitè Director) abans d'iniciar-se

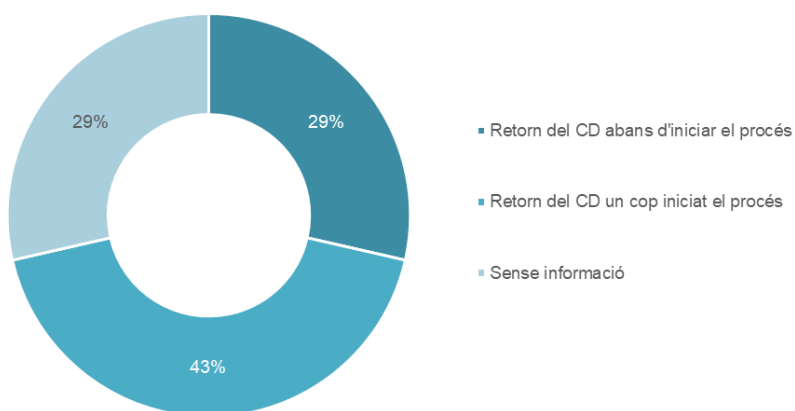
El percentatge és del 0%. Cap dels processos ha presentat una segona versió de la fitxa.

Així doncs, no s'ha acomplert amb aquesta part del protocol de funcionament del Comitè Director. En termes estrictament pragmàtics, la raó per la qual no s'ha acomplert amb aquesta fase és que mai no es va incorporar a l'aplicatiu, de manera que no hi havia manera de penjar la segona fitxa. Tanmateix, és important preguntar-nos per la finalitat d'aquesta segona versió

de la fitxa. Que no s'arribi a elaborar o penjar, no significa que les persones referents no hagin tingut en compte les recomanacions realitzades (per doble via) pel Comitè Director. La fitxa per ant, aconpleix més aviat una funció de garantia; és una manera de verificar que aquestes recomanacions s'han incorporat. Tenint en compte que el Comitè Director es reuneix una vegada al mes, en una sessió de treball de dues hores, i processa en cada sessió un volum variable d'entre dues i cinc accions de participació, potser es pot plantejar també la pregunta de fins a quin punt el protocol de funcionament dissenyat abans el Comitè no iniciés el seu funcionament, és realista. Potser la segona fitxa no s'ha incorporat a l'aplicatiu perquè, de manera implícita, s'ha considerat que genera un volum de feina inassumible o que no compensa la seva aportació garantista.

Malgrat tot, el que sí ens podem preguntar i ens pot aportar informació interessant, és per a quin percentatge de processos participatius el Comitè Director ha realitzat el retorn virtual abans no comencessin. Recordem que el retorn presencial es realitza en viu, a la mateixa sessió en què es presenta la fitxa.

Processos participatius pels quals el Comitè Director realitza un retorn abans i després que comencin

D'aquesta manera, veiem que per al total de processos analitzats en aquest informe, només un 29% va rebre el retorn del Comitè Director abans de començar. Quasi la meitat dels processos (un 43% van rebre el retorn virtual un cop iniciades les activitats), i per a un 29% dels casos no es disposa d'informació suficient (per què no es disposa de la data d'inici del procés, o del retorn del Comitè Director).

Analitzant amb major detall les dates, podem afirmar que es dóna una tendència relativament generalitzada a presentar la fitxa al Comitè Director pocs dies abans no s'iniciï el procés. Aquest fet explica que el percentatge de processos que presenten la fitxa abans de començar sigui del 71% però els que reben el retorn virtual abans de fer-ho, siguin només el 43%. Doncs el retorn virtual triga uns dies en efectuar-se i els processos tendeixen a presentar-se només amb un o dos dies d'antelació.

Una altra xifra que ens parla d'una bona planificació dels processos, però també del compliment amb el Reglament de participació ciutadania, és el percentatge de processos que han aconpleert amb les 3 fases que la norma estableix: fase d'informació, de propostes o debat i fase de retorn.

Indicador 2.1.c: Percentatge de processos participatius que han aconpleert totes les fases

No es disposa d'informació suficient per a proporcionar aquesta dada.

Aquest indicador s'havia de recollir a partir de l'eina d'auto-avaluació emplenada per les Comissions de Seguiment de cadascun dels processos participatius. Tanmateix, només dues de les Comissions de Seguiment implicades en aquest informe han omplert l'eina en qüestió: el *Pla d'Equipaments de Sants* i *Tria el verd de la colònia*. Aquests dos processos participatius han acomplert amb les tres fases que defineix el Reglament.

Tanmateix, a partir d'altres eines de recollida de dades, s'han recollit informacions que malgrat no donar resposta a l'indicador 2.1.c s'hi poden aproximar. D'una banda, sabem que el 100% dels processos participatius analitzats han comptat amb una fase de retorn, amb l'excepció de la *Via Laietana*, que no ha respost aquesta pregunta. D'altra banda, les persones referents afirmen que el 85% dels processos estan penjats per fases al Decidim. Cal puntualitzar però, que el Decidim obliga a publicar per fases, per tant, no hi ha processos que estiguin al Decidim i no estiguin penjats per fases. Aquesta dada semblaria implicar que, com a mínim, el 85% dels processos analitzats han acomplert amb les tres fases. Caldria verificar si els dos processos que no s'han penjat al Decidim (*Can Peguera* i el *PGM del Turó de la Font de la Guatlilla*) han acomplert amb les tres fases o no.

Finalment, sabem que la fitxa descriptiva de cada procés participatiu obliga a planificar els processos per fases. Per tant, tot apunta a que el 100% dels processos hagin acomplert amb les tres fases definides al Reglament de participació ciutadana.

3.2. Pluralitat i diversitat

El mateix *Reglament de participació ciutadana* estableix que la participació, tants òrgans de participació ciutadana com en les sessions dels processos participatius, ha de ser plural i diversa. La pluralitat fa referència a la multiplicitat de posicionaments respecte de l'objecte del procés; mentre la diversitat està vinculada directament al perfil de les persones participants: la seva edat, gènere, origen cultural i diversitat funcional.

3.2.1. Pluralitat

La pluralitat en el cas dels processos participatius, fa referència a tot un conjunt de variables, que s'agreguen en un índex de pluralitat. Més concretament, recull els següents aspectes: la representativitat de la Comissió de Seguiment respecte de les veus identificades prèviament com a interessades en l'objecte del procés, la pluralitat de la convocatòria de cadascuna de les fases, la pluralitat de la participació en cada fase, entesa com la representativitat de les persones participants en relació a les veus identificades com interessades, la pluralitat del debat i la pluralitat de la informació publicada.

Indicador 2.2.a: Mitjana de l'índex de pluralitat dels processos participatius

La mitjana de l'índex de pluralitat dels processos participatius és de 7,6 punts (sobre 10).

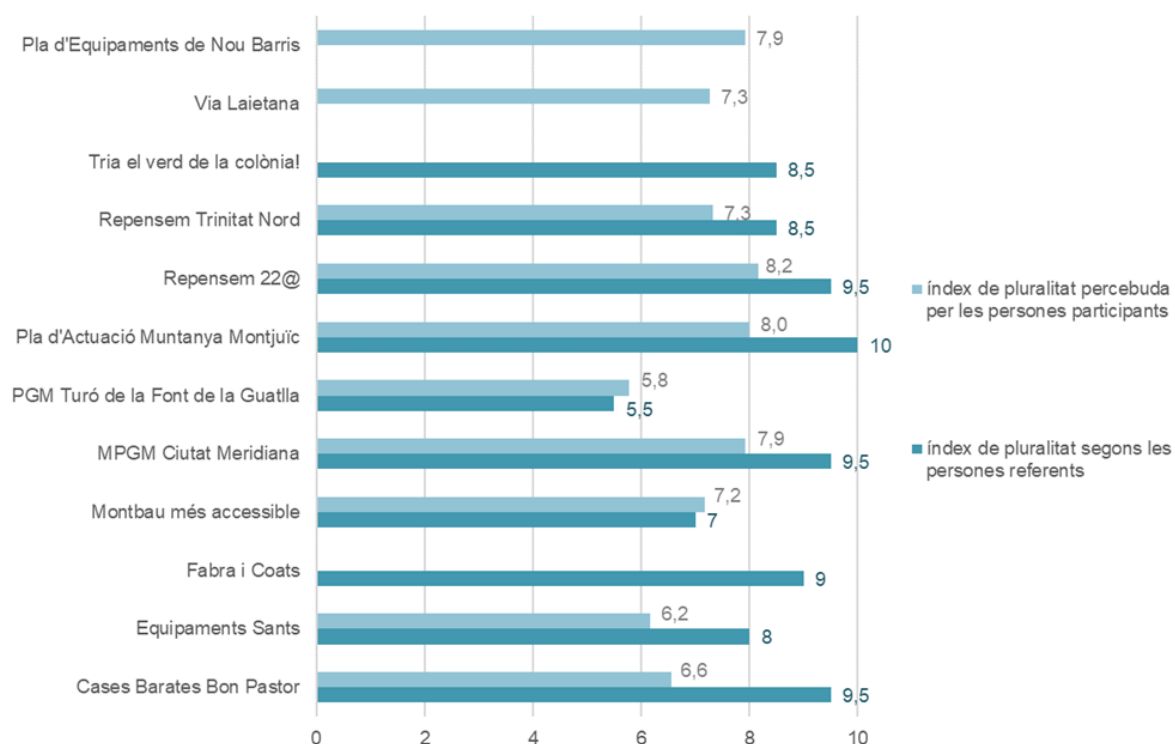
Abans d'analitzar amb major detall aquesta xifra, cal puntualitzar que la informació proporcionada per a la construcció d'aquest índex ha estat proporcionada per les persones referents de cadascun dels processos participatius. Per aquesta raó, i per tal d'obtenir una visió completa i fidedigna de la pluralitat dels processos, es proposa contrastar i completar aquesta informació amb la percepció de pluralitat de les persones participants.

Indicador 4.2.b: Mitjana de l'índex de pluralitat percebuda per les persones participants a les sessions dels processos participatius

La mitjana de l'índex de pluralitat percebuda per les persones participants és de 7,4 punts (sobre 10).

Ara sí, procedim a analitzar ambdues mitjanes, comparant l'índex de pluralitat tècnica i l'índex de pluralitat percebuda per a cadascun dels processos participatius analitzats. Cal especificar però, que per als processos de *Via Laietana* i *l'Espai jove de Sant Andreu*, no s'ha disposat de totes les variables que componen l'índex de pluralitat tècnica, de manera que s'ha eliminat la xifra per no generar confusions. De la mateixa manera, per als processos de *Tria el verd de la colònia* i *Fabra i Coats*, no es disposa d'informació provinent de les persones participants, i per tant no tenim índex de pluralitat percebuda.

Índex de pluralitat dels processos participatius

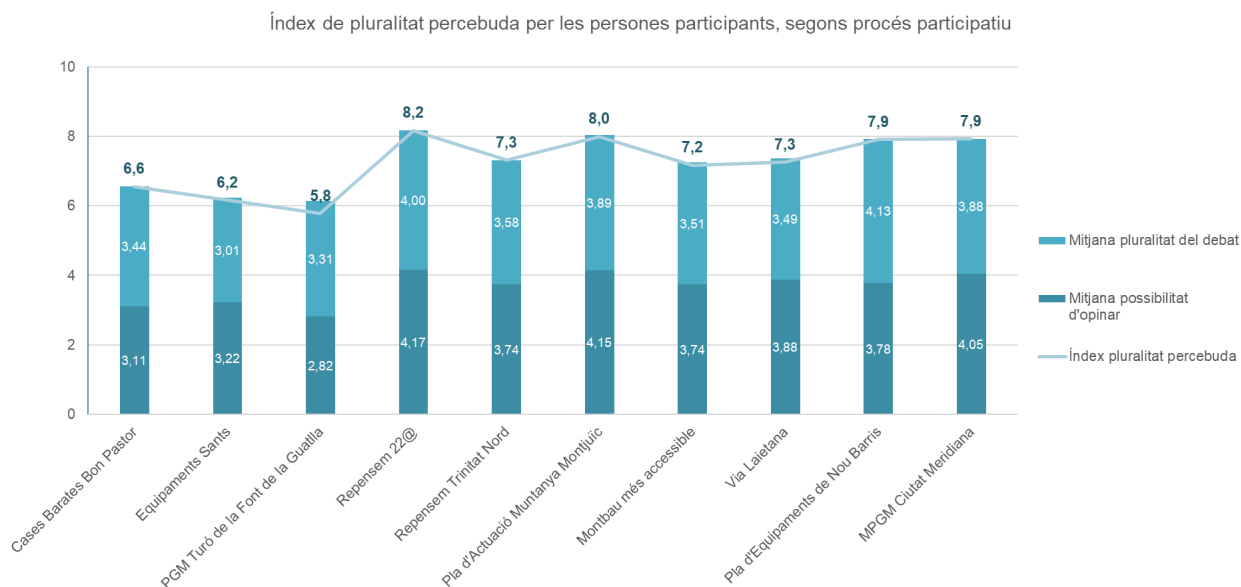
En termes generals, si comparem una mitjana tècnica del 7,6 amb una mitjana percebuda del 7,4 sembla que no hi ha una gran diferència entre la valoració que han realitzat les persones tècniques de la pluralitat dels processos i la percepció de les persones participants. Quan entrem a analitzar el detall de els xifres però, veiem que no hi ha cap procés participatiu per al qual la pluralitat percebuda superi la pluralitat tècnica. És a dir, la tendència és a que les persones tècniques valorin millor la pluralitat que les participants. Cal tenir en compte però, que mentre l'índex tècnica el componen les cinc variables esmentades anteriorment, l'índex de pluralitat percebuda es compon exclusivament de dues variables: la percepció de les persones participants de la pluralitat del debat i de la possibilitat que tenien d'opinar.

Dit això, hi ha dos lectures importants a realitzar sobre el gràfic. D'una banda, la dels valors absoluts, en base a la qual la majoria de processos obtenen índex similars, amb l'excepció del *PGM del Turó del a Font de la Guatlla*, que es troba força per sota. De manera contrària, el *Repensem el 22@*, el *Pla d'actuacions de la Muntanya de Montjuïc* i l'*MPGM Ciutat Meridiana* tenen un índex de pluralitat tant tècnica com percebuda força per sobre de la mitjana.

Per a la resta de processos entra en joc la segona lectura: el contrast entre l'índex de pluralitat tècnica i l'índex de pluralitat percebuda. I és que per als processos de les *Cases Barates del Bon Pastor*, el *Pla d'Equipaments de Sants*, l'*MPGM de Ciutat Meridiana*, el *Pla d'actuacions de*

la Muntanya de Montjuïc i Repensem Trinitat Nord, és a dir, per a la majoria de processos, la diferència entre ambdós índex se situa entre 1 i 2 punts. En el primer cas supera inclús àmpliament els 2 punts.

Per tal d'entendre una mica millor aquestes diferències podem analitzar amb major profunditat l'índex de pluralitat percebuda.

Com es pot observar al gràfic, els dos primer processos obtenen puntuacions força baixes (xifres sobre 5), tant per a la pluralitat del debat com per a la possibilitat d'opinar. També sembla interessant comentar que per a uns processos les persones participants valoren més positivament la pluralitat del debat que la possibilitat d'opinar, i en d'altres ocorre al revés; de manera que no sembla existir una tendència clara en aquest sentit.

3.2.2. Diversitat

Tal i com estableix el *Reglament de participació ciutadana*, la *diversitat* és una dimensió clau en tant que afavoreix la varietat d'opcions i opinions i dona compte de l'estat de salut democràtica. Al seu torn, el Programa Democràcia Activa cerca desplegar estratègies i accions per tal de garantir aquesta diversitat entre les persones participants, tant als òrgans de participació com als processos participatius.

En el cas dels processos pròpiament, la manera com s'ha decidit recollir aquesta diversitat és a partir d'un índex que recull les següents variables: l'equilibri entre gèneres de les persones participants, l'equilibri entre franges d'edat de les participants, la participació de persones d'origens i contextos culturalment diversos i la participació de persones amb diversitat funcional.

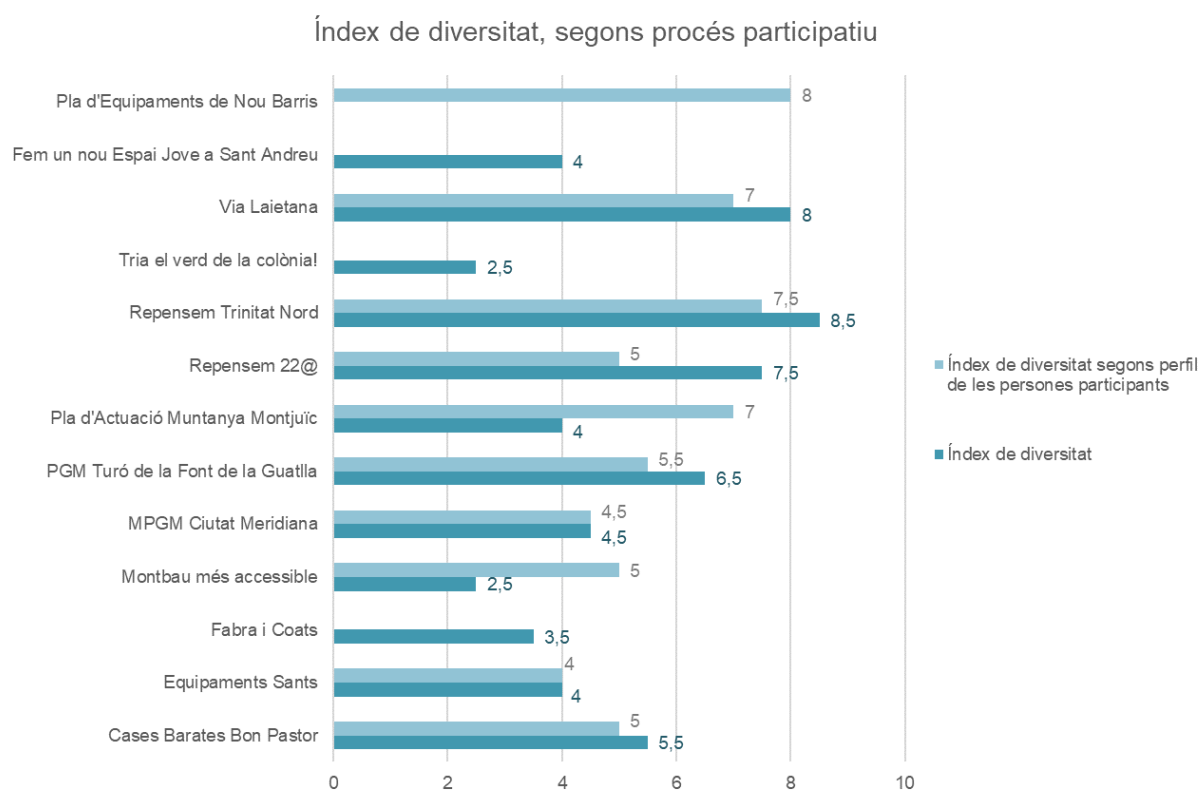
Indicador 2.2.c: Mitjana de l'índex de diversitat dels processos participatius

La mitjana de l'índex de diversitat dels processos participatius és de 5 punts sobre 10.

L'índex de diversitat agrupa quatre variables sobre una puntuació total de 10 punts: diversitat de gènere (2,5 punts), diversitat d'edat (2,5 punts), diversitat funcional (2,5 punts) i diversitat cultural (2,5 punts). En el cas de l'edat, s'ha valorat positivament una distribució equilibrada de les tres franges d'edat. En el cas del gènere, la diversitat funcional i la diversitat d'origen però, a part de valorar positivament la participació de persones d'origen estranger, persones que han

demanat algun suport o un equilibri entre gèneres, també s'ha tingut en compte la convocatòria d'entitats i/o col·lectius LGTBI, de persones amb diversitat funcional o de col·lectius d'origens culturals diversos, i la seva participació a les sessions.

Moltes d'aquestes dades s'han comentat a l'inici d'aquest apartat, quan s'ha analitzat el perfil de les persones participants a les sessions dels processos participatius. Tanmateix, aquella informació bevia directament de les enquestes de satisfacció emplenades per les mateixes participants; mentre que l'índex de diversitat beu principalment (tot i que no exclusivament) de les dades proporcionades per les persones referents de cadascun dels processos. Per aquesta raó, i perquè per a alguns processos no es disposava bé d'enquestes de satisfacció de participants, bé de l'eina recollida per les persones referents, s'ha decidit presentar ambdós índexs.

Com es pot apreciar al gràfic, les xifres són més aviat baixes; la qual cosa expressa una dificultat generalitzada de promoure i garantir la diversitat de la participació, en les sessions dels processos participatius. El fet que l'índex de pluralitat fos de 7,6 en mitjana, per tant més de 2 punts i mig superior, evidencia la magnitud d'aquesta dificultat. Les sessions dels processos participatius, en termes generals, no estan aconseguint convocar una participació realment diversa, tal com es suggereix al Reglament de participació ciutadana.

Analitzant els valors absoluts dels índexs, destaquen positivament per la diversitat dels seus participants els processos de *Repensem Trinitat Nord*, el *Pla d'Equipaments de Nou Barris* i la *Via Laietana*, amb valors entre els 7 i els 8,5 punts sobre 10. En sentit contrari, els processos de *Tria el verd de la colònia*, *Fabra i Coats*, *Fem un nou Espai Jove a Sant Andreu* i el *Pla d'Equipaments de Sants*, destaquen pels seus baixos índexs de diversitat.

Quan analitzem si hi ha diferències entre la informació recollida a partir de les enquestes a les persones participants i a partir de la informació facilitada per les persones referents, aquestes només esdevenen significatives per al procés *Repensem el 22@* (amb una diferència de 2,5 punts). Tanmateix, per a 4 processos participatius l'índex de diversitat tècnic és un punt superior a l'índex de diversitat segons el perfil de les persones participants.

Pel que fa a cadascuna de les variables que componen l'índex, es realitza un resum de les tendències més importants, que es pot complementar amb la informació de perfil de les persones participants, proporcionada a l'inici d'aquest capítol:

- Pel que fa a l'**equitat de gènere**, hi ha certa tendència a l'equilibri. Pel que fa a la convocatòria i participació d'entitats LGTBI als processos participatius, només en 5 dels 12 processos (un 41%) es van convocar entitats i només en 4 dels 12 (un 33%) van arribar a participar.
- Pel que fa a un **equilibri entre les diferents franges d'edat**, les persones participants es caracteritzen per tenir una edat avançada, de manera que rarament hi ha equilibri entre les diferents franges d'edat.
- La **proporció de persones amb diversitat funcional** que han participat als processos participatius és una xifra controvertida, doncs les xifres proporcionades per les persones referents són considerablement inferiors al nombre de persones participants que diuen haver demanat algun suport. Com s'ha comentat anteriorment, aquesta diferència es pot deure a una confusió en relació al que vol dir "haver demanat un suport". Pel que fa a la convocatòria i participació d'entitats de persones amb diversitat funcional, es van convocar en 10 dels 12 processos; és a dir en un 83% dels casos, una xifra elevada i positiva. Segons les persones referents, en un 75% dels processos han arribat a participar persones representants d'entitats de persones amb diversitat funcional.
- La **proporció de persones d'origen cultural divers** està lluny de representar la diversitat present a la ciutat. No hi ha cap procés participatiu per al qual es consideri que han participat més de la meitat de les entitats d'origens i contextos culturals diversos del territori. De fet, en un 17% dels casos s'ha considerat que no hi ha entitats d'aquest tipus al territori, i en la majoria de casos s'ha afirmat que malgrat haver-n'hi no han participat. Això podria explicar que la proporció de participants d'origen cultural divers no hagi arribat al 5% per a la majoria de processos participatius.

3.3. Traçabilitat i transparència

Com s'ha comentat al a introducció d'aquest capítol, un dels objectius operatius del Programa Democràcia Activa és garantir la traçabilitat i la transparència dels processos participatius. Mentre la pluralitat i la diversitat feien referència a les persones participants, la traçabilitat i la transparència tenen amb veure amb la governança i sobretot, amb la disponibilitat d'informació: de quina informació disposa la ciutadana i què tant desglossada i connectada està.

3.3.1. Traçabilitat

La traçabilitat dels processos participatius fa referència a la possibilitat de connectar les informacions que es generen i debaten al llarg d'aquests, en especial, a la possibilitat de connectar les propostes amb els resultats del procés. De la mateixa manera que amb les dimensions anteriors, es va considerar que la millor manera de recollir aquesta dimensió complexa era a partir d'un índex que agrega un seguit de variables. Concretament, l'índex de traçabilitat dels processos participatius recull: la disponibilitat d'informació (si el procés està penjat o no al decidim, si la informació està organitzada per fases, si és exhaustiva per a cada activitat, si són públiques les conclusions o els resultats), la possibilitat de connectar aquesta

informació i relacionar el contingut de cada activitat amb les activitats anteriors, la publicitat dels resultats del procés i la seva incidència política.

Indicador 2.3.a: Mitjana de l'índex de traçabilitat dels processos participatius

La mitjana de l'índex de traçabilitat dels processos és de 7,7 sobre 10.

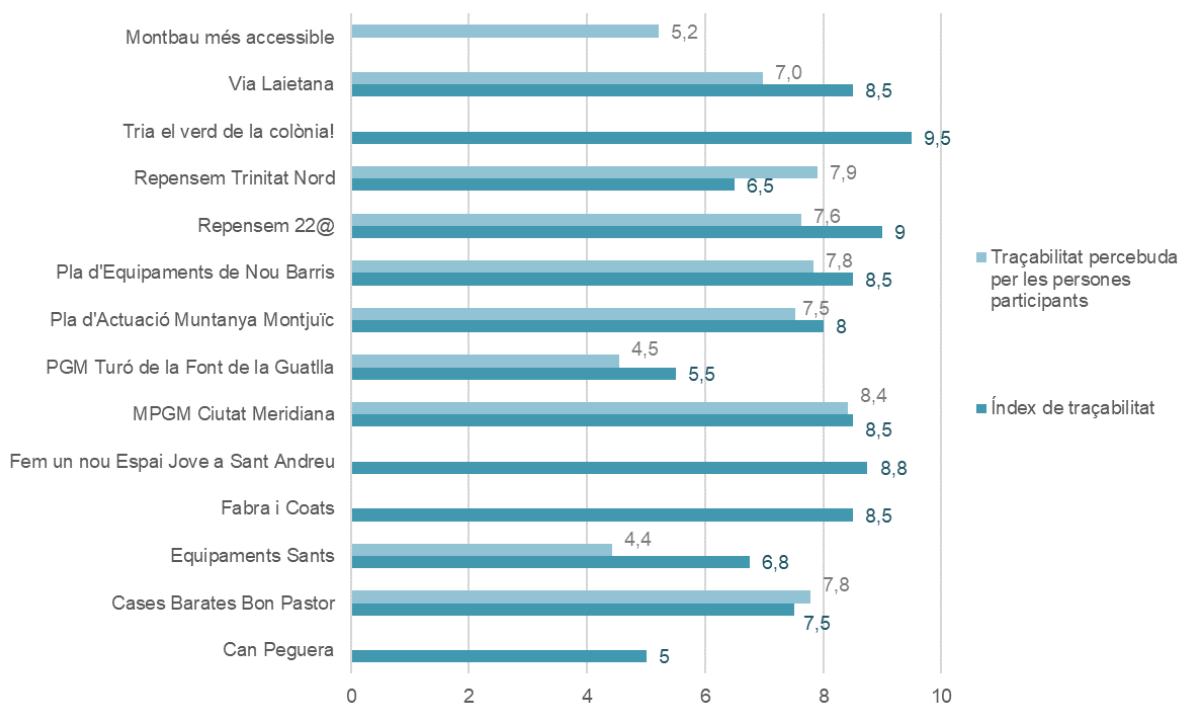
De nou, per tal de completar i contrastar aquesta informació es va voler preguntar a les persones participants per la percepció de traçabilitat de cadascun dels processos. Aquesta informació es va recollir a partir d'una única pregunta: en quina mesura la ciutadania considera que s'ha explicat clarament l'origen de cadascuna de les propostes i resultats debatuts al llarg del procés.

Indicador 2.3.b: Mitjana de la traçabilitat percebuda per les persones participants a les sessions dels processos participatius

La mitjana de la traçabilitat percebuda per les persones participants a les sessions dels processos participatius és de 6,6 sobre 10.

Es presenten a continuació les dades per a ambdós indicadors i es procedeix a la seva anàlisi.

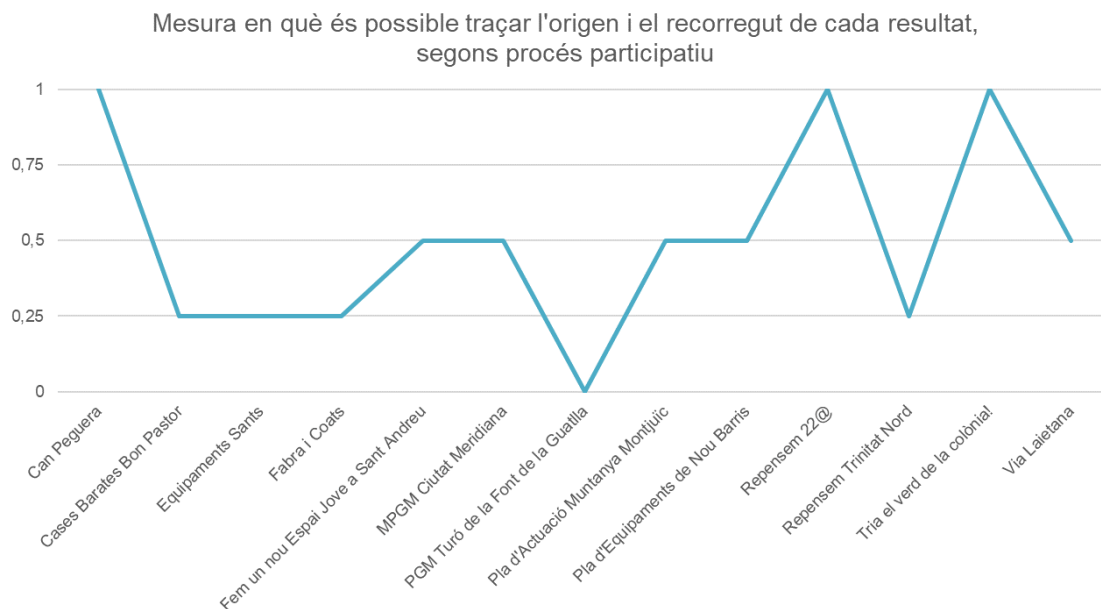
Índex de traçabilitat, segons procés participatiu

Hi ha quatre dels dotze processos participatius per als quals no es disposa d'una de les dues dades, de manera que no es poden comparar. Per a la resta de processos, sembla que la tendència és que l'índex recollit a partir de la informació proporcionada per les persones referents és sensiblement superior a la percepció de les persones participants. Aquesta lògica només s'inverteix per als processos de *Repensem Trinitat Nord* i les *Cases Barates del Bon Pastor*, en què la percepció de traçabilitat del procés és 1,4 i 0,3 punts superior a l'índex tècnic, respectivament. Per a la resta de processos l'índex tècnic és entre 1,5 i 0,1 punts superior.

Pel que fa als valors absoluts, sorprenen les xifres dels processos de *Montbau més accessible*, *Can Peguera*, el *PGM del Turó de la Font de la Guatlla* i el *Pla d'Equipaments de Sants*, al voltant dels 5 punts sobre 10. Si analitzem amb major detall aquests quatre processos, veiem

que per a cap dels quatre s'ha proporcionat informació de seguiment dels resultats, i per a tres dels quatre tampoc no es disposa d'informació sobre la incidència dels resultats. A més, també obtenen puntuacions baixes en la possibilitat de traçar la relació entre una activitat i una altra i en la traçabilitat del recorregut de cadascun dels resultats. La primera part d'aquesta informació es pot apreciar en el gràfic següent (on 0 correspon a la valoració "gens", 0,25 "poc", 0,5 "bastant" i 1 "molt"):

Continuant amb aquesta anàlisi de les variables que componen l'índex de traçabilitat, resulta rellevant que per al 61% dels processos participatius és accessible la informació relativa al seguiment que s'ha donat o s'està donant als resultats. Tanmateix, només per al 54% s'ha publicat informació relativa a la incidència política del procés.

D'altra banda, criden l'atenció algunes dades molt positives: per al 100% dels processos s'ha publicat informació relativa a les conclusions o els resultats de cadascuna de les sessions, i s'han publicat els resultats finals del procés. A més, com ja s'havia comentat anteriorment, el 85% dels processos participatius estan penjats al Decidim.Barcelona.

3.3.2. Transparència

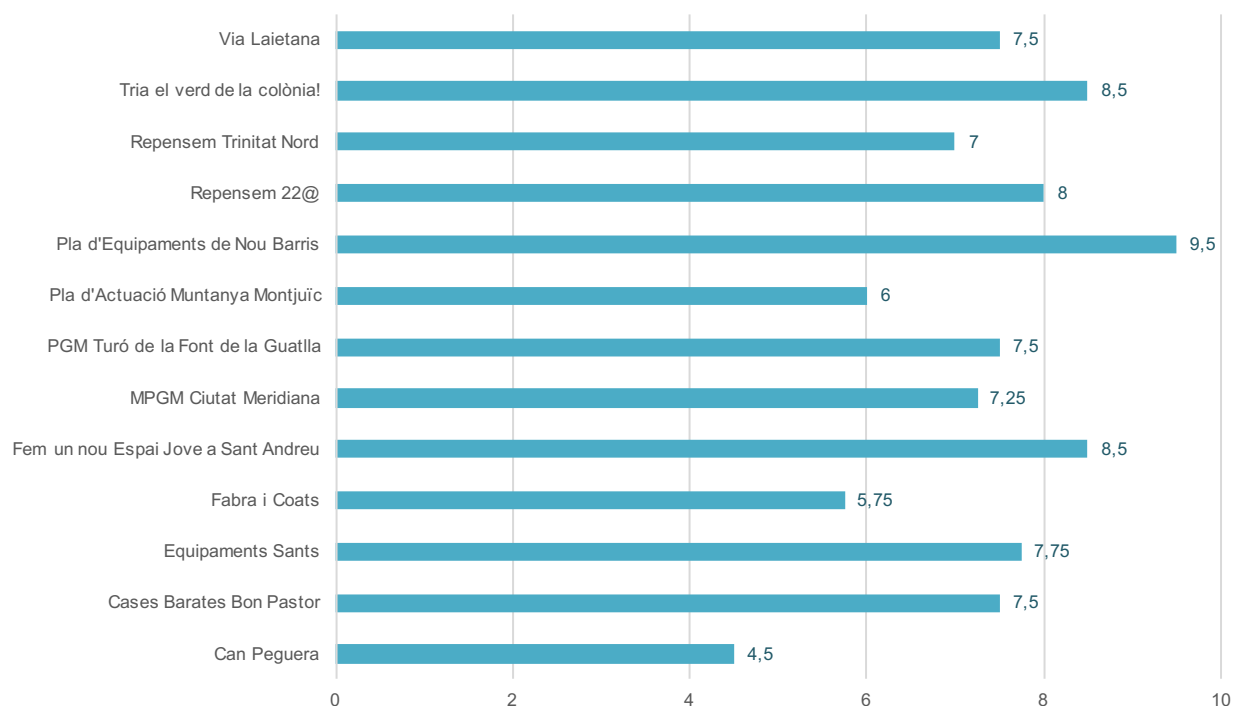
La transparència, en el cas dels processos participatius, fa referència fonamentalment a dos aspectes: la governança i l'accés a la informació. Més concretament, la governança té a veure amb la possibilitat de conèixer tant la composició del Grup Impulsor del procés, la Comissió de Seguiment i les entitats participants, com els mecanismes de presa de decisions. D'altra banda, l'accés a la informació està vinculat a la publicitat d'un conjunt d'informacions: pressupost, actes de les sessions, diagnosi, resultats, incidència del procés... Totes aquestes variables queden recollides en l'índex de transparència dels processos participatius.

Indicador 2.3.c: Mitjana de l'índex de transparència dels processos participatius

La mitjana de l'índex de transparència dels processos és de 7,3 punts sobre 10.

Els índexs de transparència dels diferents processos participatius oscil·len entre 4,5 en el cas més baix (per al procés de *Can Peguera*) i 9,5 en el cas més alt (per al *Repensem el 22@*). Es tracta doncs d'una variabilitat força àmplia, de 5 punts de diferència. La majoria dels processos però, tenen un índex d'entre 7 i 8,5 punts; una xifra força positiva.

Índex de transparència, segons procés participatiu

Si analitzem les diferents variables que componen l'índex, obtenim una sèrie de dades interessants. En primer lloc, només per al procés de *Tria el verd de la colònia* s'ha fet públic el pressupost invertit en el procés participatiu. En canvi, el 100% dels processos han publicat la composició del seu Grup Impulsor, i el 60% han fet pública la composició de la Comissió de Seguiment. De manera similar, tots els processos menys el de *Can Peguera* han publicat les actes de cadascuna de les sessions o activitats realitzades en el marc del procés.

Pel que fa als resultats dels processos, ja s'havia comentat en apartats anteriors que es disposa d'informació relativa al seguiment dels resultats per a un 61% dels processos, i informació relativa a la incidència política dels processos per a un 54% dels casos.

3.4. Accessibilitat

Garantir que els processos participatius siguin accessibles per a totes les persones és un altre dels criteris que desprèn del Reglament de participació ciutadana. Per aquesta raó, s'ha recollit informació relativa a aquesta dimensió per a cadascun dels processos participatius realitzats. Tanmateix, com succeeix amb la traçabilitat, la pluralitat o la diversitat, l'accessibilitat és una dimensió complexa, de manera que per a recollir-la es va optar per crear un índex que agrega tot un seguit de variables: els horaris de les sessions, l'accés en transport públic, la senyalització de l'espai, les característiques de la convocatòria, els recursos disponibles per a persones amb diversitat funcional, el grau de tecnicisme del llenguatge i l'accés *online* a la informació.

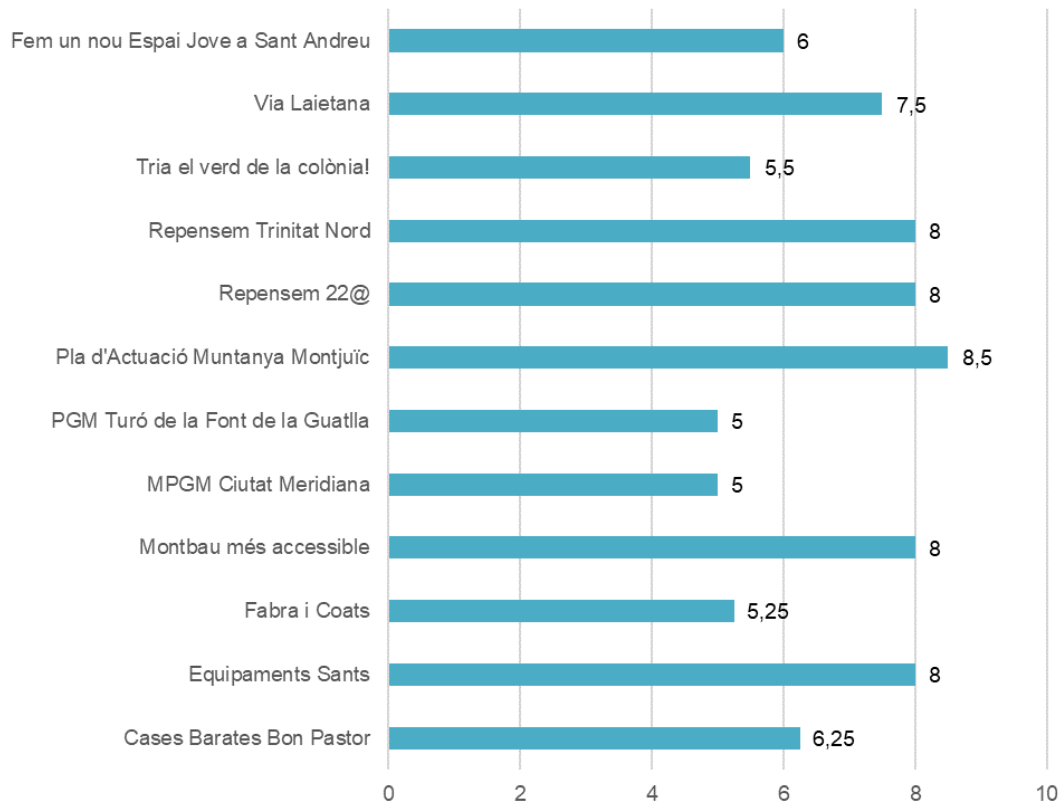
Indicador 2.4.a: Mitjana de l'índex d'accessibilitat dels processos participatius

La mitjana de l'índex d'accessibilitat dels processos és de 6,75 punts sobre 10.

La mitjana dels índex d'accessibilitat de la totalitat de processos participatius analitzats és relativament inferior a la d'altres dimensions. Un resultat de 6,75 sembla indicar que hi ha força

marge de millora per a garantir que els processos siguin completament accessibles per a tothom. Concretament, destaquen negativament els processos de l'*MPGM Ciutat Meridiana*, el *PGM del Turó de la Font de la Guatlla* i *Tria el verd de la colònia*, que obtenen la meitat de la puntuació possible. En sentit contrari, el *Pla d'Actuació de la Muntanya de Montjuïc* destaca per la seva accessibilitat.

Índex d'accessibilitat, segons procés participatiu

Revisem les diferents variables que componen l'índex per entendre d'on surten aquests valors. Les valoracions dels horaris i l'accés en transport públic són, en general, positives. Només en un dels casos s'afirma haver rebut alguna queixa per la programació horària de les activitats. Tanmateix, a l'hora de valorar si l'espai on s'ha realitzat alguna de les sessions podia desincentivar la participació d'algun col·lectiu, les persones referents de quatre processos participatius (*Fabra i Coats*, el *Pla d'Actuació de la Muntanya de Montjuïc*, el procés de *Via Laietana* i *Fem un nou Espai Jove a Sant Andreu*) han considerat que sí.

Pel que fa a la convocatòria, la majoria de processos s'han convocat amb dues o més setmanes d'antelació, però només la meitat considera haver-ho fet utilitzant tots els canals pertinents. L'aspecte amb una pitjor puntuació però, és el relatiu a la llengua. Només un procés participatiu (el de la *Via Laietana*) ha convocat sessions en més de dues llengües. Per a tota la resta totes les activitats s'han convocat només en català.

Tots els processos participatius excepte *Tria el verd de la colònia* han estat ben senyalitzats i s'han realitzat en espais accessibles per a persones amb mobilitat reduïda. El llenguatge ha estat accessible en tots els casos i el 100% dels espais comptava amb bany. No obstant, l'accessibilitat per a persones amb diversitat funcional no sempre s'ha tingut en compte. En molts casos, les persones responsables no han contemplat la possibilitat de disposar de suports específics per a persones sordes i cegues.

Finalment, s'ha comentat anteriorment que la pràctica totalitat dels processos han estat anunciats al Decidim; no obstant, només un 58% admetia la participació a través del Decidim.

Aquesta xifra evidencia dues maneres diferents d'utilitzar la plataforma del Decidim.Barcelona: una més orientada a la transparència, i per tant a penjar documentació informativa sobre els processos i les seves activitats, i una altra que més enllà de la transparència contempla la plataforma com una eina de democràcia directa.

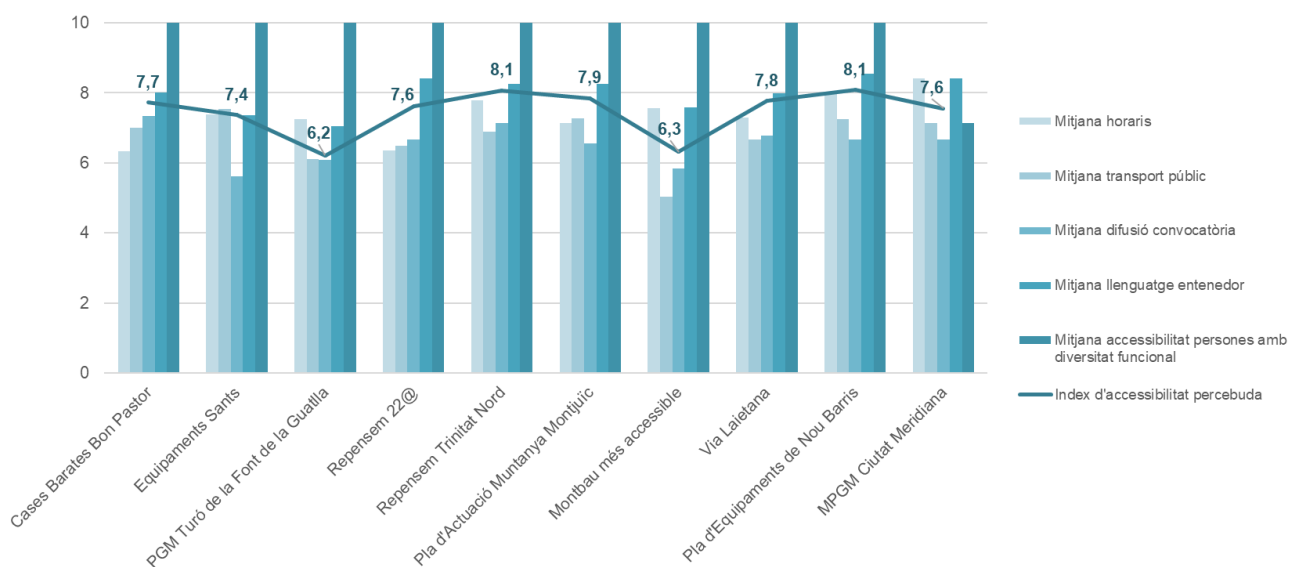
Com s'ha fet en dimensions anteriors, a l'hora de dissenyar el sistema d'indicadors del Programa Democràcia Activa es va considerar pertinent recollir també la percepció de les persones participants a les sessions dels processos participatius en relació a l'accessibilitat de l'espai i dels continguts de la sessió. Aquesta informació queda recollida en un índex d'accessibilitat percebuda per les persones participants.

Indicador 2.4.b: Mitjana de l'índex d'accessibilitat percebuda per les persones participants a les sessions dels processos participatius

La mitjana de l'índex d'accessibilitat percebuda per les persones participants és de 7,5 punts sobre 10.

Aquest indicador recull els següents aspectes: la conveniència dels horaris, l'accés en transport públic, la difusió que s'ha realitzat de l'activitat per a convocar-la, la mesura en què el llenguatge era entenedor i l'accessibilitat de l'espai per a persones amb diversitat funcional.

Índex d'accessibilitat percebuda per les persones participants, segons procés participatiu

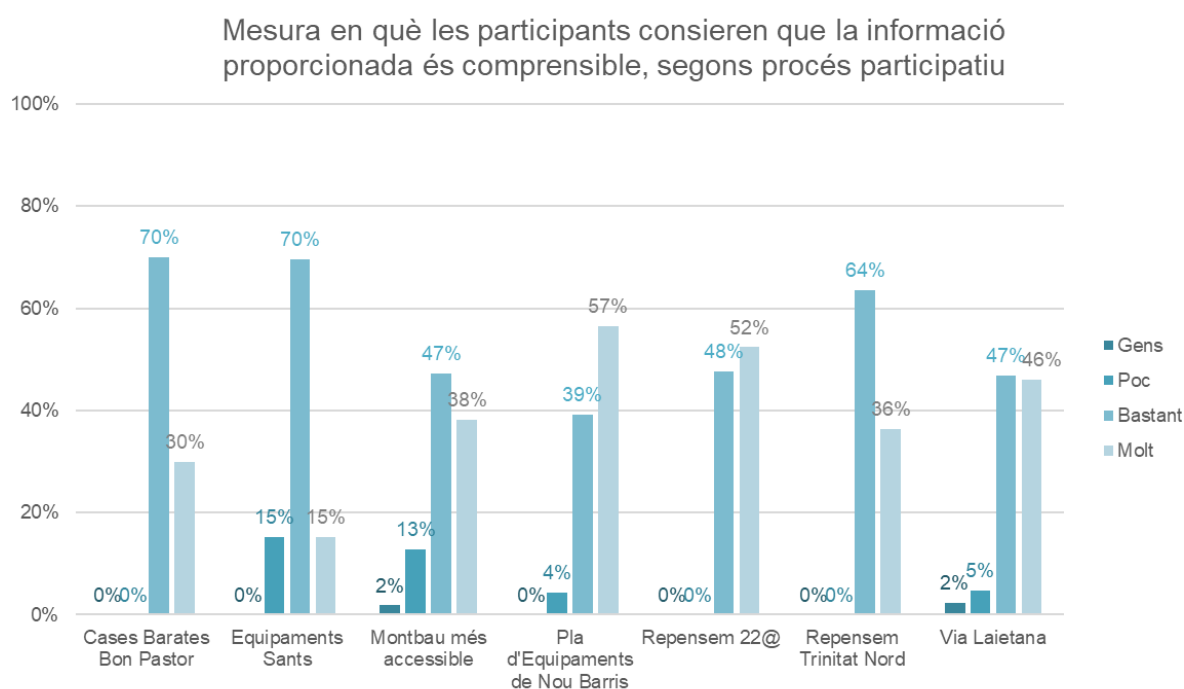

Com es pot apreciar al gràfic, no hi ha massa variabilitat entre la percepció d'accessibilitat de les persones participants dels diferents processos. Els índexs oscil·len entre 6,2 i 8,1, sent el *PGM del Turó de la Font de la Guatlla* el que té pitjor puntuació i *Repensem Trinitat Nord* i el *Pla d'Equipaments de Nou Barris* els que tenen la millor valoració.

Analitzant cadascuna de les variables, crida l'atenció que tots els processos menys l'*M'PGM Ciutat Meridiana* són totalment accessibles per a persones amb diversitat funcional. Aquesta dada contrasta amb la informació proporcionada a l'indicador anterior, en què comentàvem justament que en molts casos no s'havia contemplat la disponibilitat de suports per a aquest col·lectiu. Aquesta contraposició es deu a dos factors. D'una banda, el fet que l'índex d'accessibilitat percebuda es construeix a partir de les percepcions de les persones que van respondre les enquestes de satisfacció al final de les sessions dels diferents processos participatius. La puntuació d'aquesta variable depèn de dos factors; la demanda de suports i si van ser o no proporcionats. Tanmateix, s'ha donat la situació en més d'un procés que cap de les persones que va contestar l'enquesta havia demanat un suport; per tant, la valoració és

positiva sense saber realment si els suports estaven disponibles o no. D'altra banda, coincideix que de totes les persones que van respondre l'enquesta i sí havien demanat algun suport (que son 31 en total, per als processos de *Cases Barates del Bon Pastor*, *Repensem Trinitat Nord*, *el Pla d'Actuació de la Muntanya de Montjuïc*, *Montbau més accessible*, *la Via Laietana*, *el Pla d'Equipaments de Sants* i *l'MPGM Ciutat Meridiana*) totes menys una van ser ateses i es va poder proporcionar el suport requerit.

Pel que a les altres variables, la difusió de la convocatòria es troba de manera general per sota dels altres aspectes valorats. Destaca també, per al procés de *Montbau més accessible* la baixa puntuació per a l'accessibilitat en transport públic i la difusió realitzada de la convocatòria. El llenguatge entenedor és la variable millor puntuada de manera general; un element fonamental per a garantir l'accés de tota la ciutadania al contingut de les sessions. Per tal de complementar aquesta dada que es considera rellevant, es presenta un gràfic addicional per a alguns dels processos, que recull la percepció de comprensibilitat de la informació proporcionada al llarg de les sessions.

Com es pot observar al gràfic, per a la totalitat dels processos analitzats, les persones participants consideren que la informació proporcionada ha estat “bastant” o “molt” accessible. Per als dos primers processos la percepció de “bastant” accessible està molt per sobre de la resta de valoracions, mentre que per a la resta hi ha força més equilibri entre les dues valoracions positives.

3.5. Funcionament

La dimensió de funcionament dels processos participatius recull les valoracions realitzades tant per la persona referent del procés com per la Comissió de Seguiment de cadascun dels processos, en relació d'una banda al desenvolupament dels processos, i de l'altra al funcionament de les mateixes Comissions de Seguiment. A l'hora d'analitzar la informació recollida però, ens trobem amb l'inconvenient que només dues (de les dotze) Comissions de Seguiment han omplert l'eina en qüestió. Aquest fet explica que el primer i el quart dels

indicadors que es presentaran a continuació, només es puguin proporcionar per als processos de *Tria el verd de la colònia* i el *Pla d'Equipaments de Sants*.

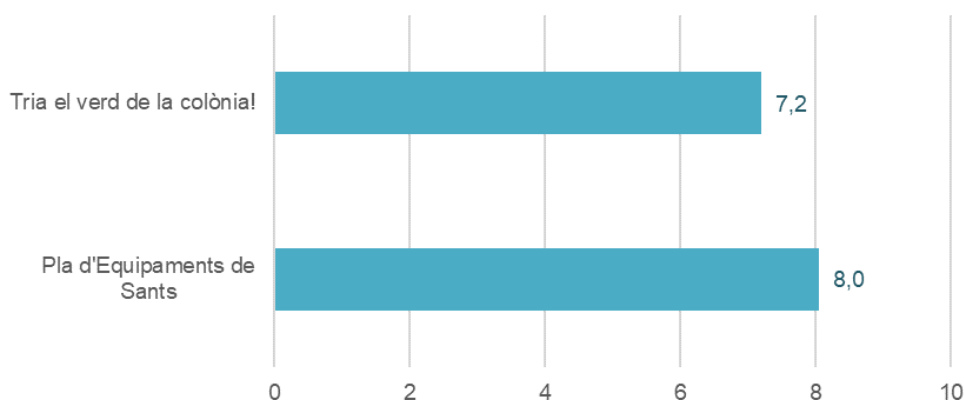
3.5.1. Valoració del funcionament dels processos

Indicador 2.5.a: Mitjana de les valoracions de les Comissions de Seguiment dels respectius processos participatius

La mitjana de les valoracions de les Comissions de Seguiment dels respectius processos participatius és de 7,6 punts sobre 10.

Aquest indicador fa referència a la valoració que realitzen les persones membres de cada Comissió de Seguiment sobre els respectius processos participatius. De nou, aquesta valoració és una agregació de diferents variables: l'acompliment de les 3 fases establertes al Reglament, l'acompliment de la planificació, el grau de participació de la ciutadania, el grau de representativitat dels agents i persones participants (en relació a totes les persones interessades), la qualitat del debat, el seguiment realitzat a l'eficàcia dels instruments de debat, una valoració dels resultats i la mesura en què consideren que els resultats són fruit del consens.

Valoració de la Comissió de Seguiment del funcionament del procés participatiu

Les valoracions per ambdós processos són relativament positives i similars. Per tal d'entendre millor la xifra final però, cal analitzar els resultats per a cadascuna de les variables. En termes de planificació, ambdues comissions valoren amb un 8 el grau de compliment amb el pla de treball. Pel que fa a la participació, per al *Pla d'Equipaments de Sants* la CS valora amb un 7,3 el grau de participació dels agents i la ciutadania interessats, però la CS de *Tria el verd de la colònia* fa una valoració força més baixa: 6 punts sobre 10. A més, a l'hora de valorar el debat, el procés de Sants obté una puntuació de 8,3, mentre que el procés de Les Corts puntua només 6 punts una altra vegada.

Seguint amb la mateixa tendència, la valoració dels resultats del procés és d'un 7,7 a Sants, versus un 7 a *Tria el verd de la Colònia*. I la mesura en què la Comissió de Seguiment considera que els resultats del procés han estat fruit del consens és d'un 7,2 de mitjana per al *Pla d'Equipaments de Sants* i de 7 per a la Colònia Castells.

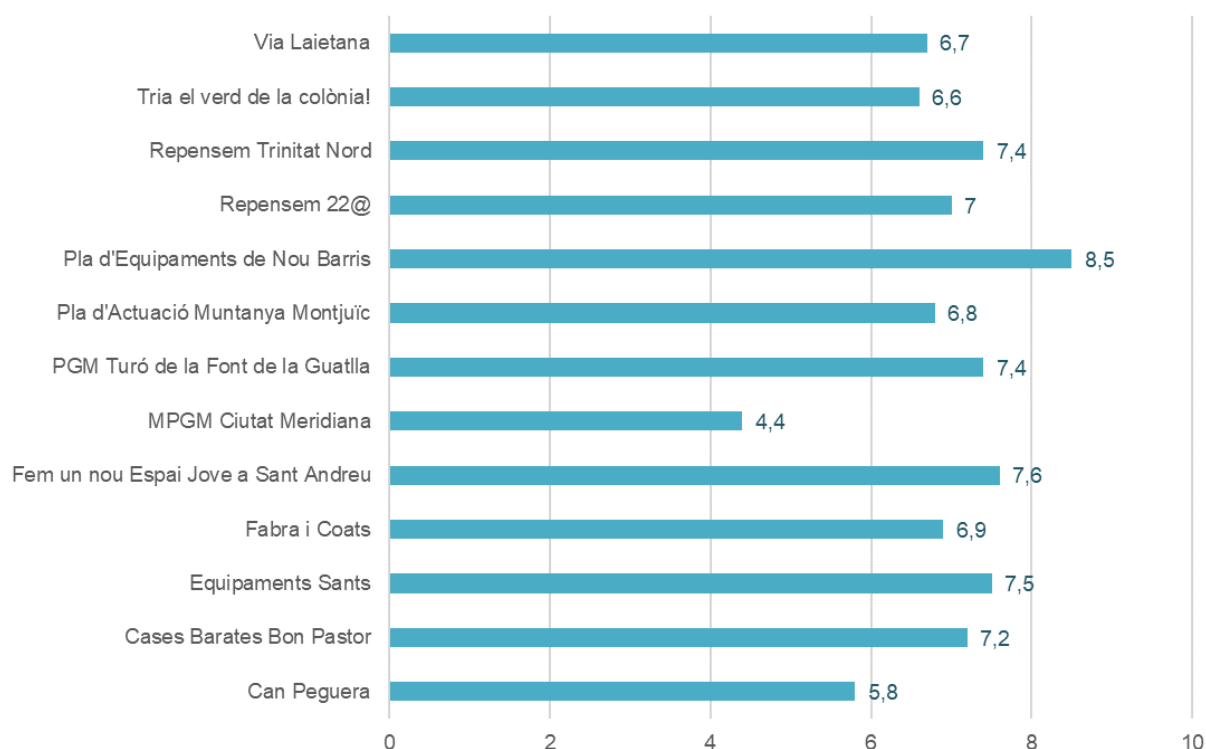
Resulta interessant contrastar aquesta informació amb la proporcionada per les persones referents del procés.

Indicador 2.5.b: Mitjana de les valoracions dels processos participatius per part de l'Ajuntament

La mitjana de les valoracions dels processos participatius realitzada per les persones tècniques de l'Ajuntament és de 6,9 punts sobre 10.

Les variables que componen aquest índex són les mateixes que per a l'indicador anterior. La diferència és que la primera valoració la realitzava la Comissió de Seguiment i en aquest cas la realitza la persona referent per part de l'equip tècnic de l'Ajuntament del procés participatiu. Com es pot observar al gràfic que es presenta a continuació, hi ha força variabilitat en els resultats. Mentre l' *MPGM de Ciutat Meridiana* obté una valoració general per sota de 5 (4,4 concretament), el procés de *Repensem el 22@* es valora amb 8,5 punts sobre 10.

Valoració de l'Ajuntament del funcionament dels processos participatius

Al revisar amb detall les diferents variables que hi ha darrera aquestes puntuacions, resulta interessant veure que hi ha força variabilitat en les valoracions de cada variable. Mentre per a quasi tres quartes parts dels processos participatius es valora l'acompliment de la planificació amb un 8 o un 9, per al *PGM del Turó de la Font de la Guatlla* la valoració és d'un 3, i per a la *Via Laietana* d'un 5.

La valoració de participació i la representativitat dels agents i la ciutadania que han participat també són força variables. La puntuació més baixa per al grau de participació és d'un 4 per al *PGM del Turó de la Font de la Guatlla* i la més alta d'un 10 per al *Repensem el 22@*. Aquest darrer procés es l'únic que s'ha valorat amb un 10 en diversos aspectes: el grau de participació, la representativitat dels agents i persones participants, el grau i la qualitat del debat i la mesura en què els resultats recullen la visió de tots els interessats.

La valoració dels resultats és la variable amb menys variacions. Les puntuacions per a tots els processos participatius van de 6 a 9. En general, per a la gran majoria de processos es

considera que aquests resultats han estat fruit del consens i recullen les opinions de la totalitat dels interessats, amb l'excepció de *Can Peguera*, que puntua amb un 6 aquesta dimensió.

3.5.2. Valoració del funcionament de les Comissions de Seguiment

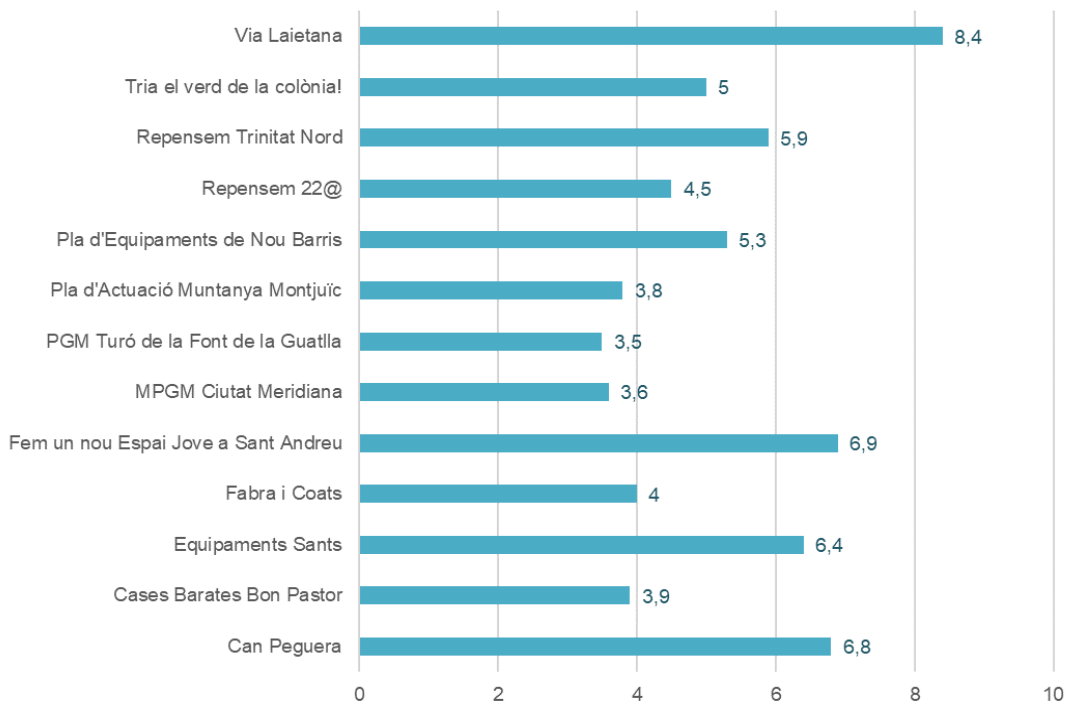
Les persones referents de cadascun dels processos participatius han realitzat també una valoració del funcionament de les Comissions de Seguiment. Un cop més, es tracta d'una valoració composta; és a dir, de la valoració de diferents variables agregades en una única puntuació final: la representativitat de la Comissió de Seguiment (CS), la capacitat de coordinació i organització de la CS, la comunicació de la CS amb l'ajuntament, la mesura en què la CS ha fet pública la informació al seu abast, si la CS ha tingut en compte les al·legacions de les participants, si ha realitzat un Informe de suggeriments a l'Informe de resultats i una valoració de l'avaluació del procés realitzada també per la CS.

Indicador 2.5.c: Mitjana de les valoracions de l'Ajuntament del funcionament de les Comissions de Seguiment (de tots els processos participatius)

La mitjana de les valoracions de les Comissions de Seguiment és de 5,2 punts sobre 10, una puntuació realment baixa.

En termes generals el primer que s'observa és que les valoracions, amb l'excepció de la de *Via Laietana*, no són massa positives. De fet, en més la meitat dels casos estan per sota de 5; una xifra que sorprèn i ens obliga a haver d'analitzar amb major profunditat d'on venen aquestes baixes puntuacions.

Valoració de l'Ajuntament del funcionament de les Comissions de Seguiment, segons procés participatiu

El primer que crida l'atenció és que només la Comissió de Seguiment del *Pla d'Equipaments de Sants* ha realitzat l'Informe de suggeriments, comentaris i al·legacions a l'Informe de resultats del procés, que estableix el Reglament de participació ciutadana. De manera similar, per a més de la meitat dels processos es considera que la CS no ha tingut en compte les al·legacions de

les participants a les actes i d'altres documents relatius al desenvolupament del procés. Aquesta informació no obstant, manca per a tres dels processos.

Per a la resta d'aspectes les valoracions són força variables, la qual cosa explica unes puntuacions finals tant diferents també. Pel que fa a la representativitat de la CS, la valoració és molt positiva (d'un 9) en el ca de *Fabra i Coats*, *MPGM Ciutat Meridiana* i *Tria el verd de la colònia*, i força negativa (un 5) per a les *Cases Barates del Bon Pastor* i el *Pla d'Equipaments de Nou Barris*.

La valoració de la capacitat de coordinació i organització de la CS és d'un 5 per a la meitat dels processos, i coincideix que aquests 6 processos són també els que acaben mantenint una mitjana per sota de 5 en la valoració global. Per tant aquesta és una de les variables explicatives d'aquesta mala puntuació. De manera contrària, per als processos de *Tria el verd de la colònia*, el *Pla d'Equipaments de Sants* i *Fabra Coats*, s'ha valorat positivament (un 8 o un 9) aquesta capacitat de la CS.

La mesura en què la CS ha fet pública i ha debatut amb la resta d'agents interessats la informació al seu abast, és la dimensió per a la que els resultats són més variables. Aquests van des d'un 2 (sobre 10!) en els casos de *Via Laietana* i *pla d'Equipaments de Nou Barris*, o un 3 en el cas del *Pla d'Actuacions de la Muntanya de Montjuïc*, fins un 9 en el cas de *Can Peguera*. Per entendre aquestes valoracions podria resultar analitzar qui formava part d'aquestes CS. Per al segon i el tercer procés la valoració de la representativitat de la CS també era força baixa, però per a la *Via Laietana* era d'un 8.

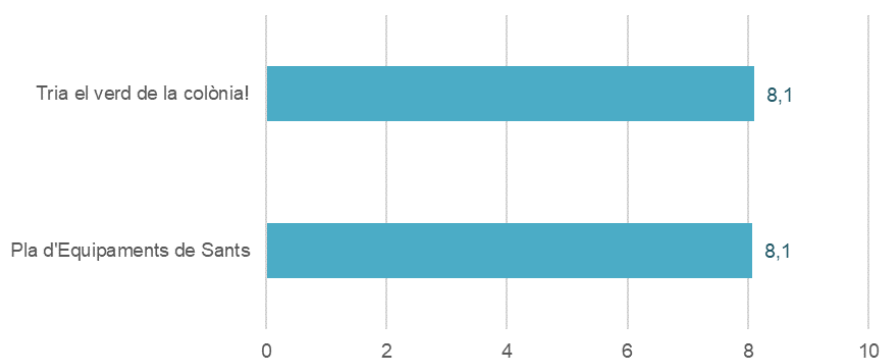
Finalment, la valoració de l'avaluació realitzada per la CS del procés participatiu també ha obtingut resultats força dispars. Des d'un 1 sobre 10 en el cas de *l'MPGM Ciutat Meridiana*, que explica bona part de la valoració final de 3,6 punts per a aquest procés participatiu, fins a quatre valoracions de 8 punts, per a aquells processos que han obtingut millors valoracions globals del funcionament de la seva Comissió de Seguiment.

Indicador 2.5.d: Mitjana de les auto-valoracions de les Comissions de Seguiment (de tots els processos participatius) del seu propi funcionament

La mitjana de les auto-valoracions de les Comissions de Seguiment és de 8,1 punts sobre 10.

Per últim, i per contrastar aquesta informació, les Comissions de Seguiment havien de realitzar també una auto-valoració del seu propi funcionament. Tanmateix ja s'ha comentat anteriorment que només es disposa d'aquesta informació per als processos de *Tria el verd de la colònia* i el *Pla d'Equipaments de Sants*.

Auto-valoració del funcionament de la Comissió de Seguiment, segons procés participatiu

Sorprèn que ambdues CS fan una auto-valoració força positiva (8,1 punts sobre 10 en ambdós casos), i considerablement per sobre de les valoracions realitzades per les persones referents del procés per part de l'Ajuntament. Aquest fet és interessant perquè els aspectes avaluats per uns i altres són pràcticament els mateixos. Si més no, la valoració tècnica de la CS de *Tria el verd de la colònia* era de 5 sobre 10 i del *Pla d'Equipaments de Sants* de 6,4 sobre 10.

Si mirem d'analitzar les variables per a les quals es dona una major diferència en la valoració realitzada per l'Ajuntament i per la pròpia CS, crida l'atenció la capacitat de planificació i organització de la CS de la Colònia Castells. La mateixa CS s'auto-valorava amb 8 punts sobre 10, mentre la persona referent de l'Ajuntament li atorga 5 punts sobre 10.

També resulta interessant que les persones tècniques valoren millor la representativitat d'ambdues CS que els mateixos membres d'aquestes comissions. En canvi, la mesura en què la CS ha fet pública i ha debatut la informació al seu abast s'ha valorat de manera pràcticament igual en ambdós casos.

Cal tenir en compte també, que mentre la persona referent ha valorat la comunicació de la CS amb l'Ajuntament (molt ben valorada per a aquests dos processos), la CS ha valorat la seva comunicació amb els demés agents i ciutadania interessats, que no ha estat tan ben valorada en cap dels dos processos: un 6,7 a Sants i un 7 a Colònia Castells.

Per últim, els resultats són ambigus en relació a l'Informe de suggeriments, comentaris i al·legacions a l'Informe de resultats que han de realitzar les Comissions de Seguiment d'acord amb el Reglament de participació ciutadania; la qual cosa ens porta a pensar que probablement aquest punt s'hagi entès correctament, o no totes les persones que contestat els formularis tenien clar de quin document es tracta.

Indicador 2.5.e: Valoració del funcionament de la Comissió Assessoradora

Aquest indicador no s'ha recollit perquè no s'ha sol·licitat assessorament a aquest òrgan.

BLOC 3: Òrgans de participació

1. Introducció als òrgans de participació

D'acord amb el Reglament de Participació Ciutadana *els òrgans de participació són els mitjans de trobada regular entre la ciutadania i l'Ajuntament per debatre i recollir, de manera continuada, les seves opinions i propostes sobre les actuacions municipals. Poden de ser de durada indefinida o determinada per l'acord de creació de l'òrgan.*

*Els òrgans de participació són **d'àmbit territorial**, si les seves funcions estan relacionades amb el conjunt de la ciutat o amb una part concreta i delimitada d'aquesta, com un barri, una zona o un districte, o **d'àmbit sectorial**, si les seves funcions estan relacionades amb una determinada esfera funcional de l'actuació municipal o amb algun equipament o servei públic municipal.*

Els òrgans de participació d'àmbit territorial són:

- el Consell de Ciutat
- els Consells Ciutadans de Districte, amb la particularitat que s'han de formalitzar i convocar per iniciativa ciutadana
- els Consells de Barri

Els òrgans de participació d'àmbit sectorial -Consells Sectorials- s'identifiquen amb l'acció municipal en la que realitzen les seves funcions, com ara el Consell de les Dones, el Consell de l'Habitatge social, el Consell Municipal de l'Esport, el Consell Municipal d'Immigració o el Consell Assessor de la Gent gran, entre d'altres.

En aquest sentit, el Programa Democràcia Activa pretén millorar el funcionament dels òrgans de participació, tot promovent la supressió d'aquells òrgans que hagin quedat obsolets i la integració d'aquells altres que hagin de restar operatius.

L'objectiu estratègic del programa amb relació als òrgans és el de revisar i simplificar l'organització interna dels òrgans de participació, a través del desplegament dels següents objectius operatius:

- Garantir la qualitat de la deliberació a l'interior dels òrgans.
- Garantir la diversitat i la renovació dels actors que participen en els òrgans de participació.
- Coordinar els òrgans de participació per tal de racionalitzar-ne la vigència.
- Millorar la visibilitat dels òrgans.
- Promoure la incidència dels òrgans en la definició d'accions i polítiques públiques.
- Avaluar el funcionament dels òrgans de participació.
- Promoure la corresponsabilitat de la ciutadania i la coproducció de polítiques públiques municipals.

El present sistema d'avaluació ha articulat aquests objectius operatius en dimensions d'avaluació relacionades amb un seguit d'indicadors, que permetran conèixer en quina mesura s'ha assolit cadascun d'aquests objectius.

Les dimensions que s'han considerat rellevants a l'hora d'avaluar els òrgans de participació són les següents:

- **Participació i Deliberació:** fa referència al tipus de participació, de més informativa a més orientada vers la presa de decisions, i a la qualitat del debat que hi té lloc.
- **Diversitat i Renovació:** mentre la diversitat fa referència a la participació i equilibri de les persones en termes de gènere, edat, diversitat funcional i diversitat cultural, la

renovació té a veure amb la capacitat dels òrgans de participació per incorporar a nous membres i revisar els diferents rols.

- **Coordinació i Vigència:** la primera pretén mesurar la coordinació dels òrgans amb altres accions participatives i amb els òrgans de govern, la segona pretén conèixer si la vigència de l'òrgan coincideix amb el període i els objectius pels quals es va crear.
- **Visibilitat:** fa referència a la capacitat de l'òrgan per fer-se visible en espais web i a través d'accions concretes.
- **Incidència:** pretén mesurar la incidència dels òrgans de participació en les decisions de govern i en les polítiques públiques.
- **Funcionament:** valora de forma global i específica, a partir de diferents dimensions, el funcionament dels òrgans de participació.
- **Corresponsabilitat i coproducció:** pretén mesurar la capacitat dels òrgans de participació per coproduir de manera corresponsable, juntament amb l'Administració i altres agents implicats, les polítiques públiques de la ciutat.

Per tal de donar resposta a aquests indicadors s'han creat dues eines de verificació:

- **Eina 4.A.:** Eina del funcionament dels òrgans (a respondre per la figura referent de l'òrgan)
- **Eina 4.B.:** Enquesta de satisfacció de participants dels òrgans (a respondre per les persones participants a l'òrgan)

Alguns indicadors beuen informació de l'eina 4.A., mentre que d'altres indicadors responen a l'eina 4.B.

2. Mirada global

En aquest apartat es presenta una primera mirada als resultats obtinguts en la recollida d'informació per a l'avaluació. En primer lloc, es presenten els diferents òrgans de participació i el nombre de respostes a les diferents eines de verificació. En segon lloc, es presenta el perfil de les persones participants als òrgans que han respost els qüestionaris corresponents, en relació amb el gènere, l'edat, la diversitat funcional i la diversitat cultural. Aquestes variables forment part de la dimensió *Diversitat* analitzada de forma global en el següent apartat.

2.1. Òrgans de participació

Es presenta a continuació les respostes a les eines de verificació per als diferents òrgans de participació: els Consells territorials i els Consells sectorials.

f) Consells Territorials

Els Consells territorials són el Consell de Ciutat i els Consells de Barri, principalment. A continuació es presenten les respostes a les eines de verificació per a ambdós consells territorials.

Relació del Consell de Ciutat i les eines de verificació		
Consell de Ciutat	4.A.	4.B

Relació dels Consells de Barri que han respost les eines de verificació

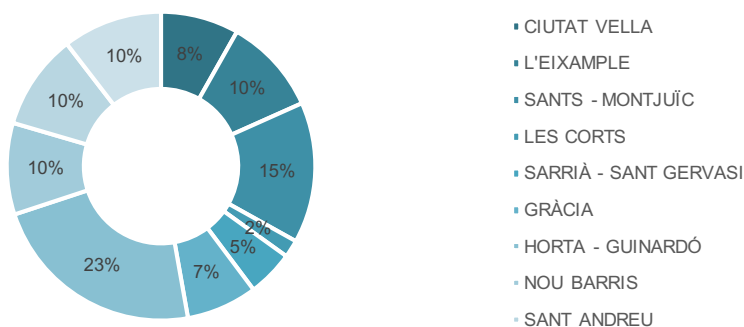
Districte	Consell de Barri (CB)	Respostes eina 4.A.	Respostes eina 4.B.
CIUTAT VELLA	Barceloneta	1	19
	Gòtic	1	19
	Casc Antic	1	17
	Raval	1	21
L'EIXAMPLE	Fort Pienc	1	14
	La Sagrada família	1	22
	La Dreta de l'Eixample	1	13
	L'Esquerra de l'Eixample	1	16
	Sant Antoni	1	29
SANTS - MONTJUÏC	Sants- Badal	1	27
	Sants	1	33
	Hostafrancs	1	14
	La Bordeta	1	10
	Poble Sec	1	17
	Font de la Guatlla	1	18
LES CORTS	La Maternitat i sant Ramon	1	8
	Les Corts	1	9
	Pedralbes	1	-
SARRIÀ - SANT GERVASI	Sarrià	1	7
	La Bonanova	1	5
	Galvany	1	11
	El Tibidabo, Vallvidrera i Les Planes	1	11
	Les Tres Torres	1	es reuneix amb Bonanova
	El Putxet- El Farró	1	11
GRÀCIA	La Vila de Gràcia	1	9
	Gràcia Nova i Camp d'en Grassot	1	8
	El Coll	1	6
	La Salut	1	35
	Vallcarca i els Penitents	1	11
HORTA - GUINARDÓ	Horta	1	24
	Guinardó	1	19
	Baix Guinardó	1	16
	La Teixonera	1	23
	El Carmel	1	21
	Montbau	1	12
	Vall d'Hebron	1	18
	St. Genís dels Agudells	1	15
	Font d'en Fargues	1	32
	La Clota	1	14
	Can Baró	1	17
NOU BARRIS	Can Peguera	1	18
	Canyelles	1	-
	Ciutat Meridiana	-	19
	La Guineueta	-	17
	Porta	1	-
	La Prosperitat	-	-
	Roquetes	-	7
	Trinitat Nova	-	16
	Torre Baró	-	-
	Turó de la Peira	-	-
	Vallbona	1	-
	Verdum	-	12
	Vilapiscina i Torre Llobeta	1	-
SANT ANDREU	Bon Pastor	1	18
	Sant Andreu	1	18
	Baró de Viver	1	12

	Trinitat Vella	1	10
	La Sagrera	1	15
	Navas	1	10
	Congrés Indians	1	10
SANT MARTÍ	Clot - Camp de l'Arpa	1	10
	Clot	1	es reuneix amb Camp de l'Arpa
	La Llacuna del Poblenou	1	-
	Vila Olímpica del Poblenou	1	23
	Poblenou	1	24
	Diagonal Mar	1	11
	Besòs -Maresme	1	12
	Provençals del Poblenou	1	8
	Sant Martí de Provençals	-	9
	Verneda i la Pau	1	-
	TOTAL	70 CB	61 CB

La mitjana de les respostes de les persones participants recollides als Consells de Barri és de 12 respostes per Consell. Destaquen els CB La Salut (35 respostes), CB Sants (33 respostes) i CB Font d'en Fargues (32 respostes) amb major nombre de respostes de participants, mentre que els CB La Bonanova (5 respostes), CB El Coll (6 respostes), CB Sarrià (7 respostes) destaquen per menor nombre de respostes de participants.

Si analitzem la participació per districtes veiem que els districtes d'Horta - Guinardó (23%) i Sants-Montjuïc (15%) agrupen bona part de les respostes, mentre que els districtes de Les Corts (2%) i Sarrià-Sant Gervasi (5%) suposen una proporció molt petita respecte del total.

Respostes de les persones participants, segons districte

g) Consells Sectorials

L'activitat dels 18 Consells Sectorials no ha estat avaluada, atès que no s'han administrat les eines de recollida d'informació.

Relació dels Consells Sectorials que han respost les eines de verificació		
ACORD CIUTADÀ PER UNA BCN INCLUSIVA	-	-
CONSELL DE BENESTAR SOCIAL	-	-
CONSELL DE COMERÇ	-	-
CONSELL DE CONSUM	-	-
CONSELL DE COOPERACIÓ	-	-

CONSELL DE CULTURA	-	-
CONSELL DE DEFENSA DELS ANIMALS	-	-
CONSELL DE DONES	-	-
CONSELL D'EDUCACIÓ	-	-
CONSELL D'ESPORTS	-	-
CONSELL D'HABITATGE SOCIAL	-	-
CONSELL IMMIGRACIÓ	-	-
CONSELL DE GENT GRAN	-	-
CONSELL D'LGTBI	-	-
CONSELL DEL PACTE PER LA MOBILITAT	-	-
CONSELL DEL POBLE GITANO	-	-
CONSELL PER LA SOSTENIBILITAT	-	-
CONSELL DE TURISME	-	-

2.2. Perfil persones participants

A continuació es presenta una fotografia del perfil de les persones participants als òrgans de participació, i que han respost els qüestionaris i eines de verificació, pel que fa al gènere, l'edat, la diversitat funcional i la diversitat cultural. Aquesta informació forma part de la dimensió d'avaluació de *Diversitat*, que és analitzada de forma global en el següent apartat.

a) Gènere

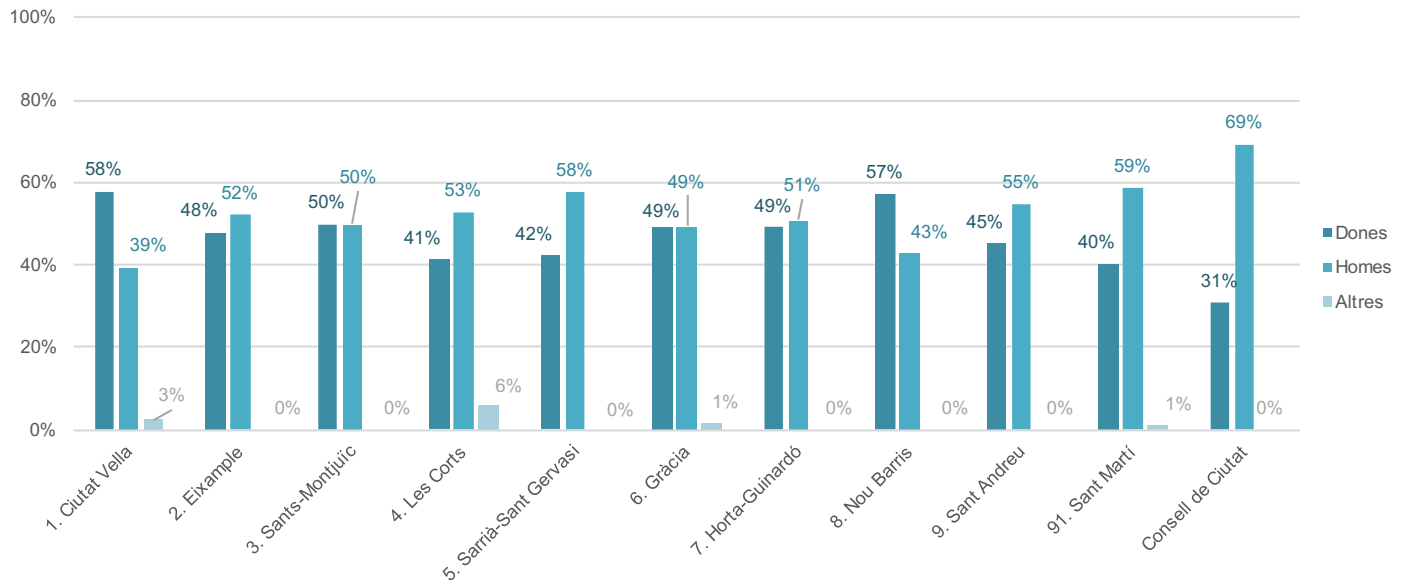
En termes generals, la participació tant d'homes com de dones als Consells de Barri és força equilibrada, ja que oscil·la en una proporció 60%-40% a vegades en favor dels homes i altres vegades en favor de les dones. Tot i així, si analitzem les dades de participació a nivell de cada Consells de Barri observem diferències més significatives.

En aquest sentit, els següents CB tenen una **majoria de participants femenina** (Baró de Viver: 83%; la Barceloneta: 74%; la Guineueta: 71%; Roquetes: 71%; la Font de la Guatlla: 67%; el Guinardó: 67%; la Salut: 63%; Ciutat Meridiana: 63% i Poblenou: 63%). En el sentit contrari, els següents CB tenen una **majoria de participants masculina** (Sant Martí de Provençals: 89%; la Clota: 85%; Provençals: 75%; Vallcarca i Penitents: 73%; la Sagrera: 73%; Sarrià: 71%; la Vila Olímpica: 70%; Congrés Indians: 70%; Navas: 70%; la Vila de Gràcia: 67%; la Marina: 65%; la Gràcia Nova i Camp d'en Grassot: 63%; Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes: 64%; el Baix Guinardó: 63%; Trinitat Nova: 63% i Dreta de l'Eixample: 62%).

Val a dir que **hi ha major nombre de CB amb una tendència a la participació masculinitzada**, que no pas a l'inrevés, ja que trobem 9 CB on els homes suposen un 70% o més de les persones participants, davant de 4 CB que tenen una participació de dones del 70% o més.

Gènere de les persones participants als Consells de Barri, segons districte

Cal destacar també el **Consell de Ciutat**, amb gairebé un 70% de participació masculina. Es tracta d'un òrgan d'especial rellevància atès el seu caràcter representatiu, doncs està compost per persones representants dels òrgans de participació, de les institucions més significatives de la ciutat, de persones de renom ciutadà, entre d'altres. **La participació altament masculina en aquest òrgan s'explica pels rols tradicionals de gènere**, que fomenten la participació dels homes en l'esfera pública i representativa, i alhora fa palesa la necessitat d'impulsar estratègies per revertir aquesta situació en favor de la igualtat de gènere, la diversitat i la pluralitat.

Finalment, cal destacar també les persones que s'identifiquen com a no binàries, que suposen un 11% en el CB de Les Corts, un 6% en el CB del Casc Antic i un 5% en el CB de la Barceloneta.

b) Edat

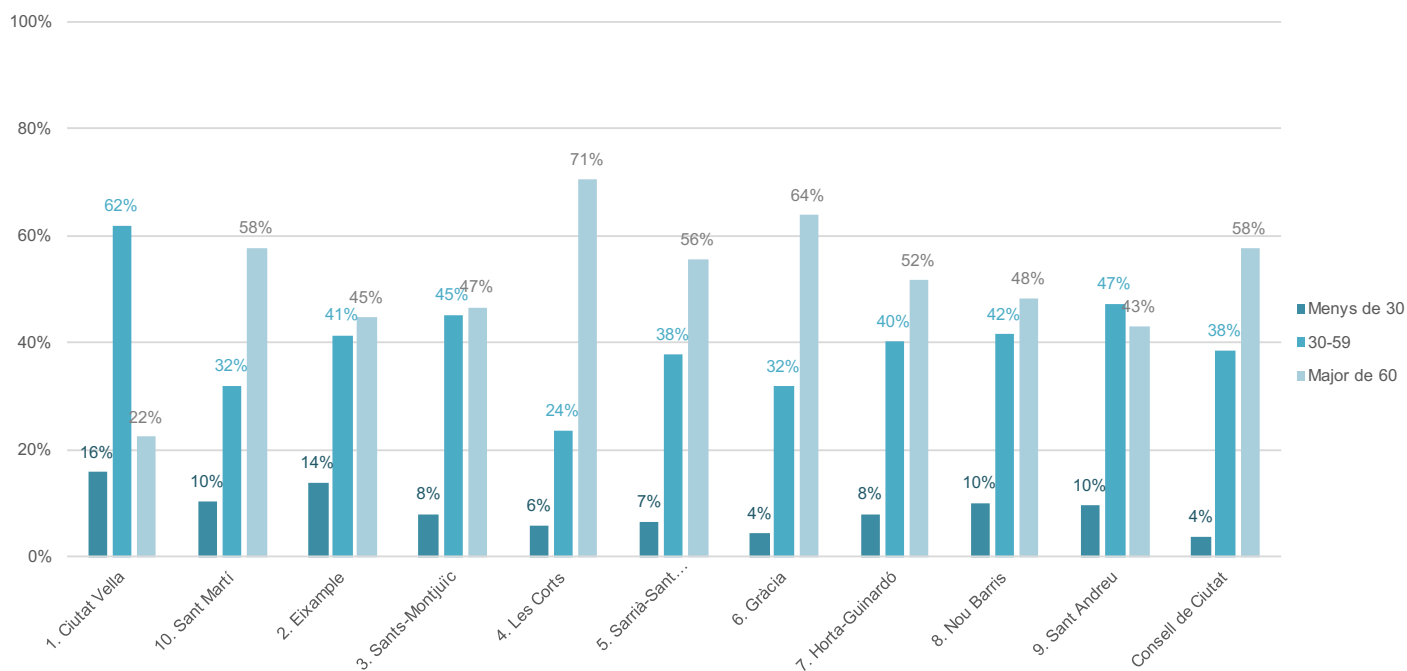
Si analitzem el perfil de **les persones participants** als Consells de Barri segons l'edat observem que aquestes **es caracteritzen per tenir una edat avançada**, atès que el 91% té més de 30 anys, i el 49% en té més de 60.

Aquesta tendència es veu menys reforçada en els districtes de Sant Andreu (amb una participació del 40% de persones menors de 30 anys al CB Trinitat Vella i 33% al CB Baró de Viver), Nou Barris (amb una participació del 29% de joves al CB de Roquetes i 17% al CB de Verdum), Ciutat Vella (21% de persones joves al CB del Gòtic); Eixample (23% de persones joves al CB Dreta de l'Eixample i 18% al CB Sagrada Família); i els CB de Sant Genís (33%), Guinardó (21%), la Bonanova (20%) i la Marina (17%).

En sentit contrari trobem els CB on el 100% de les persones participants són majors de 30 anys: CB Besós-Maresme, Sant Martí de Provençals, la Bordeta, Poble Sec, Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes, el Coll, Vallcarca i Penitents, el Carmel, Horta, la Teixonera, la Guineueta, Bon Pastor, Sant Andreu, la Sagrera i Navas.

Destaquen especialment els CB de la Maternitat i Sant Ramon, Sarrià i la Gràcia Nova i Camp d'en Grassot per tenir un 100% de participants majors de 60 anys.

Edat de les persones participants als Consells de Barri, segons districte

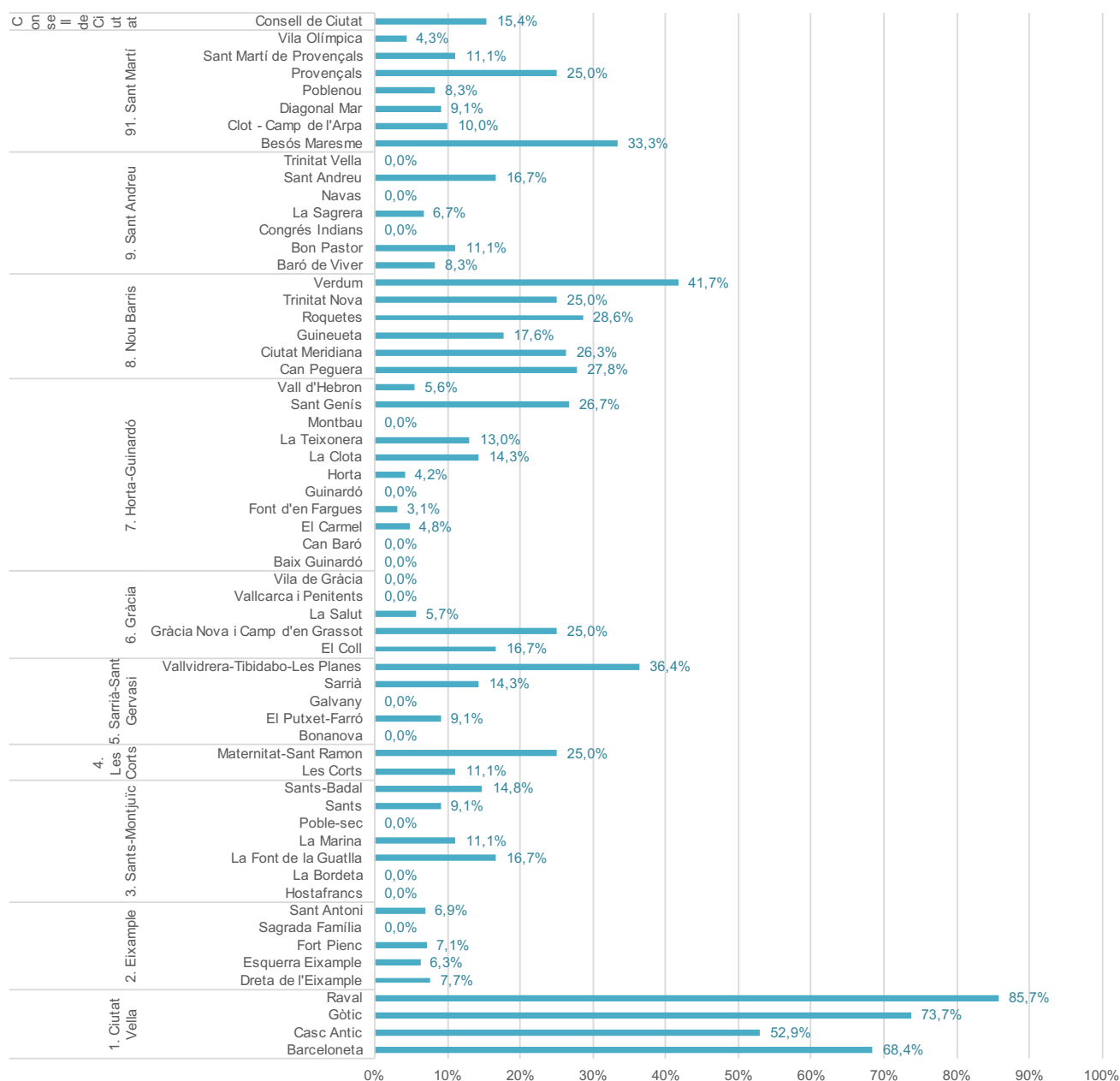
La participació al Consell de Ciutat també es concentra en les persones majors de 60 anys (58%). De la mateixa manera que passa amb el gènere, caldria revisar els mecanismes de representació i participació a aquest òrgan per tal d'afavorir una participació més diversa i plural.

c) Diversitat funcional

Pel que fa a la participació de persones amb diversitat funcional, en el cas dels Consells de Barri s'ha recollit el nombre de persones que han sol·licitat algun suport⁷ (l'anell magnètic, transcripció en pantalla o interpretació en llengua de signes, assistència personal o acompanyament, documentació en grans caràcters o PDF accessibles o documents de lectura fàcil).

⁷ L'associació de *persones amb diversitat funcional* amb aquelles que han demanat algun suport per participar al Consell de Barri és problemàtica perquè exclou a totes aquelles persones amb diversitat funcional que no requereixen d'un suport ni assistència per participar, de manera que les dades obtingudes poden estar esbiaixades cap a la baixa. Tanmateix, aquesta ha estat l'opció de recollida de la informació que s'ha estimat més pertinent.

Percentatge de participants que han demanat algun suport, segons barri

A nivell general, la participació de persones amb diversitat funcional és significativa ja que suposa un 15,4% del total de persones participants. Tanmateix, en alguns territoris aquesta proporció s'eleva de manera exagerada, fins a un 71% en el cas del districte de Ciutat Vella, fet que dona a entendre una mala interpretació de la pregunta o alguna errada en la recollida de les respostes. Si no tenim en compte les dades d'aquest districte, la mitjana de **la proporció de persones amb diversitat funcional és de 10,4%**. Els CB de Verdum, Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes i Besòs-Maresme també semblen haver recollit de manera diferent aquesta informació, atès que la participació de persones que han sol·licitat algun suport supera el 30%.

Observem que 40 Consells de Barri, dels 58 que han respost el qüestionari, han rebut sol·licituds de suports per a participar. El **districte amb major sol·licituds és el Nou Barris**, un 27% de les persones participants han sol·licitat algun suport (destaca el CB de Verdum amb un 41,7% de sol·licituds, i els CB de Roquetes amb un 28,6%, CB Can Peguera amb un 27,8% i CB Ciutat Meridiana amb un 26,3%).

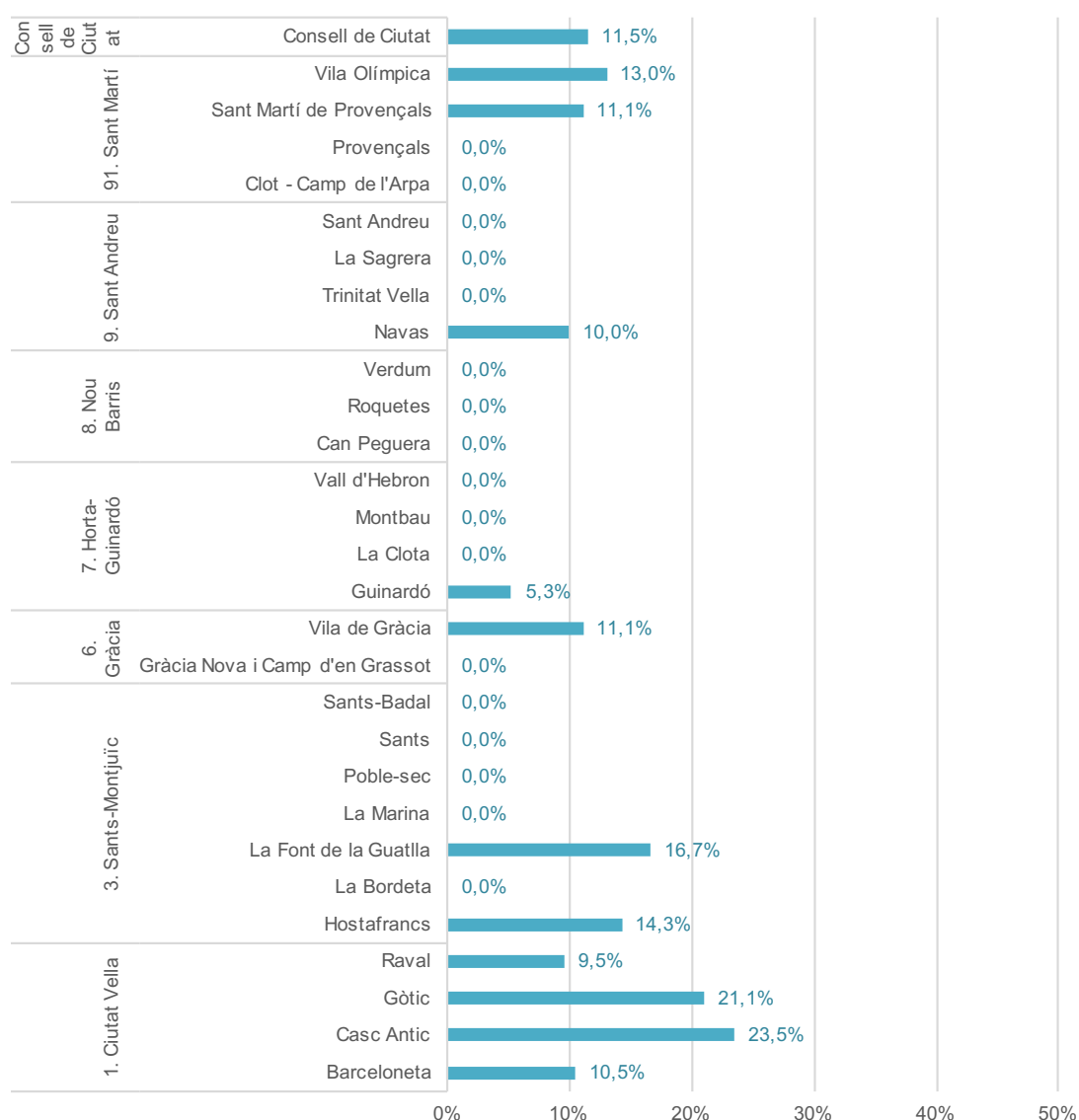
En el sentit contrari, destaquen els districtes de l'Eixample (amb un 5,3% de sol·licituds) i d'Horta-Guinardó (amb un 6,2% de sol·licituds).

Pel que fa al Consell de Ciutat, destaca també una proporció de 15,4% persones que han sol·licitat algun suport, per sobre de la mitjana dels Consells de Barri.

d) Diversitat cultural

Pel que fa a la diversitat cultural de les persones participants, aquesta s'ha recollit a través de dues preguntes que fan referència al lloc de naixement i a la llengua materna⁸. Malauradament, trobem que tan sols 28 Consells de Barri dels 58 han recollit aquesta informació, de manera que no es disposa de la informació relativa a 30 barris. La gràfica següent mostra els resultats per als 28 barris que sí han recollit aquesta informació.

Percentatge de persones d'origen cultural divers, segons barri

A nivell general, la proporció de **persones d'origen cultural divers se situa al 5,9%** respecte el total de persones participants. Aquesta dada **és considerablement baixa** atenent que la

⁸ De la mateixa manera que passa amb la *diversitat funcional*, el plantejament de la recollida d'informació respecte la *diversitat cultural* presenta certs reptes tant a nivell metodològic com a nivell conceptual. Aquesta ha estat la fórmula de recollida d'informació que s'ha estimat més oportuna.

població estrangera a Barcelona suposa un 17,8% respecte la població total⁹. També crida l'atenció el fet que 17 Consells de Barri, dels 28 que han recollit la informació, no comptin amb l'assistència de persones d'origen cultural divers, de manera que tan sols 12 barris han aconseguit una participació culturalment diversa. Aquesta dada dona compte de la necessitat d'estratègies que convidin a la participació des d'una perspectiva intercultural.

Si analitzem les dades per barris i districtes, trobem que la major diversitat cultural se situa al districte de Ciutat Vella (15,8%), especialment als barris del Casc Antic (23,5%) i el Gòtic (21,1%). El districte de Sant Martí també compta amb la participació de persones d'origen cultural divers (8%), concentrades en els barris de la Vila Olímpica (13%) i Sant Martí de Provençals (11,1%). La resta de barris que també compten amb la participació de població culturalment diversa són la Font de la Guatlla (16,7%) i Hostafrancs (14,3%) al districte de Sants-Montjuïc; la Vila de Gràcia (11,1%), Navas (10%) i el Guinardó (5,3%).

Per últim, cal destacar la proporció de persones d'origen cultural divers que participen al Consell de Ciutat (11,5%) atès que se situa per sobre de la mitjana dels Consells de Barri, tot i no equiparar-se a la proporció de la població estrangera a la ciutat.

3. Resultat i anàlisi de les dimensions d'avaluació

3.1. Participació i Deliberació

Garantir la qualitat de la deliberació a l'interior dels òrgans és quelcom essencial per tal de mantenir vius aquests espais de participació, tot fomentant la coproducció de les polítiques amb els agents interessats. Per tal d'avaluar aquestes dimensions es proposen dos indicadors, un referent al *tipus de la participació* i l'altre referent a la *qualitat de la deliberació*.

3.1.1. Tipus de participació

El tipus de participació ha estat mesurat a partir de la valoració de l'òrgan com (a) un espai merament informatiu; (b) un espai on s'informa i es debat, però no es prenen decisions o (c) un espai on s'informa, es debat i es prenen decisions. La mateixa pregunta s'ha realitzat a les persones referents (indicador 4.1.a.) i a les persones participants als Consells de Barri (indicador 4.1.b.), vegem a continuació les respostes per cadascun d'aquests agents i la mirada global que es desprèn de l'agregat entre uns i altres.

a) Segons les persones referents

Indicador 4.1.a: Mitjana de la valoració de la participació segons la secretaria tècnica dels òrgans

El 70% de les figures referents tècniques considera que els Consells de Barri són un espai de debat en el que no es prenen decisions.

Segons les persones que han respost l'eina 4.A., **els Consells de Barri (CB) són considerats un espai de debat en el que no es prenen decisions**. Un 70% de les persones participants

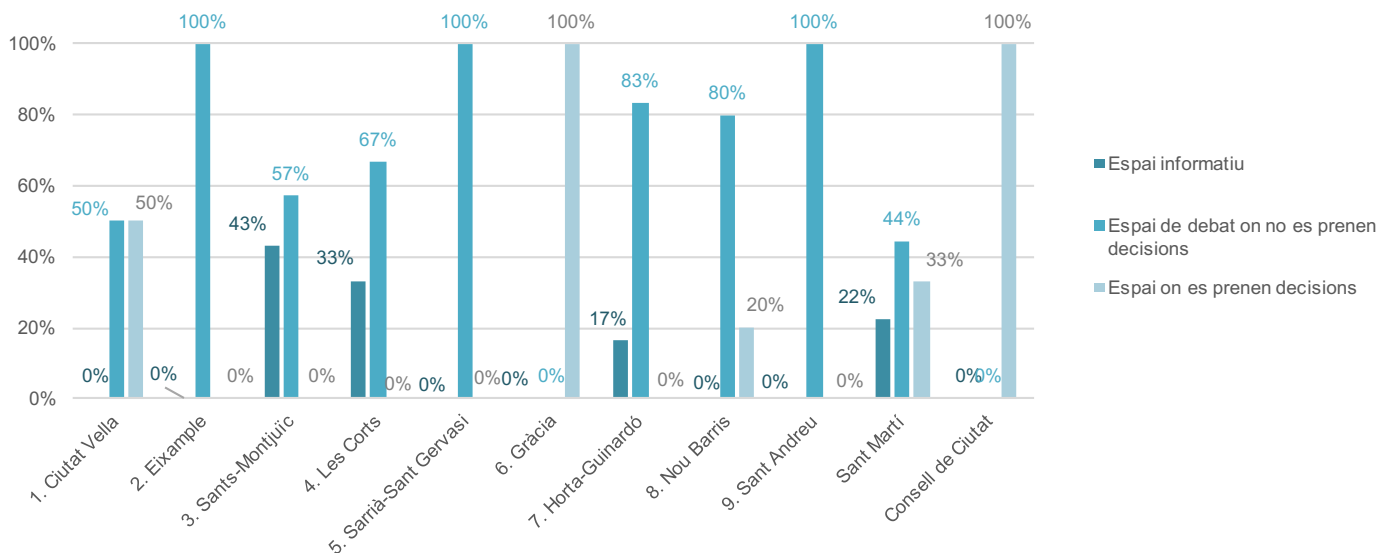
⁹ Ajuntament de Barcelona (2017). [Informes estadístics. La població estrangera a Barcelona. Gener 2017](http://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/inf/pobest/pobest17/pobest17.pdf). Gabinet Tècnic de Programació, Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona. [En línia] <http://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/inf/pobest/pobest17/pobest17.pdf>

que han respost l'enquesta així ho consideren, mentre que un 13% considera que es tracta d'un espai informatiu i un 17% considera que sí es tracta d'un espai on es prenen decisions.

El gràfic a continuació mostra la mitjana d'aquesta valoració segons districte. Cal tenir en compte que, a la gràfica, es mostra la mitjana per districte i que pot invisibilitzar la realitat dels diferents barris que conformen el districte. Tanmateix, destaca el districte de Gràcia que compta amb 5 Consells de Barri que, segons la persona referent, tots ells són espais de presa de decisions. En aquest mateix sentit, els districtes de l'Eixample, de Sarrià-Sant Gervasi i de Sant Andreu, obtenen també respostes homogènies¹⁰ per als seus CB, en aquest cas considerats espais de debat però no de presa de decisions. En el cas de Ciutat Vella, els CB de la Barceloneta i del Gòtic són considerats espais de debat però no de presa de decisions, mentre que els CB del Casc Antic i del Raval són considerats espais merament informatius.

Els districtes de Sants-Montjuïc i de Les Corts serien els que concentren major nombre de CB considerats com a espais informatius. En el cas del districte de Sants-Montjuïc, els CB de la Font de la Guatlla, Hostafrancs, La Marina i Poble Sec són considerats espais de debat, mentre que els CB de la Bordeta, Sants i Sants-Badal són percebuts com espais informatius. En el cas de Les Corts, els CB de Les Corts i Pedralbes són considerats espais de debat, mentre que el CB La Maternitat i Sant Ramón són considerats com espais informatius.

Valoració de les persones referents del tipus d'espai que és el Consell de Barri, per districte

Pel que fa al Consell de Ciutat, aquest és considerat un espai on es prenen decisions, segons la persona referent de l'òrgan.

b) Segons les persones participants

Ara bé, la mateixa pregunta es realitza a les persones participants als Consells de Barri, vegem els resultats a continuació.

Indicador 4.1.b: Mitjana de la valoració de la participació segons les persones participants

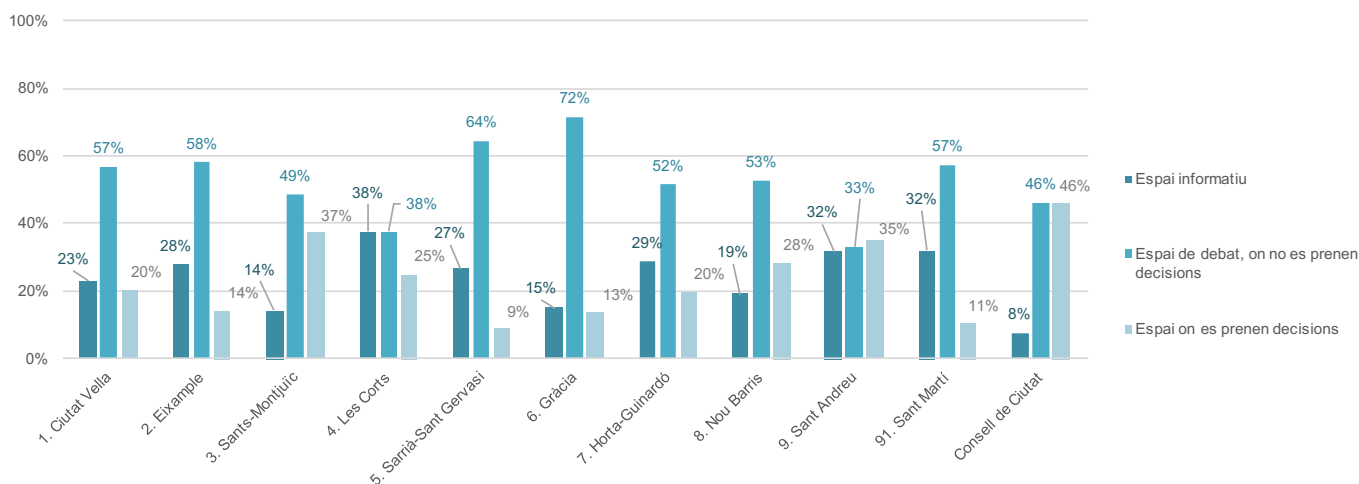
El 53% de les persones participants considera que els Consells de Barri són un espai de debat en el que no es prenen decisions.

¹⁰ Les respostes homogènies apunten a una malinterpretació de la pregunta per part de les persones referents que han respost l'eina 4.A., ja que més aviat fa referència al que es considera que és un Consell de Barri més que no pas al funcionament particular de cada Consell.

Segons les persones que han respost l'eina 4.B., **els Consells de Barri (CB) són considerats un espai de debat en el que no es prenen decisions**. Un 53% de les persones participants que han respost l'enquesta així ho consideren, mentre que un 25% considera que es tracta d'un espai informatiu i un 22% considera que sí es tracta d'un espai on es prenen decisions.

El gràfic a continuació mostra la mitjana d'aquesta valoració segons districte. Cal tenir en compte que, a la gràfica, es mostra la mitjana per districte i que pot invisibilitzar la realitat dels diferents barris que conformen el districte.

Valoració del tipus d'espai als Consells de Barri per part de les persones participants, segons districte

Així, els districtes de Gràcia i Sarrià-Sant Gervasi mantenen una mateixa tendència en els seus barris. En canvi, a districtes com Les Corts i Sant Andreu hi ha més diversitat interna. En el cas de Les Corts, el CB Les Corts és valorat majoritàriament com un espai informatiu; mentre que el CB de Maternitat i Sant Ramon és valorat majoritàriament com un espai de presa de decisions. En el cas de Sant Andreu, els CB Bon Pastor i CB Trinitat Vella són considerats principalment com espais de presa de decisions; mentre que els CB Baró de Viver i La Sagrera són considerats com espais de debat i el CB Congrés Indians i CB Navas com espais informatius. El CB Sant Andreu és considerat espai informatiu en la mateixa proporció que espai de presa de decisions.

Pel que fa al Consell de Ciutat, aquest és considerat un espai de debat. Sobre la presa de decisions, gairebé la meitat de les persones que hi participen consideren que no es prenen decisions, mentre que l'altra meitat considera que sí se'n prenen.

c) Mirada global de la participació

Tal i com s'ha esmentat anteriorment, l'objectiu dels òrgans de participació és debatre i recollir les opinions i propostes de la ciutadania i l'Ajuntament. Així, podríem dir que **de manera global els Consells de Barri assoleixen el seu objectiu**, ja que tant les persones referents com les persones participants coincideixen en què, en la seva majoria, es tracta d'espais de debat malgrat no es prenen decisions.

Tanmateix, hi ha districtes on la percepció de les persones referents divergeix notablement de la percepció de les persones participants. És el cas del districte de Gràcia, en el que la percepció tècnica considera que tots els seus CB són espais de presa de decisions mentre que la percepció ciutadana els considera majoritàriament espais de debat però no de presa de decisions. Destaquen també els districtes de Sarrià-Sant Gervasi i de l'Eixample, en el que la percepció tècnica considera que tots els CB són espais de debat, mentre que la percepció

ciutadana és més diversa: un quart de les persones participants els consideren espais merament informatius, i al voltant d'una desena part els consideren espais de presa de decisions, en ambdós districtes amb excepció del CB dreta de l'Eixample on la tendència majoritària és considerar l'espai merament informatiu (46%).

3.1.2. Qualitat de la deliberació

La qualitat de la deliberació ha estat mesurada a partir d'una pregunta clau, que pretén conèixer en quina mesura el debat serveix per construir consensos o facilitar acords a través de tres opcions de resposta: (1) hi ha un debat orientat a construir consensos i facilitar acords; (2) hi ha debat però tot queda a l'aire i no hi ha mecanismes per construir consensos ni apropar posicions; i (3) habitualment no hi ha debat més enllà de l'exposició individual de queixes o posicions.

La mateixa pregunta es formula recollint l'opinió de la secretaria o la figura tècnica referent de l'òrgan (indicador 4.1.c) i l'opinió de les persones participants (indicador 4.1.d), vegem a continuació les respostes per cadascun d'aquests agents i la mirada global que es desprèn de l'agregat entre uns i altres.

d) Segons les persones referents

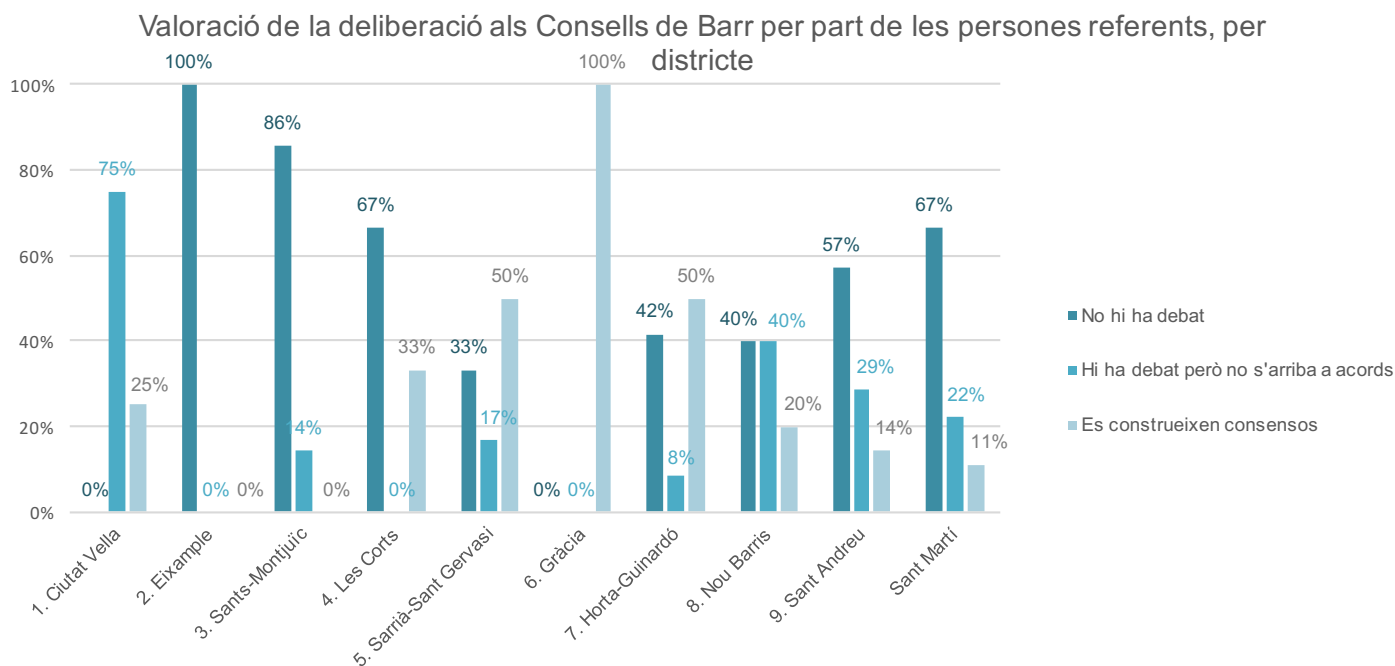
Indicador 4.1.c: Mitjana de la valoració de la deliberació segons la secretaria tècnica dels òrgans

El 51% de les persones referents dels Consells de Barri coincideixen en què la qualitat de la deliberació és baixa atès que habitualment no hi ha debat més enllà de l'exposició individual de queixes o peticions.

Segons les persones referents de l'òrgan, als Consells de Barri no hi ha debat més enllà de l'exposició individual, el **51% de les persones referents dels Consells de Barri coincideixen en què la qualitat de la deliberació és baixa**, atès que es tracta d'òrgans en els que no hi ha debat més enllà de l'exposició individual. Tanmateix, l'altra meitat de les persones referents no coincideix amb aquesta valoració respecte els CB, un 20% afirma que als CB hi ha debat però no hi ha mecanismes per construir consensos, mentre que un 30% afirma sí hi ha un debat orientat a construir consensos i facilitar acords.

Cal esmentar que l'elevada coincidència en considerar els CB com un espai en què no hi ha debat més enllà de l'exposició individual contrasta amb les respostes obtingudes en l'indicador anterior, en què la tendència majoritària apuntava a caracteritzar-los com un espai de debat malgrat no es prenguin decisions.

Els districtes que reben una valoració de la deliberació més negativa perquè no hi ha debat són el de l'Eixample (100%), el de Sants-Montjuïc (86%), seguits de Les Corts i Sant-Martí (67% en ambdós casos); malgrat que els CB de Les Corts i de Sant Martí de Provençals sí consideren que construeixen consensos.

Els districtes que reben una valoració regular de la deliberació, ja que consideren que hi ha debat però no compten amb mecanismes per construir consensos, són principalment el de Ciutat Vella (els CB de la Barceloneta, Gòtic i Raval consideren que hi ha debat però no consensos), seguit del de Nou Barris (2 dels 5 CB consideren que no hi ha debat, mentre que altres 2 consideren que sí n'hi ha però no arriben a consensos).

Els districtes que reben una valoració de la deliberació més positiva, atès que es dona un debat orientat a construir consensos, són el districte de Gràcia (100%), seguit dels districtes de Sarrià-Sant Gervasi (CB de la Bonanova, El Putxet i el Farró, i Galvany) i Horta-Guinardó (CB de Baix Guinardó, Can Baró, Font d'en Fargues, Horta, La Clota i Vall d'Hebron), tot i que els dos darrers contrasten per tenir elevades valoracions en les que s'indica que no hi ha debat (CB de Les Tres Torres, Sarrià, Guinardó, Montbau, Sant Genís, Teixonera i Turó de la Peira).

e) Segons les persones participants

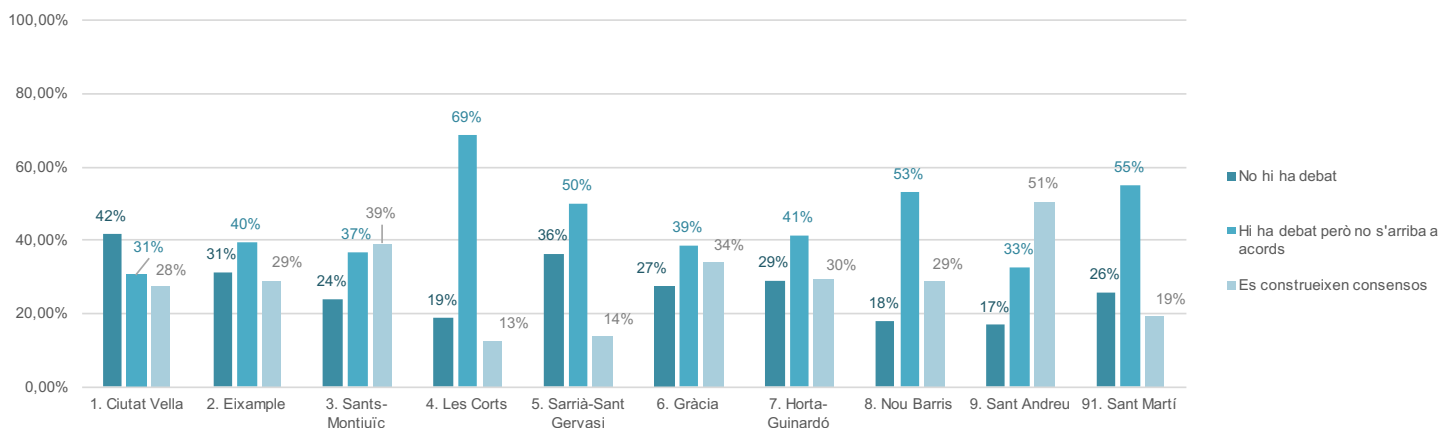
Indicador 4.1.d: Mitjana de la valoració de la deliberació segons les persones participants

El 42% de les persones participants a l'òrgan considera els Consells de Barri com un espai de debat sense mecanismes per arribar a acords.

Tot i que bona part de les persones participants entenen els Consells de Barri com espais de debat que no compten amb mecanismes per arribar a acords (42%), aquesta percepció es troba força diversificada ja que gairebé una tercera part (27%) considera que no hi ha debat i una altra tercera part (31%) considera que són un espai on s'arriba a acords.

La gràfica següent ens mostra aquestes tendències en funció dels districtes, que segueixen mostrant força variabilitat en la seva distribució territorial.

Valoració de la deliberació als Consells de Barri per part de les persones participants, segons districte

Els CB en què la qualitat del debat es valora més negativament, atès que no hi ha debat, són el CB de Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes (64%), Raval (52%), Montbau (50%) i la Barceloneta (47%).

Els CB en què la qualitat del debat es valora majoritàriament de forma mitjana, atès que hi ha debat però no s'arriba a acords, són el CB Sant Martí de Provençals (67%), Les Corts (67%), La Sagrera (67%), Verdum (67%), Diagonal Mar (64%), Maternitat - Sant Ramon (63%), Vila Olímpica (61%), Can Peguera (61%), CB Bonanova (60%), Sarrià (57%), Galvany (55%), Ciutat Meridiana (53%), Trinitat Nova (50%), Poblenou (50%), La Marina (50%), Horta (50%) i Esquerra de l'Eixample (50%).

Finalment, els CB en què la qualitat del debat és més ben valorada atès que compta amb mecanismes per arribar a consensos són el CB de Bon Pastor (78%), La Clota (57%), Sant Andreu (56%), Sant Genís (53%), El Coll (50%) i Baró de Viver (50%).

La resta de Consells de Barri són percebuts de forma bastant diferenciada per les persones que hi participen, de manera que no se'ls pot atribuir una tendència majoritària.

f) Mirada global de la deliberació

Val a dir que **la qualitat del debat i la capacitat per arribar a consensos i acords no és un element assolit en els Consells de Barri**. La variabilitat en les respostes, tant per part de les persones referents de l'òrgan com de les persones que hi participen, no permeten identificar una tendència clara. Ara bé, els resultats d'aquesta avaluació s'han d'emmarcar com una fotografia d'un moment inicial, en què el Programa de Democràcia Activa tot just comença a desplegar-se i, per tant, és difícil veure els seus efectes.

Respecte la comparació entre la percepció tècnica i la ciutadana, trobem que en els CB on la qualitat és percebuda negativament tan sols en el CB de Montbau la valoració tècnica i ciutadana coincideixen. En els CB de la Barceloneta, Raval i Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes, considerats majoritàriament com a espais on no hi ha debat per part de les persones participants, són més ben valorats segons el criteri tècnic. Aquesta distància entre la percepció tècnica i ciutadana pot alertar de la necessitat de parar atenció a la valoració que veïns i veïnes fan dels espais de participació territorials, que sembla passar desapercebuda a les figures tècniques. Al mateix temps, també pot indicar una voluntat d'ésser ben valorat de cara al sistema d'avaluació.

En l'altre extrem, en els CB on la qualitat és ben valorada atès que el debat permet arribar a consensos, la valoració tècnica i ciutadana coincideix per als CB de Bon Pastor, El Coll i La

Clota. En canvi, no coincideix pels CB de Baró de Viver, Sant Andreu i Sant Genís, essent la valoració tècnica pels dos darrers barris força més negativa que la ciutadana.

Per últim, cal destacar el districte de Gràcia, on la percepció tècnica valora els 5 CB com a espais de construcció de consensos, mentre les persones participants valoren que aquesta característica només és notòria en el CB del Coll.

3.1.3. Anàlisi global sobre la qualitat de la Participació

Per tal de realitzar una anàlisi més global de la participació i la deliberació, hem agrupat les respostes a aquestes dues dimensions en un índex compost que permeti visualitzar la valoració dels CB en termes de *qualitat de la participació*. Entenem que la qualitat de la participació ve definida per la capacitat de generar un espai de diàleg, intercanvi d'arguments i presa de decisions, amb la finalitat última d'incidir en la política pública i l'acció municipal (aquesta última és analitzada en la dimensió *incidència*).

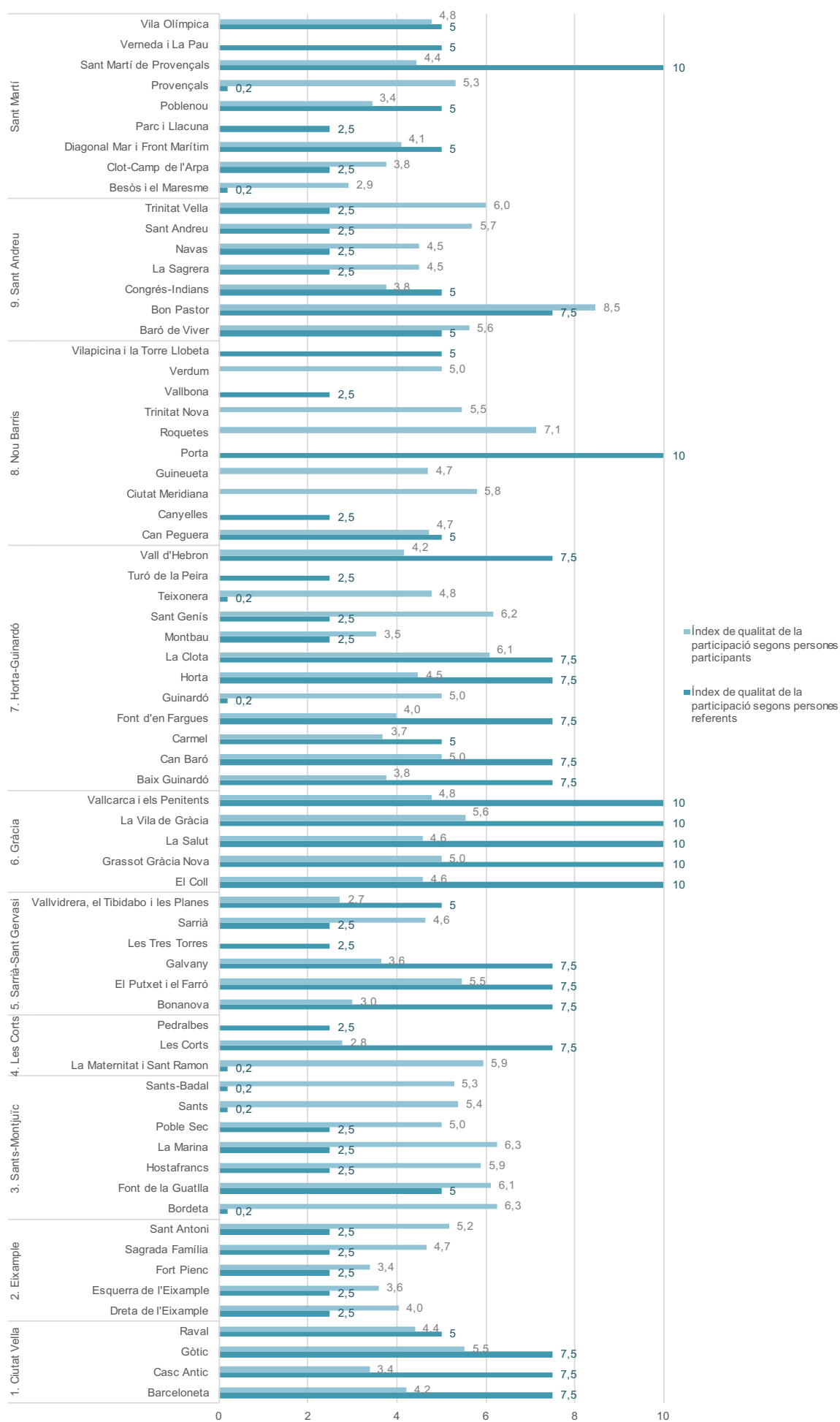
La gràfica a continuació¹¹ mostra una comparativa de l'índex de *qualitat de la participació* percebut per les persones referents dels CB i per les persones que hi han participat. L'índex agrupa la mitjana dels resultats dels indicadors associats al *tipus de participació* i *qualitat de la deliberació*, presentats en els apartats anteriors.

Tanmateix, a l'hora de comparar la percepció de les persones referents de l'òrgan amb la percepció de les persones participants, veiem que sovint aquesta visió no coincideix. És difícil, doncs, assenyalar els CB que gaudeixen de major i menor qualitat de la participació, ja que el criteri tècnic s'allunya del criteri ciutadà.

---

¹¹ S'ha adaptat el valor de les respostes negatives per par de les persones referents en l'índex a 0,2 enlloc de 0, per tal de diferenciar-lo dels valors que es corresponen amb un 0 perquè no s'ha obtingut resposta a la pregunta.

Comparativa de la qualitat de la participació segons barri

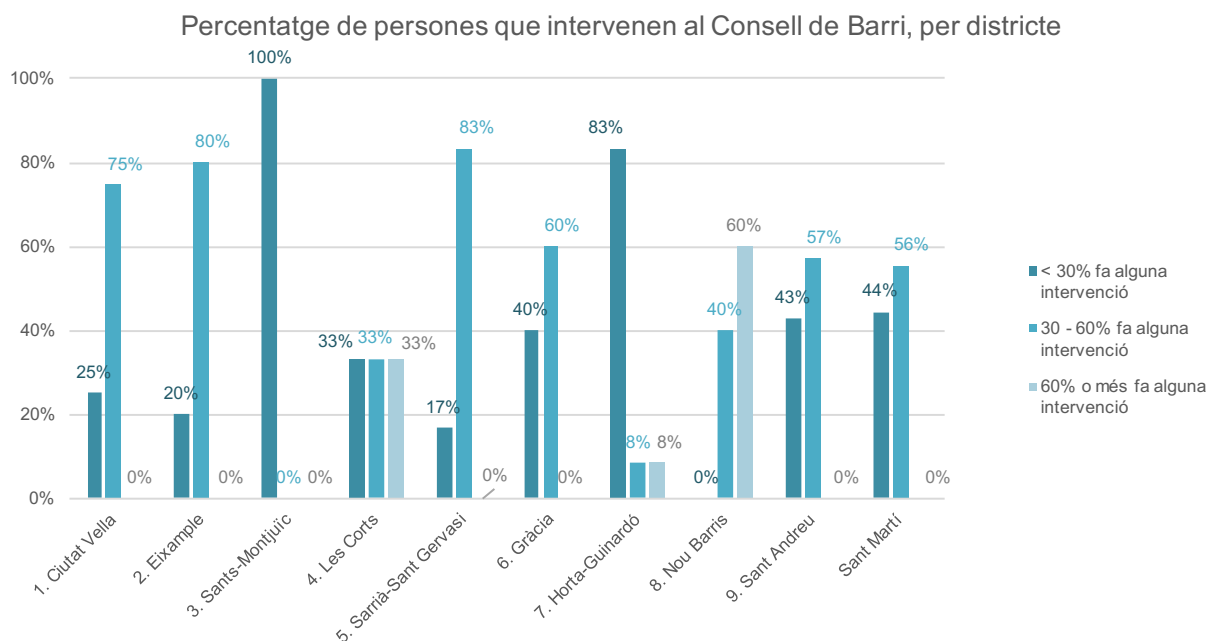

Els CB que mostren una tendència coincident entre el criteri tècnic i el criteri ciutadà i que mostren una **elevada qualitat de la participació són els CB de Bon Pastor i de La Clota**. En el sentit contrari, els CB que mostren una tendència coincident en **valorar negativament la qualitat de la participació són el CB de Clot-Camp de l'Arpa, Besòs i Maresme, Montbau, Fort Pienc i Esquerra de l'Eixample**.

D'altra banda, els CB que mostren més distància entre el criteri tècnic i el criteri ciutadà són el CB de Sant Martí de Provençals i els CB del districte de Gràcia -amb una major valoració del criteri tècnic-, i els CB de la Bordeta, la Marina, Sant Genís i Trinitat Vella -amb una major valoració del criteri ciutadà-.

Finalment, és interessant assenyalar que si prenem com a referència la puntuació mitjana de l'índex per al conjunt de Consells de Barri, el resultat és de 4,8 punts sobre 10 segons les persones participants, i de 4,6 punts sobre 10 per part de les persones referents. Així doncs, a títol de conclusió, podem afirmar que **la qualitat de la participació als Consells de Barri és mitja, en tant que la participació permet el debat i el diàleg però dista de ser un espai de presa de decisions**.

D'altra banda, més enllà dels indicadors associats al tipus de participació i a la qualitat de la deliberació, disposem de dues variables més que aporten informació rellevant respecte la qualitat de la participació. Aquestes dues variables no han estat incorporades en l'índex anterior atès que només fan referència a la percepció de les persones referents¹². La primera fa referència a la proporció dels i les participants que fan intervencions en un Consell de Barri i es veu reflectida en el gràfic següent.

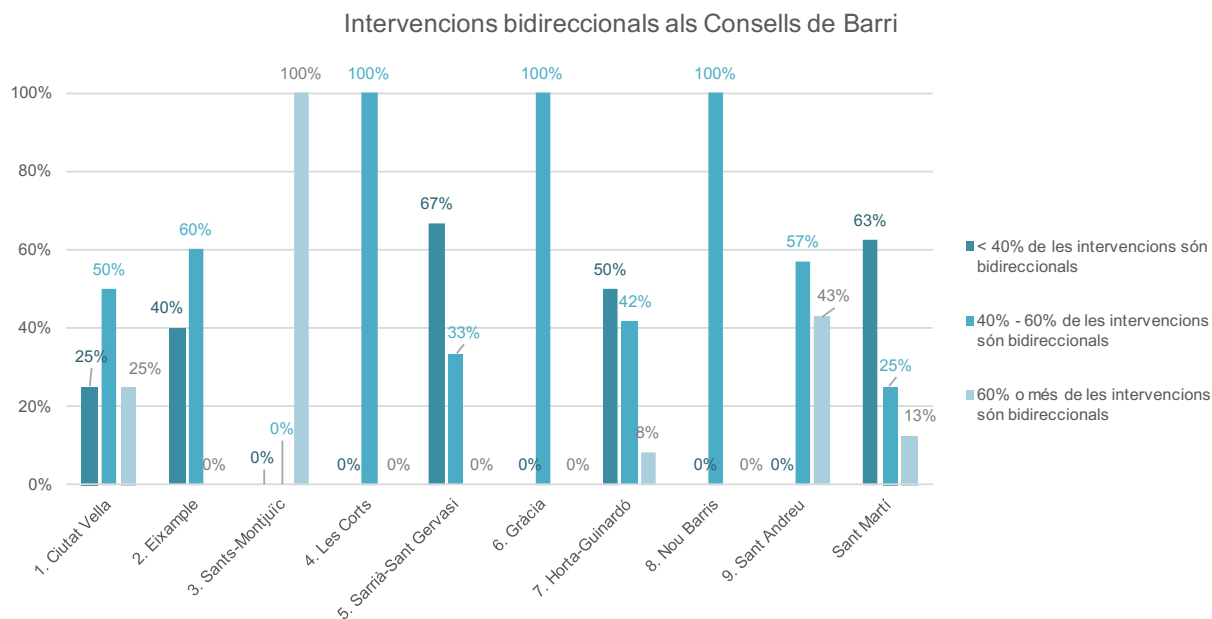

Destaquen els CB on més d'un 60% dels i les participants fa alguna intervenció: CB de Pedralbes al districte de Les Corts; CB del Turó de la Peira al districte d'Horta-Guinardó; i els CB de Can Peguera, Porta i Vallbona al districte de Nou Barris.

En el sentit contrari, destaquen els districtes de Sants-Montjuïc i d'Horta-Guinardó, atès que tots els seus Consells de Barri tenen poca participació (amb excepció dels CB del Turó de la Peira i de La Clota per aquest últim districte).

¹² Es tracta de dues variables que formen part de la dimensió *Funcionament* que es recull només a partir de les persones referents a través de l'eina 4.A., i que han estat analitzades de forma específica en aquest capítol atesa la seva pertinença pel que fa a la qualitat de la participació.

La segona variable rellevant fa referència al tipus de diàleg que es dona en el debat i la qualitat d'aquest, atès que aporta informació sobre les intervencions bidireccionals i si són gaire habituals. Entenem que un debat gaudeix de més qualitat si les intervencions són plurals i hi participen diferents actors, de manera que el nombre d'intervencions bidireccionals -entre dues persones- és escàs.

Els districtes que destaquen per un debat de major qualitat, on es donen menys intervencions bidireccionals, són els de Sarrià-Sant Gervasi, Sant Martí, Horta Guinardó i, en menor mesura, l'Eixample i Ciutat Vella.

En el sentit contrari, els districtes on es concentra un major nombre d'intervencions bidireccionals que dificulten un debat plural són Sants-Montjuïc (tots els Consells de Barri apunten en aquesta direcció), Sant Andreu (CB Baró de Viver, Navas i Trinitat Vella), Ciutat Vella (CB Raval), Sant Martí (CB Sant Martí de Provençals) i Horta-Guinardó (CB Font d'en Fargues).

3.2. Diversitat i Renovació

El mateix *Reglament de participació ciutadana* estableix que la *composició dels òrgans de participació s'ha de basar en els criteris de pluralitat i diversitat de manera que es faciliti la més àmplia varietat d'opcions i opinions, així com la igualtat de gènere i la cerca de persones d'origen divers* (Article 39). Per tal de fer-ho possible, el Programa Democràcia Activa cerca garantir la **diversitat** de les persones que participen en els òrgans de participació, així com la **renovació** dels seus membres i dels càrrecs de representació, per facilitar la presència de noves entitats i col·lectius en aquest espai de debat.

3.2.1. Diversitat

Tal i com estableix el *Reglament de participació ciutadana*, la *diversitat* és una dimensió clau en tant que afavoreix la varietat d'opcions i opinions i dona compte de l'estat de salut democràtica. Al seu torn, el Programa Democràcia Activa cerca desplegar estratègies i accions per tal de garantir aquesta diversitat entre les persones participants.

Pel que fa a l'indicador de diversitat, aquest ha estat formulat de la següent manera.

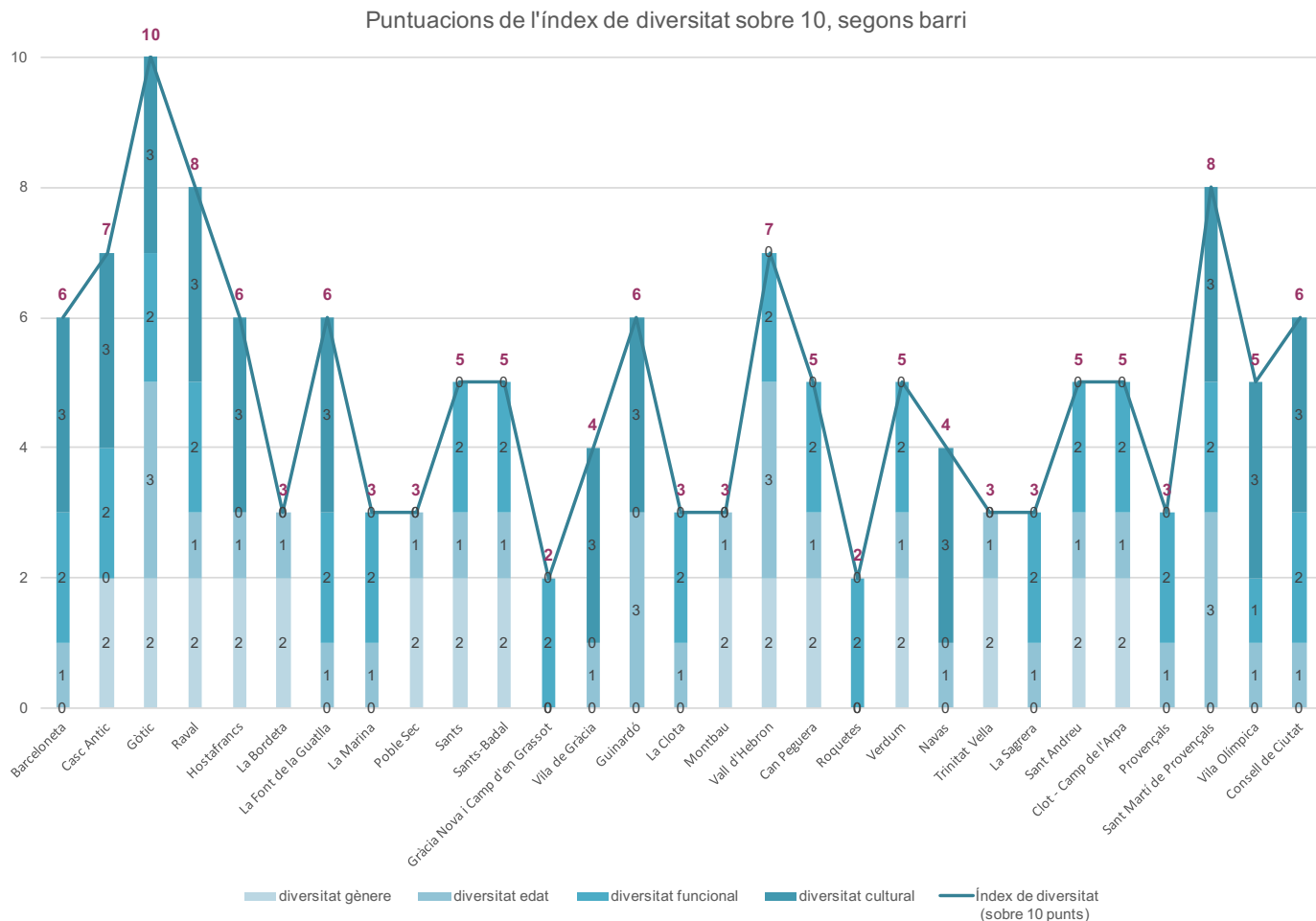
Indicador 4.2.a: Mitjana de l'índex de diversitat dels òrgans de participació.

La mitjana de l'índex de diversitat per als Consells de Barri se situa en 5,4 punts sobre 10.

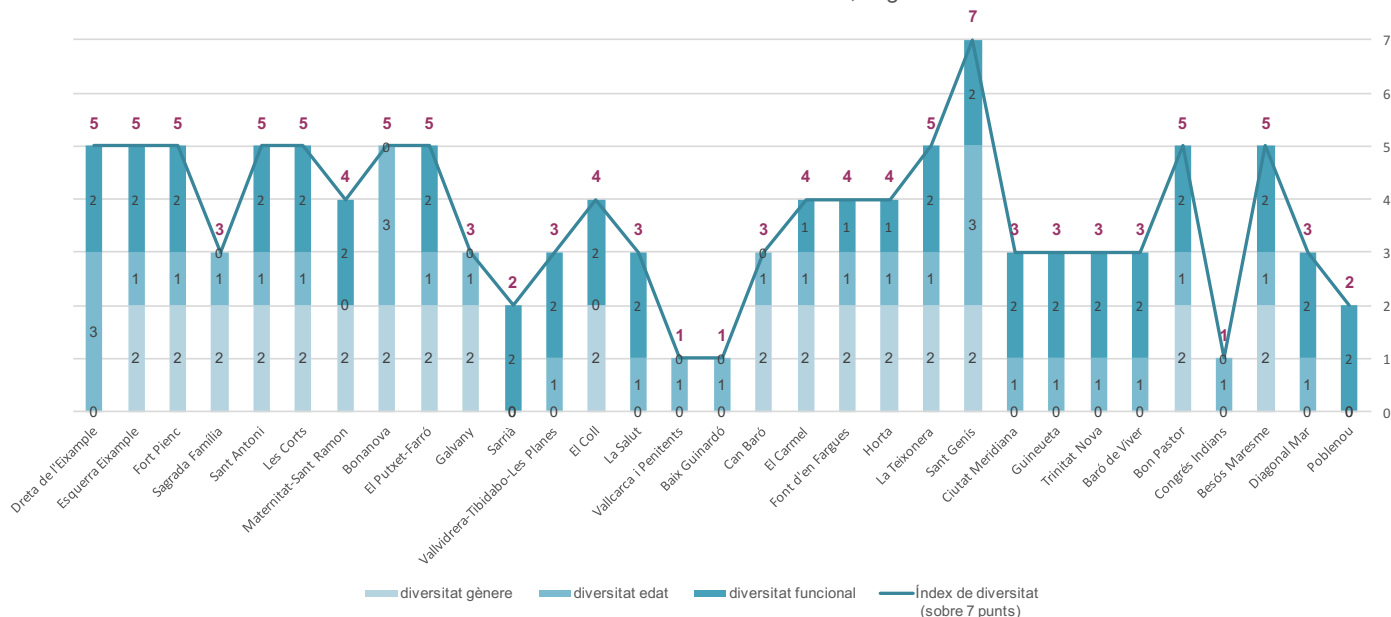
L'índex de diversitat agrupa quatre variables sobre una puntuació total de 10 punts: diversitat de gènere (2 punts), diversitat d'edat (3 punts), diversitat funcional (2 punts) i diversitat cultural (3 punts). En el cas de les dues primeres variables, s'ha valorat positivament una distribució equilibrada de les persones tant pel que fa al gènere com a l'edat. En el cas de les dues darreres variables, s'ha valorat positivament una proporció major al 5% de persones que sol·liciten algun suport i de persones d'origen estranger, respectivament.

Tanmateix, trobem que 30 Consells de Barri no han respost les preguntes relatives a la diversitat cultural, de manera que s'han calculat 2 índex diferenciats: un primer índex sobre 10 punts amb les puntuacions dels CB que han respost a les quatre variables, i un segon índex sobre 7 punts amb les puntuacions dels CB pels que manquen les dades de la variable diversitat cultural. S'ha optat per crear un segon índex per tal que el fet de no disposar de les dades no afectés negativament el resultat final. En el primer cas, la puntuació mitjana és de 5,4 sobre 10 punts. En el segon, la puntuació mitjana és de 3,8 sobre 7 punts.

Les gràfiques a continuació mostren els resultats per al primer i segon índex, respectivament.

Puntuacions de l'índex de diversitat sobre 7, segons barri

Les millors puntuacions del primer índex les observem per al CB del Gòtic per obtenir la puntuació màxima (10/10), seguit del CB del Raval (8/10). Tanmateix, tal i com hem vist a l'analitzar la variable de diversitat funcional, sembla que aquesta ha estat interpretada de manera errònia per a tots els CB del districte de Ciutat Vella. Així doncs, el següent CB amb millor puntuació és el de Sant Martí de Provençals (8/10), tot i que no compta amb una proporció equilibrada quant al gènere de les persones participants. Pel que fa al segon índex, destaca el CB de Sant Genís per obtenir també la puntuació màxima (7/7).

En el sentit contrari, per al primer índex, destaquen els CB de Gràcia Nova i Camp d'en Grassot (2/10) i de Roquetes (2/10) per obtenir tant sols puntuació positiva per a la variable de diversitat funcional, la seva puntuació és negativa per a la resta de variables. Pel que fa al segon índex, destaquen els CB de Vallcarca i Penitents (1/7), CB del Baix Guinardó (1/7) i CB Congrés Indians (1/7) per la seva baixa puntuació, tots tres òrgans han obtingut un sol punt relacionat amb la diversitat d'edat.

En termes generals, **els resultats apunten a la necessitat de millorar les estratègies per garantir la diversitat** en els òrgans de participació. Observem que 26 dels 58 Consells de Barri obtenen una puntuació inferior a 5 punts (en el cas de l'índex sobre 10) i inferior a 4 punts (en el cas de l'índex sobre 7).

Vegem a continuació un resum de l'anàlisi realitzada per a cadascuna d'aquestes variables:

- Pel que fa a l'**equitat de gènere**, hi ha certa tendència a l'equilibri en els Consells de Barri tot i que existeix gran variabilitat segons el territori. Es percep certa sobrerrepresentació masculina, especialment en el Consell de Ciutat format per homes en un 70%. En aquest sentit es reproduïxen els rols tradicionals de gènere que atribueixen l'esfera pública i la representació a la masculinitat.
- Pel que fa a un **equilibri entre les diferents franges d'edat**, les persones participants es caracteritzen per tenir una edat avançada. El 91% de participants té més de 30 anys. En el cas del Consell de Ciutat, la participació es concentra en homes de més de 60 anys.
- Pel que fa a la **proporció de persones amb diversitat funcional** que participen en els diferents òrgans, aquesta és força remarcable. Observem que 40 Consells de Barri dels

58 que han respost el qüestionari han rebut sol·licituds de suport, i que la proporció d'aquestes persones respecte del total se situa al voltant del 10%. En el cas del Consell de Ciutat, la proporció arriba fins al 15,4%.

- Finalment, la **proporció de persones d'origen cultural divers** està lluny de representar la diversitat present a la ciutat. Tan sols 12 barris dels 28 que han obtingut les respostes corresponents indiquen comptar amb participants d'origen cultural divers, i aquests se situen al voltant del 6% del total de participants, en el cas del Consell de Ciutat aquesta proporció arriba al 11,5%.

3.2.2. Renovació

La *renovació* de les persones que componen els òrgans i de les entitats que hi són representades dona compte del dinamisme d'aquest espai de debat i participació, i de la permeabilitat a nous grups, col·lectius i posicionaments vers un àmbit d'interès particular o en relació als territoris de la ciutat. Així, entesa en el sentit invers, la manca de renovació dels i les membres dels òrgans també informa de la rigidesa i perennitat d'aquests espais.

Pel que fa a l'indicador de renovació, aquest ha estat formulat de la següent manera.

Indicador 4.2.b: Mitjana de l'índex de renovació dels òrgans de participació.

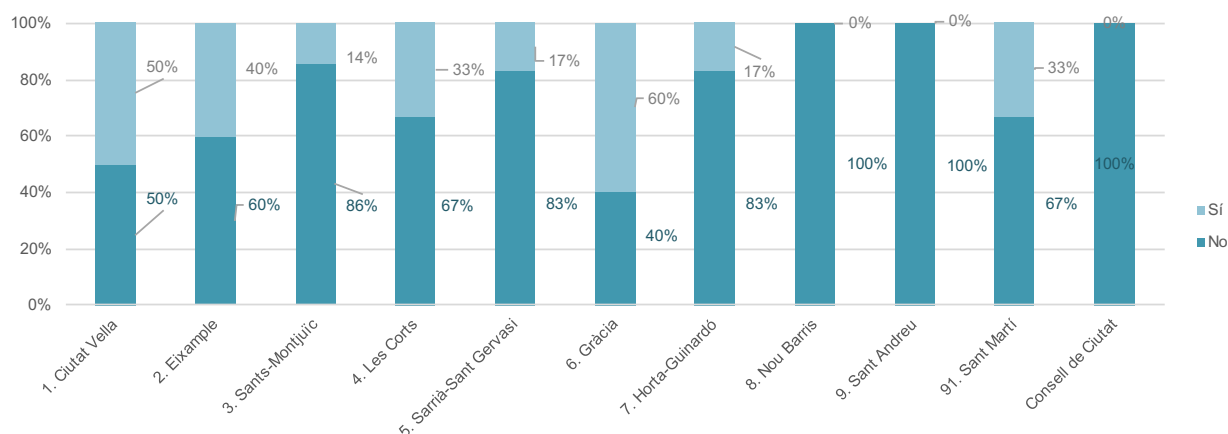
El 22% dels Consells de Barri ha incorporat a noves entitats en el darrer any, i el 16% compta amb entitats que s'han donat de baixa o han deixat de participar-hi.

L'índex de renovació agrupa tres variables sobre una puntuació total de 10 punts: la renovació de les entitats de l'òrgan, a partir de tres preguntes concretes (sumen 5 punts); la renovació de les figures representats de les entitats a partir d'una pregunta (1 punt); la renovació dels càrrecs de l'òrgan a partir de dues preguntes (4 punts). Tanmateix, parlar de la renovació de les persones i entitats que componen els òrgans és pertinent tan sols per aquells òrgans en què aquestes figures s'hi inscriuen formalment, com és el cas dels consells sectorials o el Consell de Ciutat. En el cas dels Consells de Barri, en canvi, la composició de l'òrgan està formada per la presidència, la secretaria, la conselleria de districte de cada grup municipal, les entitats i associacions inscrites al registre (tot i que no hi assisteixen totes necessàriament) i la ciutadania a títol individual, així com professionals d'equipaments i serveis vinculats al barri. La renovació d'entitats, de representants i dels càrrecs, perd sentit en el cas dels Consells de Barri atès que la seva composició va més enllà de les entitats registrades i no compten amb una Vicepresidència ni Comissió Permanent que requereixi de ser renovada.

Així, el fet de disposar d'informació només pels Consells de Barri resta sentit a la formulació de l'indicador. A continuació es mostren les gràfiques que responen a les dues preguntes clau que sí pertocuen als Consells de Barri. La primera fa referència a la incorporació de noves entitats en el darrer any i, la segona, a les entitats que s'han donat de baixa o han deixat de participar-hi.

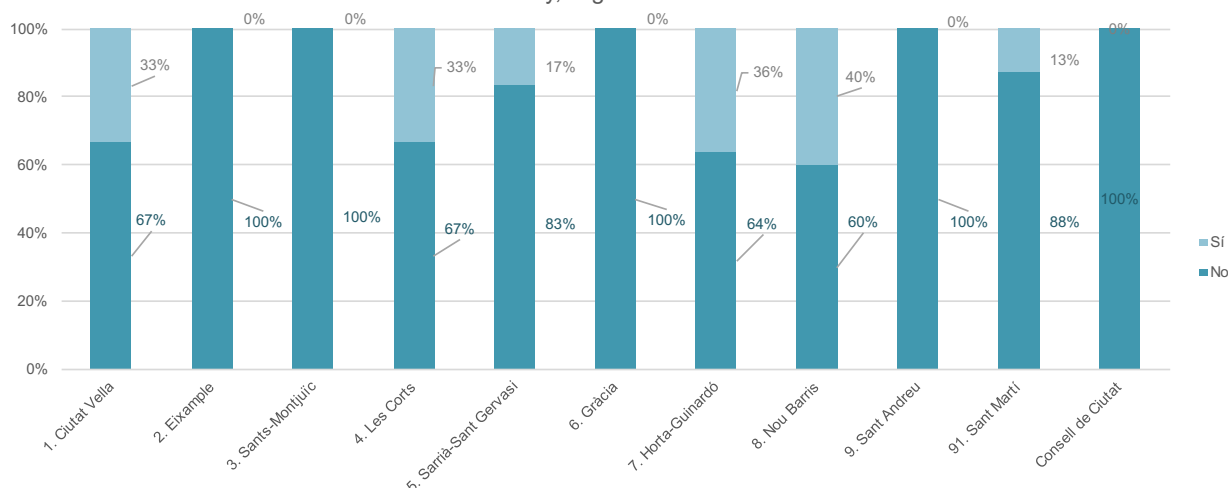
Pel que fa a les incorporacions de noves entitats, aquestes es donen de forma escassa, només ha passat en 14 Consells de Barri durant el darrer any (22%). Ha estat el cas dels CB del Raval, Dreta de l'Eixample, Sant Antoni, la Marina, les Corts, Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes, Gràcia Nova i Camp d'en Grassot, la Salut, Vallcarca i els Penitents, Can Baró, la Clota, Besòs i Maresme, Parc i Llacuna, Verneda i la Pau.

Percentatge de Consells de Barri que han incorporat a noves entitats en el darrer any, segons districte

En el cas de les entitats que s'han donat de baixa o han deixat de participar-hi, només ha succeït en 10 Consells de Barri (16%). Aquests són el CB del Raval, les Corts, Galvany, Can Baró, Guinardó, Teixonera, Vall d'Hebron, Canyelles, Vallbona i Poble Nou.

Percentatge de Consells de Barri en què hi ha entitats que han deixat de participar en el darrer any, segons districte

Hi ha **tres Consells de Barri que destacarien per una major renovació dels seus membres**, en tant que han incorporat a noves entitats alhora que n'hi ha d'altres que s'han donat de baixa, es tracta dels barris del Raval, les Corts i Can Baró.

Finalment, en el cas del Consell de Ciutat no s'ha produït cap moviment, ni en l'entrada de noves entitats ni en la baixa d'aquestes.

3.3. Coordinació i Vigència

Un tercer element fa referència a *coordinar* els òrgans de participació per tal de racionalitzar-ne la *vigència*. El Programa Democràcia Activa pretén revisar i articular els diferents òrgans per tal d'assegurar que aquests responen als objectius pels quals es van crear i està vigent durant el període previst.

3.3.1. Coordinació

La coordinació entre els diferents òrgans de participació és necessària per tal de posar en relació les qüestions d'interès que puguin implicar diferents sectors (consells sectorials), així com els territoris de la ciutat (Consells Ciutadans de Districte i Consells de Barri), altres òrgans de participació (pactes i acords, consell de ciutat, etc.) o bé altres espais de debat i participació (òrgans de govern, processos participatius).

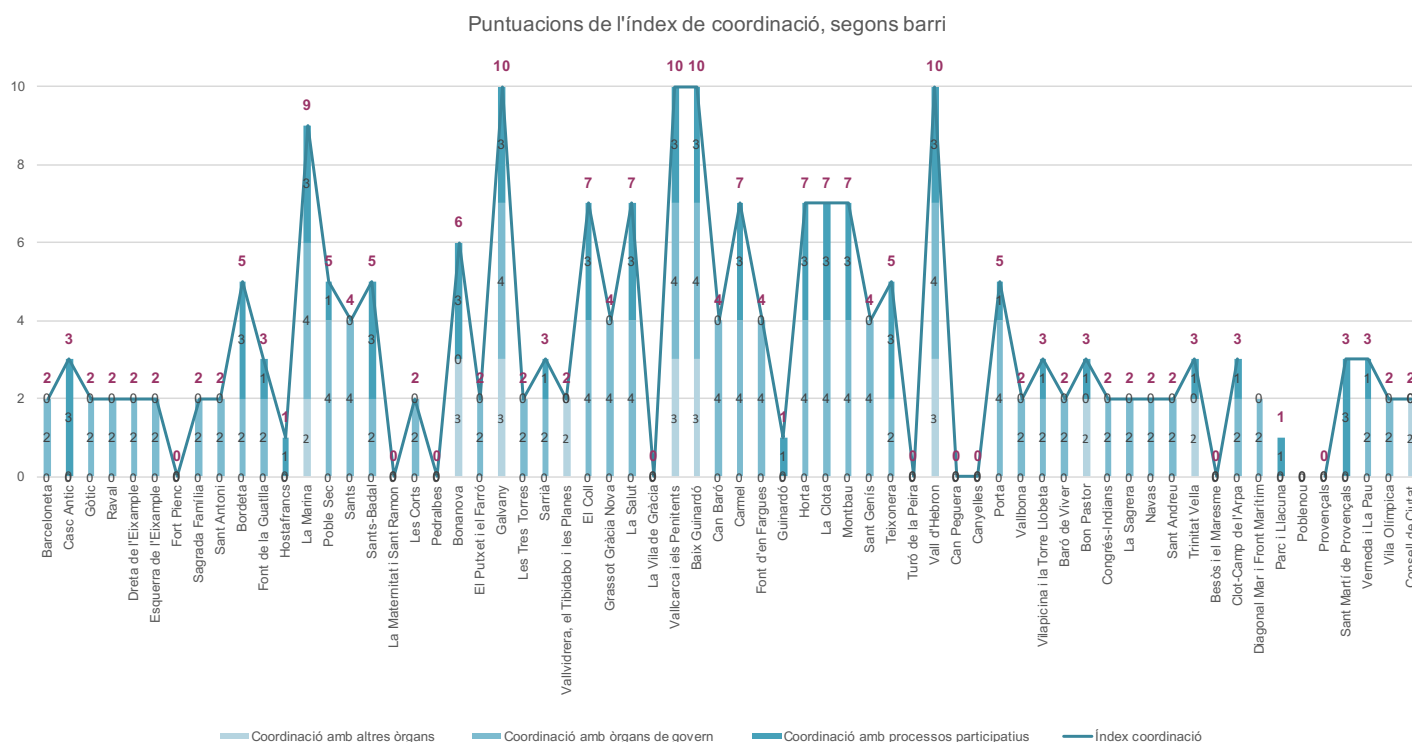
L'indicador per mesurar el nivell de coordinació dels òrgans és el següent.

Indicador 4.3.a: Mitjana de l'índex de coordinació dels òrgans de participació.

La mitjana de l'índex de coordinació dels Consells de Barri és de 3,4 punts sobre 10, **una puntuació considerablement baixa.**

L'índex de coordinació es calcula tenint en compte tres variables i a partir de tres preguntes clau, una per a cada variable, sobre una puntuació total de 10 punts. La primera variable fa referència a la coordinació amb altres òrgans de participació (3 punts), la segona variable fa referència a la coordinació amb els òrgans de govern (4 punts), i la tercera amb els processos participatius (3 punts).

Vegem a continuació les puntuacions obtingudes en aquest índex pels diferents barris, tal i com mostra la gràfica.

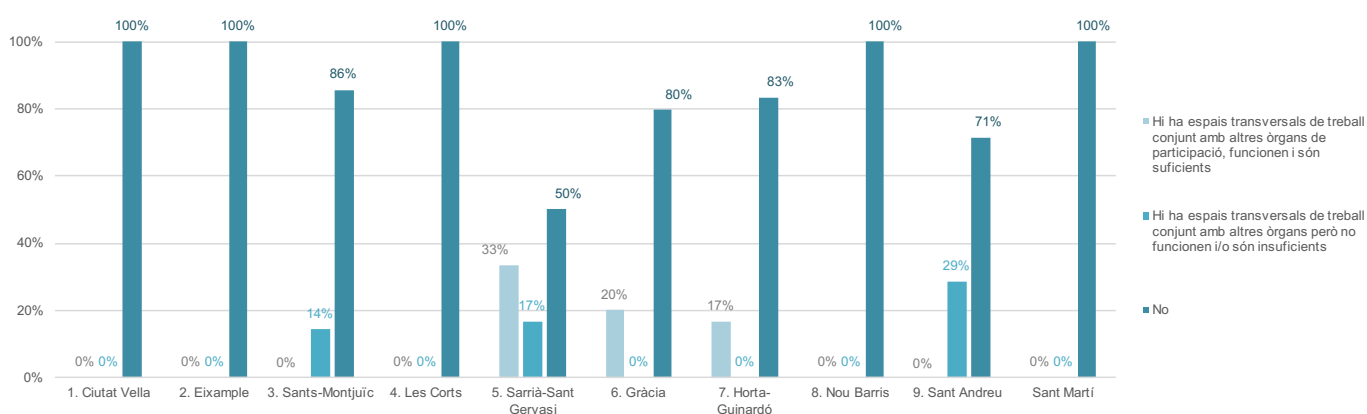

Val a dir que tan sols 17 Consells de Barri, d'un total de 62 que han respost el qüestionari, obtenen una puntuació igual o superior als 5 punts. Destaquen els CB de Galvany, Vallcarca i els Penitents, el Baix Guinardó i la Vall d'Hebron amb una puntuació màxima (10 punts), seguits del CB de la Marina amb 9 punts.

En sentit contrari, destaquen els CB de Fort Pienc, la Maternitat i Sant Ramon, Pedralbes, la Vila de Gràcia, el Turó de la Peira, Can Peguera, Canyelles, Poblenou i Provençals com a òrgans que no presten cap tipus de coordinació amb altres espais i obtenen una puntuació de 0.

Vegem a continuació quins són els resultats per a cadascuna d'aquestes variables. Pel que fa a la **coordinació amb altres òrgans de participació**, una gran majoria dels Consells de Barri (86%) afirma que **no existeix aquesta coordinació**.

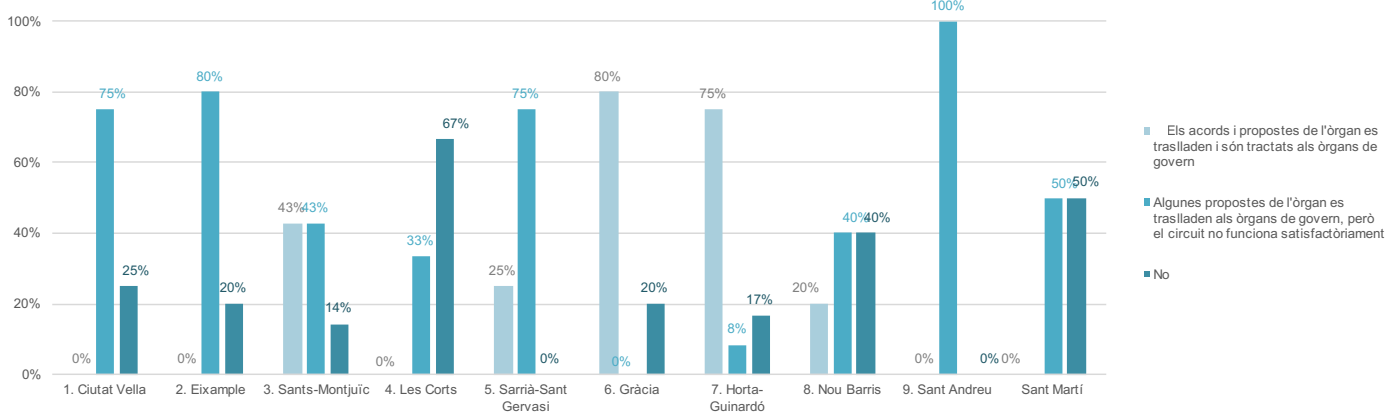
Coordinació dels Consells de Barri amb altres òrgans de participació, segons districte

Tan sols 5 Consells de Barri afirmen disposar d'espais de treball transversal amb altres òrgans de participació que els funcionen i els són suficients, es tracta dels CB de la Bonanova i Galvany al districte de Sarrià-Sant Gervasi, el CB de Vallcarca i els Penitents al districte de Gràcia i els CB del Baix Guinardó i de la Vall d'Hebron al districte d'Horta-Guinardó.

Pel que fa a la **coordinació amb els òrgans de govern**, els Consells de Barri afirmen que aquesta es dona en major mesura que amb els altres òrgans de participació. Així, **un 76% dels Consells de Barri afirmen que els acords i les propostes es traslladen als òrgans de govern**, tot i que la majoria d'aquests (59%) considera que **el circuit no funciona satisfactòriament**.

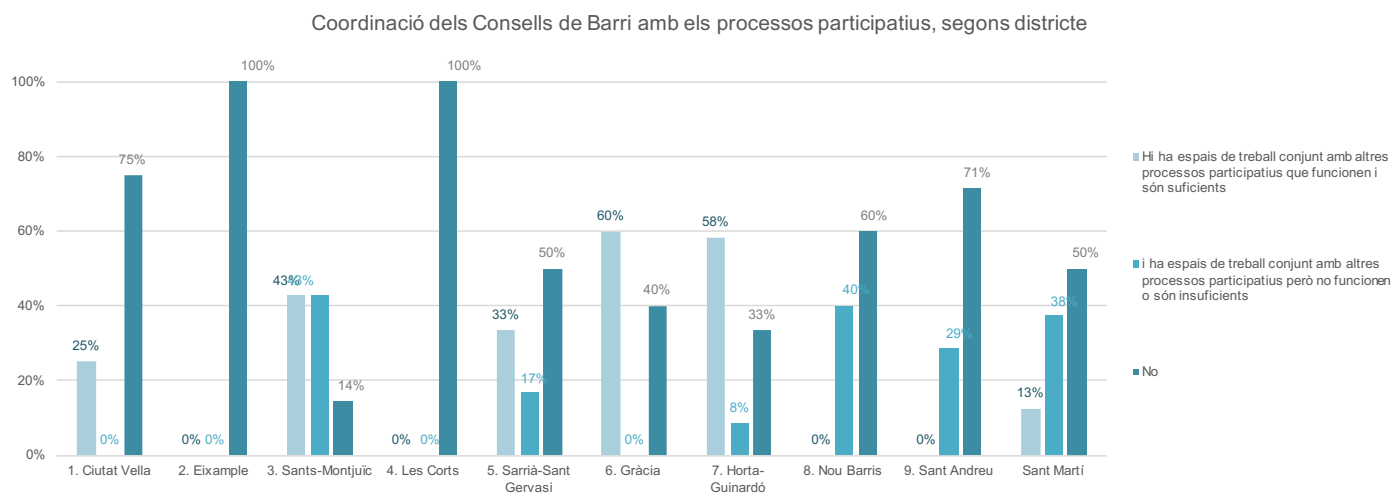
Coordinació dels Consells de Barri amb els òrgans de govern, segons districte

Troblem que **18 Consells de Barri**, d'un total de 62 que han respost el qüestionari, **afirmen que els acords i les propostes que sorgeixen del consell es traslladen als òrgans de govern de forma satisfactòria**. Es tracta dels CB de la Marina, Poble Sec i Sants, al districte de Sants-Montjuïc; el CB de Galvany al districte de Sarrià-Sant Gervasi; els CB del Coll, Camp d'en Grassot i Gràcia Nova, la Salut, Vallcarca i Penitets al districte de Gràcia; els CB del Baix Guinardó, Can Baró, Carmel, Font d'en Fargues, Hora, la Clota, Montbau, Sant Genís i la Vall d'Hebron al districte d'Horta-Guinardó, i el CB de Porta al districte de Nou Barris.

Finalment, pel que fa a la **coordinació amb els processos participatius**, observem que pràcticament **la meitat dels Consells de Barri (46%) estableix aquesta coordinació**. Tanmateix, entre els Consells de Barri que es coordinen amb els processos participatius, hi ha

un 41% que considera que els espais de treball conjunt on es coordina l'activitat de l'òrgan amb els processos no funcionen o són insuficients.

Troblem que **17 Consells de Barri**, dels 62 que han respost l'eina, **compten amb espais transversals de treball conjunt on es coordina l'activitat de l'òrgan amb altres processos participatius de manera satisfactòria**. Es tracta del CB de Casc Antic al districte de Ciutat Vella; els CB de la Bordeta, la Marina i Sants-Badal al districte de Sants-Montjuïc; els CB de la Bonanova i Galvany al districte de Sarrià-Sant Gervasi; els CB del Coll, la Salut i Vallcarca i els Penitents al districte de Gràcia; els CB del Baix Guinardó, el Carme, Horta, la Clota, Montbau, la Teixonera i la Vall d'Hebron al districte d'Horta-Guinardó i el CB de Sant Martí de Provençals al districte de Sant Martí.

A títol de conclusió, cal apuntar que:

- **La coordinació dels Consells de Barri amb altres òrgans de participació es dona molt escassament.** Aquesta pot ser una situació a millorar en cas que es consideri que els continguts exposats en el Consell de Barri requereixen de ser traslladats o treballats en coordinació amb els consells sectorials corresponents o amb el Consell de Ciutat.
- **La coordinació dels Consells de Barri amb els òrgans de govern i els processos participatius es més habitual**, tot i que tan sols en **una tercera** part dels casos **es dona de forma satisfactòria**. Destaquen els districtes de Sants-Montjuïc, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia i Horta-Guinardó per agrupar els Consells de Barri que afirmen comptar amb espais de coordinació en aquets dos sentits.

3.3.2. Vigència

El *Reglament de participació ciutadana* indica que tant l'objecte d'actuació com la durada dels òrgans de participació ha d'estar determinada en els reglaments de funcionament i l'acord de creació dels mateixos (Article 40). Així, s'estima oportú conèixer en quina mesura el conjunt d'òrgans de participació aconsegueix aquests criteris.

Per tal de conèixer en quina mesura els òrgans de participació aconsegueixen el seu període de vigència previst segons el seu objectiu es proposen dos indicadors. El primer (indicador 4.3.b) recull la proporció d'òrgans que aconsegueixen el període de vigència previst, mentre que el segon (indicador 4.3.c) recull la proporció d'òrgans que responen a l'objectiu pel qual es van crear.

Tanmateix, conèixer el període de vigència previst és pertinent només algun tipus d'òrgans, com ara els Consells sectorials, que es creen al voltant d'un àmbit d'intervenció concret i amb

una finalitat. En el cas dels Consells de Barri, que són els òrgans dels que disposem d'informació, la vigència deixa de tenir sentit atès que el seu objectiu es relaciona amb la participació territorial en totes les qüestions referents al barri, que no té cap vigència associada.

Indicador 4.3.b: % d'òrgans que aconsegueixen el període de vigència previst.

Indicador no respost perquè no és pertinent per als Consells de Barri.

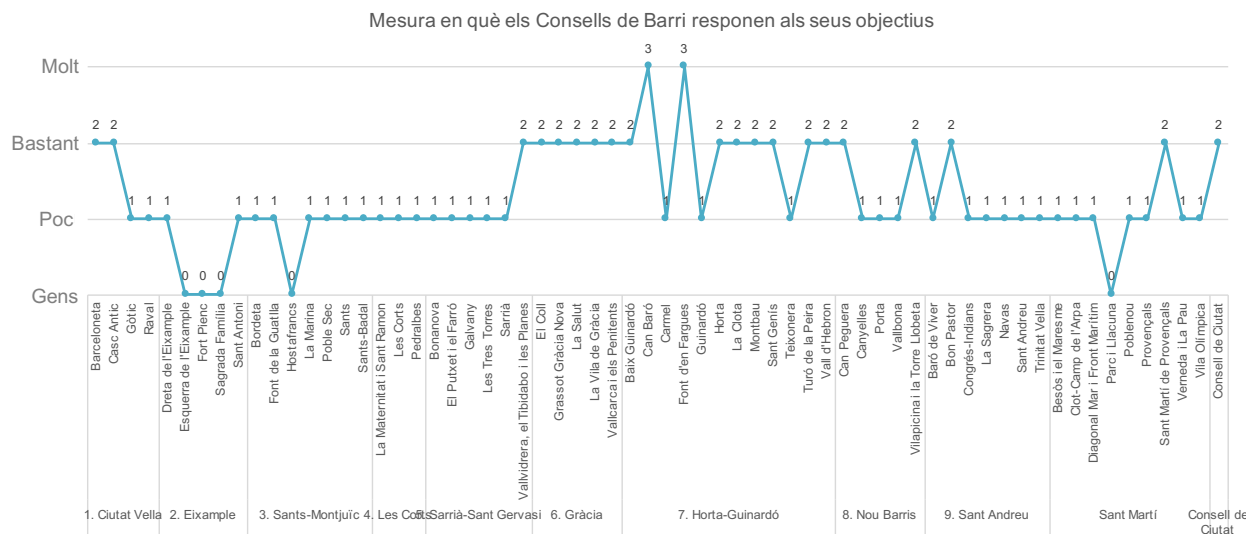
Indicador 4.3.c: % d'òrgans que responen a l'objectiu pel qual es van crear.

Indicador no respost perquè no és pertinent per als Consells de Barri.

Així doncs, s'ha optat per recollir la mesura en què els Consells de Barri responen als seus objectius a partir de la percepció de la figura tècnica referent de l'òrgan i les persones participants a aquest. A continuació es presenten els resultats amb una mirada global que recull la mitjana de la percepció de les persones participants i les tècniques, seguit de la percepció de les persones tècniques referents i la percepció de les persones participants.

g) Mirada global

La gràfica següent mostra la mitjana de les percepcions de la figura referent i les persones participants, on 3 significa *molt* i 0 significa *gens*. La mitjana de la puntuació obtinguda és de 1,3 punts, és a dir, s'ubica entre *poc* i *bastant*.

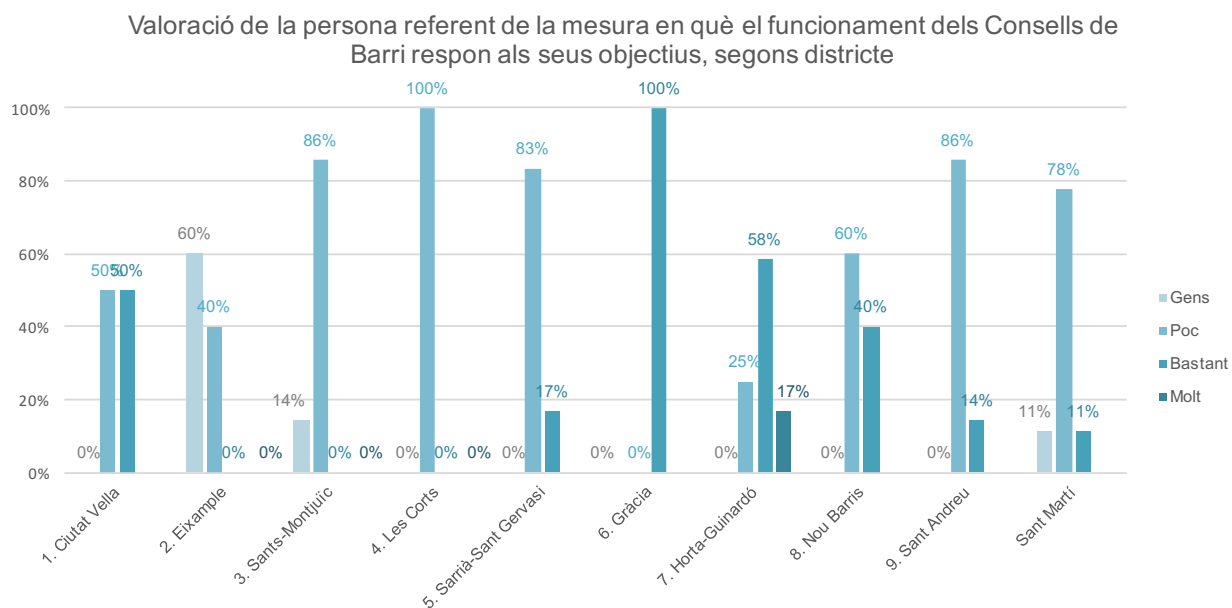

Els Consells de Barri amb major puntuació, on tant les persones participants com la referent coincideixen en què **el consell respon completament als seus objectius**, són els CB de Can Baró i Font d'en Fargues al **districte d'Horta-Guinardó**.

En sentit contrari, els Consells de Barri amb menor puntuació, en què tant les persones participants com la referent coincideixen en què **el consell no respon amb el seu objectiu** són el CB de l'Esquerra de l'Eixample, Fort Pienc i Sagrada Família al **districte de l'Eixample**, el CB d'Hostafrancs al **districte de Sants-Montjuïc** i el CB de Parc i Llacuna al **districte de Sant Martí**.

h) Segons les persones referents

La majoria de persones referents (58%) coincideix en què el Consell de Barri respon poc als seus objectius, tot i que més d'un terç (34%) considera que ho fa bastant o molt.

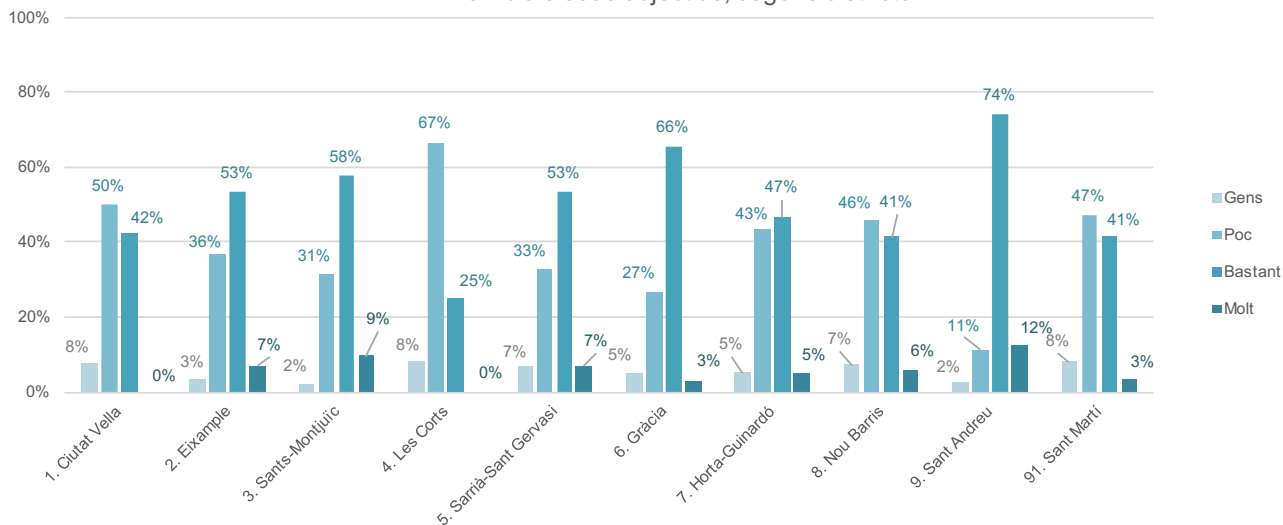
Els districtes que agrupen Consells de Barri amb millor valoració (bastant; molt) respecte el seu funcionament i la coherència amb els seus objectius són el de Gràcia (100%) i Horta-Guinardó (75%). En sentit contrari, els districtes que agrupen Consells de Barri amb pitjor valoració (poc; gens) respecte el seu funcionament són el de l'Eixample (100%), Sants-Montjuïc (100%) i Les Corts (100%).

Pel que fa al Consell de Ciutat, a nivell tècnic es valora que el funcionament d'aquest òrgan respon bastant als seus objectius.

i) Segons les persones participants

Les persones participants als Consells de Barri valoren més positivament el funcionament de l'òrgan i l'adequació als seus objectius que no pas les figures tècniques referents. Observem que un 52% considera que els CB aconsegueixen bastant els seus objectius, tot i que un 38% considera que els aconsegueixen poc.

Valoració de les persones participants de la mesura en què els Consells de Barri aconsegueixen amb als seus objectius, segons districte

Els districtes que agrupen Consells de Barri amb millor valoració (bastant; molt) respecte l'acompliment dels seus objectius són el de Sant Andreu (86%), Gràcia (69%) i Sants-Montjuïc (68%). En sentit contrari, els districtes que agrupen Consells de Barri amb pitjor valoració (poc; gens) respecte l'acompliment dels seus objectius són el de Les Corts (75%), Ciutat Vella (58%) i Sant Martí (55%).

Si comparem les valoracions de les persones participants amb la valoració de la figura tècnica referent resulta interessant veure que les valoracions positives als CB del districte de Gràcia coincideixen, mentre que les valoracions negatives als CB del districte de Les Corts també coincideixen. En canvi, els CB del districte de Sants-Montjuïc són millor valorats per part de les persones participants que no pas per part de les persones referents. Aquesta diferència és fàcil que es doni en tant que la valoració per part de la figura tècnica referent recull l'opinió d'una sola persona, mentre que la valoració per part de les persones participants és una mitjana d'un grup de persones que recull opinions diverses. Així, és probable que ambdues valoracions no coincideixin.

3.4. Visibilitat

Una altra dimensió rellevant en relació amb els òrgans de participació fa referència a la seva *visibilitat*. Per conèixer la capacitat de visibilització dels òrgans es formulen dos indicadors. El primer (indicador 4.4.a) recull el nombre d'òrgans que compten amb un espai web actualitzat, el segon (indicador 4.4.b) recull el nombre d'òrgans que realitza activitats obertes a la ciutadania.

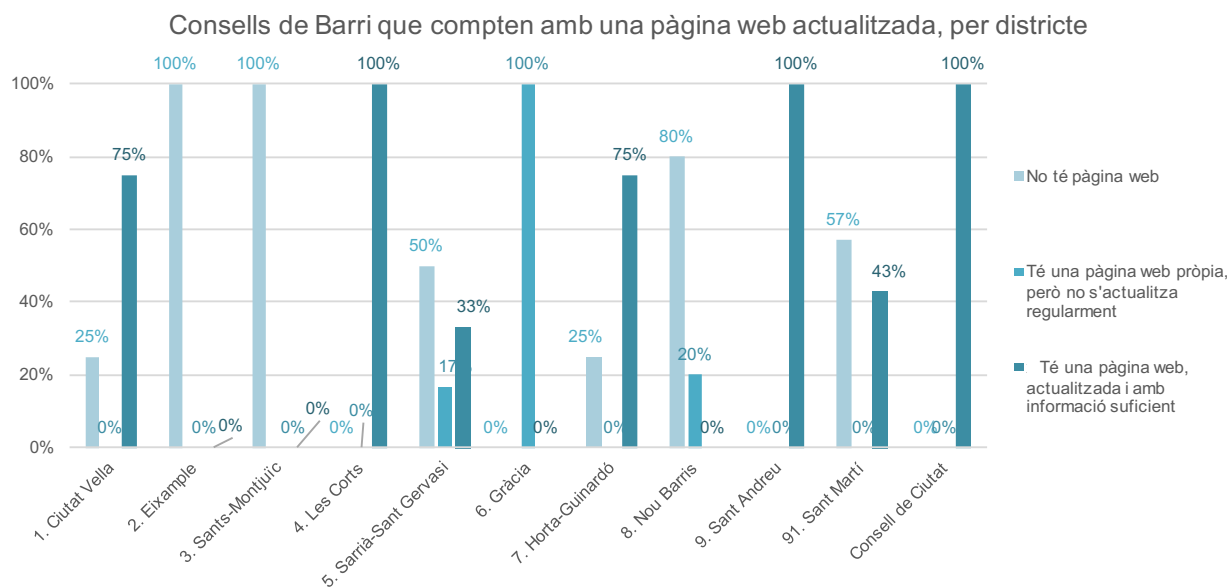
Indicador 4.4.a: Percentatge d'òrgans de participació que compta amb un espai web actualitzat.

El **55% dels Consells de Barri afirma tenir una pàgina web**, i el 44% diu que aquesta està actualitzada i amb informació suficient.

D'altra banda, destaca un 44% de Consells de Barri que afirma no tenir pàgina web. Així, trobem un gruix de CB que compten amb plataforma virtual i un altre gruix que no, fet que mostra dinàmiques de funcionament dispars entre aquests òrgans de participació. Un 11%

dels CB té una pàgina web pròpia que no s'actualitza regularment. Això posa de manifest que la majoria de CB que compten amb una web la mantenen actualitzada.

Els CB que no compten amb una pàgina web es troben en els districtes de l'Eixample, Sants-Montjuïc i Nou barris (amb excepció del CB de Vilapicina i Torre Llobeta). En sentit contrari, trobem **els CB que compten amb una pàgina web actualitzada** en els districtes de Les Corts, Sant Andreu, Horta-Guinardó (amb excepció dels CB del Guinardó, la Teixonera i el Turó de la Peria) i Ciutat Vella (amb excepció del CB de Casc Antic).

En el cas del Consell de Ciutat, aquest també compta amb una pàgina web actualitzada.

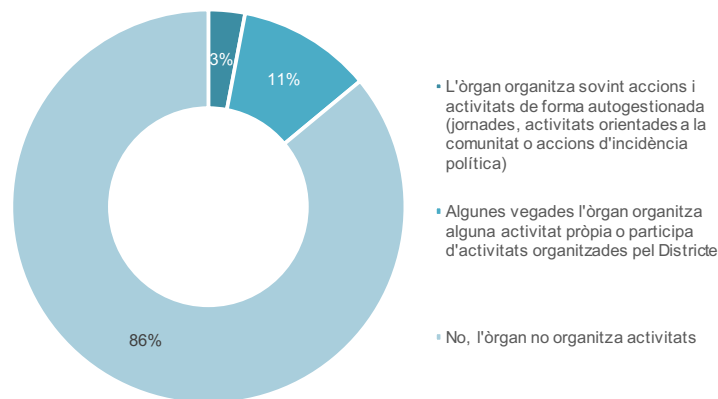
Pel que fa al segon indicador, vegem a continuació la visibilització dels òrgans a través d'activitats obertes a la ciutadania.

Indicador 4.4.b: Percentatge d'òrgans de participació que realitzen activitats obertes a la ciutadania.

El 14% dels Consells de Barri afirma organitzar o participar d'alguna activitat al Districte, i el 3% diu que organitza sovint accions i activitats de forma autogestionada.

La gran majoria dels Consells de Barri (86%) no organitza activitats. La gràfica a continuació mostra la proporció de Consells de Barri que organitzen activitats sovint, algunes vegades i els que no n'organitzen.

Organització d'activitats des dels Consells de Barri

Els CB que declaren organitzar sovint accions i activitats de forma autogestionada són els CB de Can Baró (Horta-Guinardó) i CB Porta (Nou Barris). Els que diuen fer-ho alguna vegada o bé participar d'activitats organitzades pel districte són els CB de la Barceloneta (Ciutat Vella); Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes (Sarrià-Sant Gervasi); Baix Guinardó, Horta, La Clota i Vall d'Hebron (Horta-Guinardó) i Vilapicina i La Torre Llobeta (Nou Barris). A nivell de districtes, el **Horta-Guinardó és el que compta amb major visibilitat dels seus Consells de Barri**.

3.5. Incidència

Un altra altra fita del Programa Democràcia Activa relativa als òrgans de participació té a veure amb la promoció de la *incidència* dels òrgans en la definició d'accions i polítiques públiques. Així, resulta pertinent conèixer en quina mesura el treball que realitzen els òrgans de participació té efectes en els òrgans de govern i les decisions a nivell de la ciutat.

L'indicador 4.5.a pretén mesurar la incidència que tenen els òrgans de participació en els òrgans de govern en dos sentits: primer, esbrinant si els òrgans de participació han realitzat propostes dirigides a un o més òrgans de govern i, segon, esbrinant si les propostes dels òrgans de participació han estat tractades en els òrgans de govern. Ambdues qüestions queden integrades en l'indicador a través d'un Índex d'Incidència.

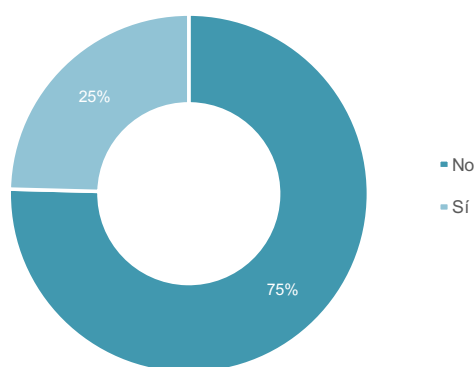
Indicador 4.5.a: Mitjana de l'índex d'incidència dels òrgans de participació

Tan sols un **25% dels Consells de Barri afirma haver realitzat propostes dirigides a un o més òrgan de govern** en el darrer any.

L'índex d'incidència no s'ha pogut calcular degut a la incoherència de les respostes a ambdues qüestions. Trobem que, mentre només un 25% dels Consells de Barri afirma haver realitzat propostes dirigides als òrgans de govern, un 66% dels Consells de Barri afirma que les propostes han estat tractades en els òrgans de govern. Atesa aquesta incongruència, s'ha optat per analitzar tan sols la primera de les dues qüestions.

Així, la gràfica següent il·lustra el percentatge de Consells de Barri que han fet propostes als òrgans de govern.

Propostes dels Consells de Barri a òrgans de govern

Es tracta dels Consells de Barri de Les Corts (Les Corts); de la Bonanova i Galvany (Sarrià-Sant Gervasi); Baix Guinardó, Can Baró, Font d'en Fargues, Guinardó, Horta, La Clota, Montbau, Sant Genís i Vall d'Hebron (Horta-Guinardó); Baró de Viver, Bon Pastor i Trinitat Vella (Sant Andreu). **Destaquen el CB dels districtes d'Horta-Guinardó i Sant Andreu per tenir una dinàmica de funcionament que facilita la incidència política a través la formulació de propostes als òrgans de govern.**

3.6. Funcionament

El disseny del sistema d'avaluació del Programa Democràcia Activa contempla la dimensió de "Funcionament" amb el seu índex corresponent. Tanmateix, aquest índex engloba diverses variables rellevants, com són l'*accessibilitat*, la *qualitat de la informació*, la *dinàmica i el to de les intervencions*, la *gestió del temps* i la *valoració del funcionament global*. Així, a l'hora de donar compte d'aquest índex, s'ha cregut pertinent desglossar-lo en les variables que el componen per tal de conèixer la informació relativa a cada variable, atès que dins de l'índex de *funcionament* queden invisibilitzades. Aquestes es presenten a continuació.

Indicador 4.6.a: Mitjana de l'índex de funcionament segons la secretaria tècnica de l'òrgan.

La informació d'aquest indicador ha estat desglossada en les dimensions que componen l'índex de funcionament.

3.6.1. Accessibilitat

L'*accessibilitat* és una dimensió clau en el Programa de Democràcia Activa atès que condiciona les possibilitats de participació i, per tant, també en determina el resultat. Aquesta és una dimensió complexa. En el cas dels Consells de Barri, ha estat recollida a partir de les persones participants, d'una banda, i a partir de les figures tècniques de referència, de l'altra.

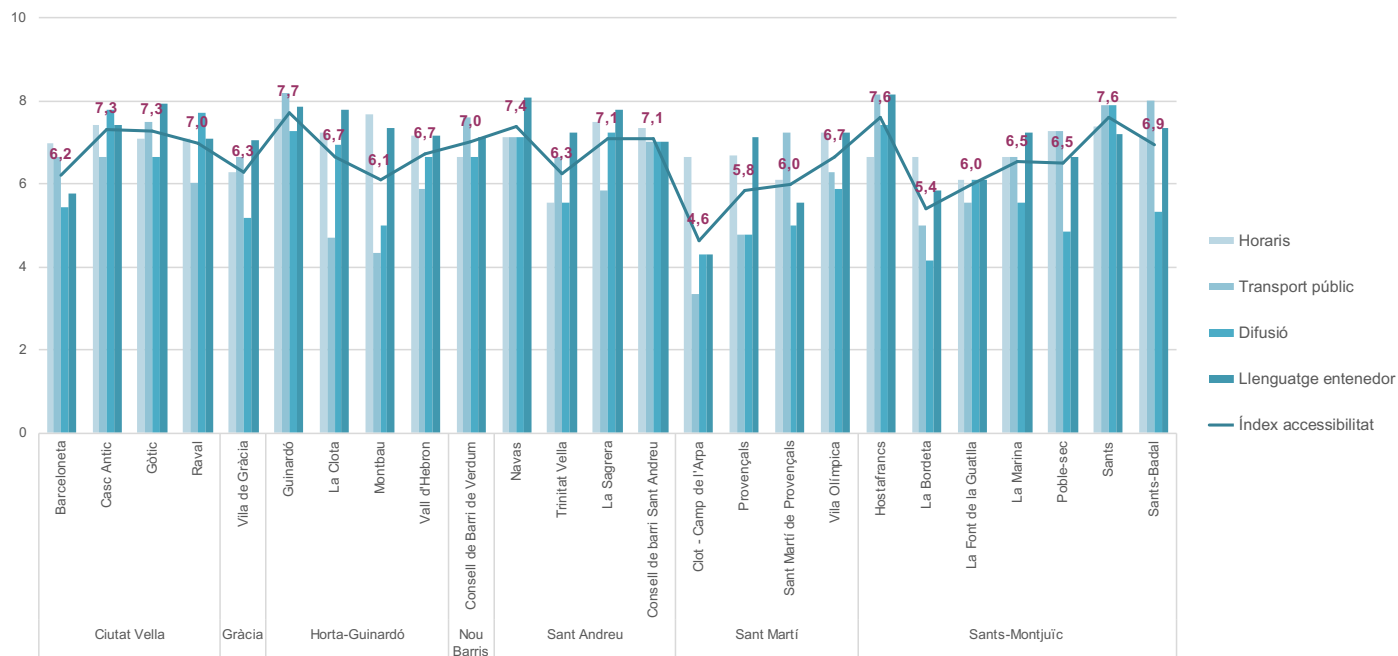
Pel que fa a la valoració de les persones participants, s'ha formulat un índex que recull la valoració de quatre criteris: horaris, accés en transport públic, difusió i llenguatge entenedor. Aquests criteris queden recollits en un sol indicador (l'índex d'accessibilitat), que es calcula amb una puntuació sobre 10 punts.

La puntuació mitjana dels Consells de Barri per aquest índex és de 7 punts, valorant més positivament el llenguatge entenedor (7,1) i els horaris (7), seguit de l'accés en transport públic

(6,5) i la difusió (6,3). Així, **l'accessibilitat és un element ben valorat als Consells de Barri**, en termes generals.

El gràfic a continuació mostra la puntuació de l'índex d'**accessibilitat percebuda per part de les persones participants** al Consell de Barri, per aquells CB que han recollit la informació.

Puntuacions de l'índex d'accessibilitat per part de les persones participants, segons barri

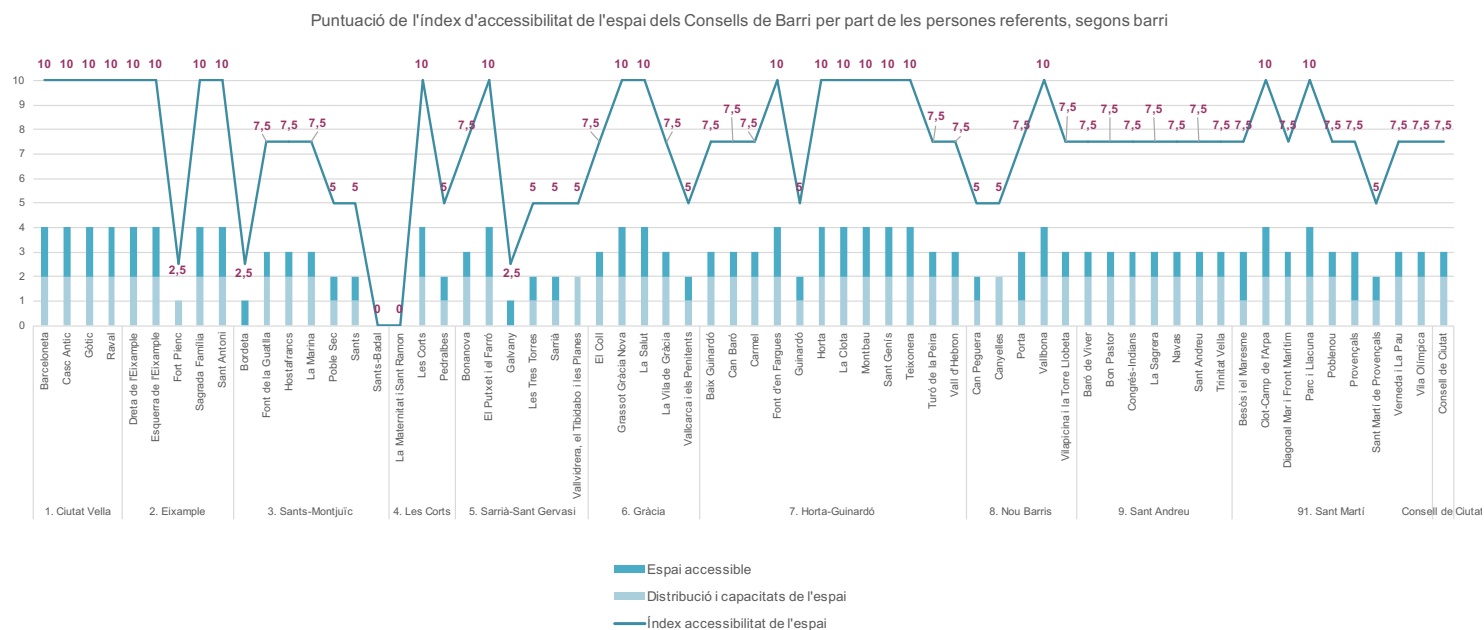
Els **Consells de Barri que assolixen un major grau d'accessibilitat** són el del Guinardó (7,7), Hostafrancs (7,6) i Sants (7,6). En sentit contrari, els Consells de Barri amb **menor grau d'accessibilitat** són el del Clot – Camp de l'Arpa (4,6) i Provençals (5,8).

Pel que fa a les puntuacions per cadascun dels criteris que valora aquest índex:

- **Horaris (7 punts de mitjana):** Els CB que convoquen les sessions en un horari millor valorat són els del Guinardó (7,6) i La Sagrera (7,5). En canvi, el CB de Trinitat Vella realitza les sessions en un horari que no és ben valorat (5,6).
- **Accés en Transport públic (6,5 punts de mitjana):** L'accés en transport públic als equipaments on es realitzen els CB és molt ben valorat per als CB del Guinardó (8,2), Hostafrancs (8,1), Sants-Badal (8), Sants (7,9) i Gòtic (7,5). En canvi, és valorat negativament per als CB del Clot-Camp de l'Arpa (3,3), Montbau (4,3), La Clota (4,7) Provençals (4,8) i la Bordeta (5).
- **Difusió (6,3 punts de mitjana):** La difusió de les sessions dels Consells de Barri està ben valorada en els CB de Sants (7,9), el Casc Antic (7,8) i el Raval (7,7). En canvi, la difusió està poc valorada en els CB de la Bordeta (4,2), el Clot-Camp de l'Arpa (4,3), Provençals (4,8), Poble Sec (4,8), Montbau (5) i Sant Martí de Provençals (5).
- **Llenguatge entenedor (7,1 punts de mitjana):** Aquest és el criteri més ben valorat, de forma general. Destaquen els CB de Navas (8,1), Hostafrancs (8,1), Gòtic (7,9), Guinardó (7,9), la Clota (7,8) i la Sagrera (7,8) per l'elevada valoració de la comprensibilitat en el llenguatge de les sessions dels Consells de Barri. En canvi, aquest tret és valorat negativament al CB del Clot-Camp de l'Arpa (4,3).

Les valoracions de cadascun d'aquests criteris per als Consells de Barri aporten informació significativa respecte allò que facilita l'accés a la participació, així com sobre aquells elements que són més fluixos i que cal revisar i millorar perquè poden estar dificultant la participació.

Pel que fa a la valoració de l'**accessibilitat segons les persones referents**, aquesta s'ha recollit en un **índex d'accessibilitat de l'espai**¹³ a partir de dues preguntes. La primera fa referència directament a l'accessibilitat dels espais on es realitzen les sessions dels Consells de Barri preguntant si l'espai és accessible per a persones amb diversitat funcional i si compta amb els suports necessaris (no accessible; parcialment accessible; accessible). La segona fa referència a la capacitat i distribució de l'espai per a facilitar el debat, preguntant si l'espai té bones condicions, és confortable, amb capacitat suficient, bona acústica i permet distribuir les cadires de forma flexible (no és un espai en condicions; l'espai compleix les condicions però té mancances; l'espai té bones condicions).

Cal destacar que **una tercera part dels Consells de Barri ha obtingut la puntuació màxima** en aquest índex (21 CB d'un total de 61). De fet, segons la normativa municipal, les accions participatives ha de tenir lloc en espais 100% accessibles, tant a nivell arquitectònic com de disposar de les eines i els suports necessaris en cas que se sol·licitin (anell magnètic, transcripció en pantalla o interpretació en llenguatge de signes, instal·lacions adequades, documents en lectura fàcil i suports per a persones cegues).

Per contra, cal destacar **alguns Consells de Barri que no garanteixen aquesta accessibilitat de l'espai** i d'altres que ho fan de manera parcial. Es tracta dels CB de Sants-Badal i la Maternitat i Sant Ramón, en els que les persones referents del consell consideren que l'espai no és accessible a nivell arquitectònic ni compta amb els suports necessaris per persones amb diversitat funcional, i tampoc té les capacitats ni la distribució adequada per facilitar el debat. A banda d'aquests, trobem també que els CB del Fort Pienc, de Vallvidrera-el Tibidabo-Les Planes i Canyelles tampoc compten amb un espai accessible, i que els espais on es realitzen les sessions dels CB de la Bordeta i Galvany no tenen les capacitats ni distribució adequades.

De la mateixa manera que amb els resultats de l'índex anterior, **val la pena que els Consells de Barri que han obtingut una puntuació inferior a 10 punts revisin les condicions d'accessibilitat que poden estar dificultant la participació**.

¹³ Les dues variables d'aquest índex sumen una puntuació màxima cadascuna de 2 punts de manera que l'índex suma un màxim de 4 punts. Aquesta puntuació s'ha adaptat a una escala de 10 punts per tal de facilitar la comprensió i la seva comparació amb l'índex anterior.

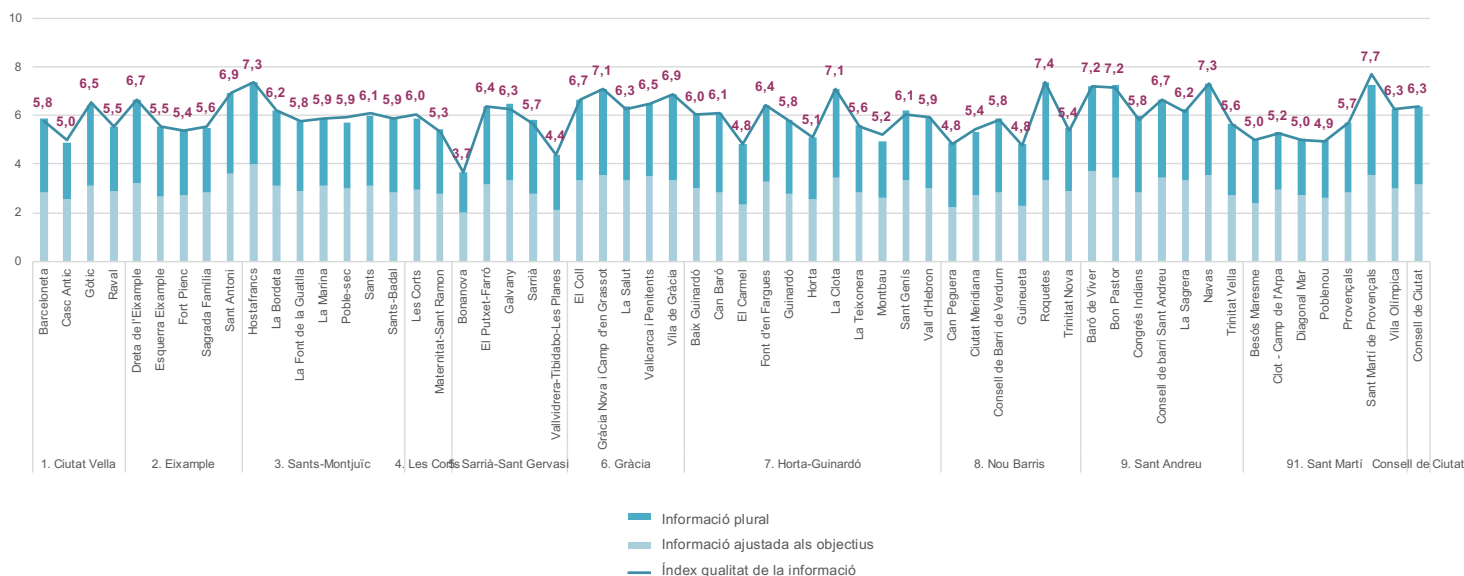
Val a dir que **també el Consell de Ciutat compta amb un espai parcialment accessible**, de manera que caldria revisar i reubicar en cas que sigui necessari l'espai on es realitzen les sessions de participació.

3.6.2. Qualitat de la informació

És important conèixer si els continguts tractats als òrgans de participació s'ajusten a l'objectiu de l'òrgan i si la informació facilitada és comprensible i plural, per tal de garantir que la informació interpel·la a tothom i és d'interès per a les persones que decideixen participar. Per aquesta raó es recull l'índex de *qualitat de la informació* a partir de dues preguntes clau. La primera fa referència a la mesura en què la informació subministrada s'ajusta als objectius de la sessió i es recull en una escala de gens, poc, bastant, molt. La segona fa referència a la mesura en què la informació facilitada és plural, i es recull en la mateixa escala. Les respostes a aquestes preguntes han estat bolcades sobre 5 punts, de manera que la suma d'ambdues dona compte de l'índex sobre 10 punts.

La **puntuació mitjana dels Consells de Barri a aquest índex és de 5,9 punts**, una valoració força fluixa. Vegem a continuació la puntuació per a cadascun dels Consells de Barri.

Puntuació de l'índex de qualitat de la informació dels Consells de Barri per part de les persones participants, segons barri

Els **Consells de Barri que valoren més positivament la qualitat de la informació** són el CB de Sant Martí de Provençals (7,7), Roquetes (7,4), Hostafrancs (7,3), Navas (7,3), Baró de Viver (7,2), Bon Pastor (7,2), la Clota (7,1) i Gràcia Nova - Camp d'en Grassot (7,1).

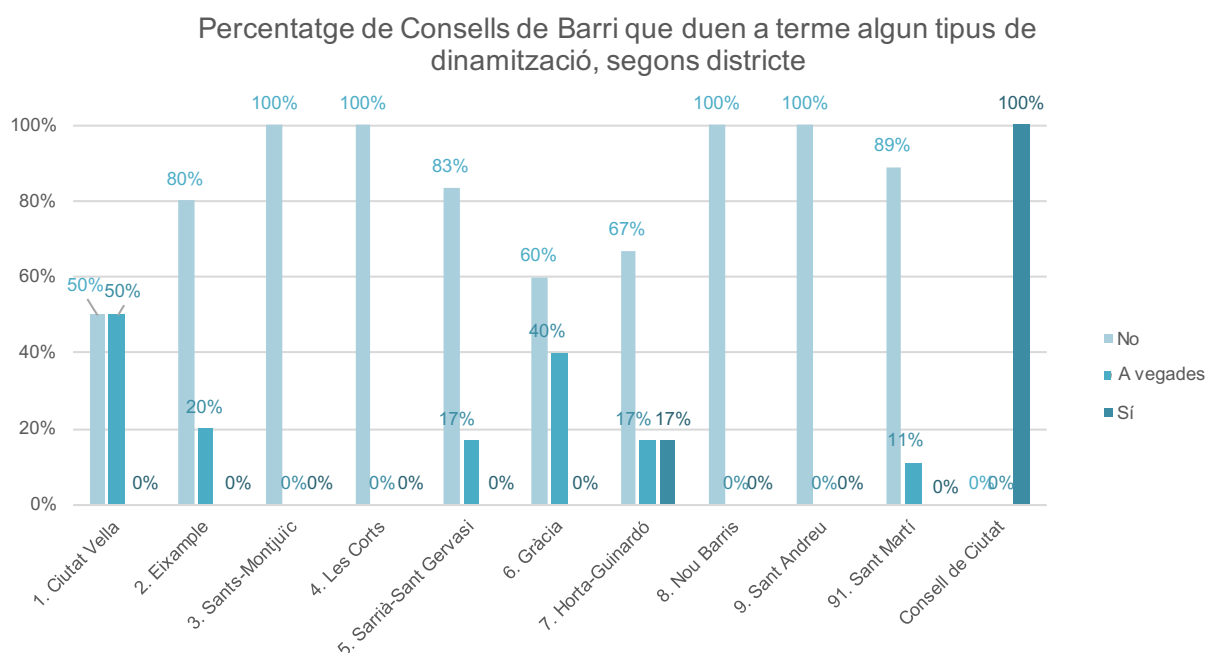
En canvi, els **Consells de Barri que valoren pitjor la qualitat de la informació administrada** són el CB de la Bonanova (3,7) que puntua de forma especialment baixa en la pluralitat de la informació, Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes (4,4), el Carmel (4,8), Can Peguera (4,8), Roquetes (4,8) i Poblenou (4,9).

Val a dir que l'adequació de la informació als objectius de la sessió i la disposició d'una informació plural són qüestions rellevants en els òrgans de participació, atès que influeixen sobre la legitimitat dels espais de participació. Així, **resulta important reflexionar i revisar quines dinàmiques es donen en els Consells de Barri i identificar quins elements són un obstacle per aquesta qualitat de la informació**, especialment pe als CB en què aquesta es valora més negativament.

3.6.3. Dinàmica i to de les intervencions

L'ambient, el to i la dinàmica que es dona en les sessions dels òrgans de participació també és un element indicatiu de la qualitat del debat i de la participació. Es presenta a continuació la resposta a dues qüestions que pretenen recollir aquesta dimensió.

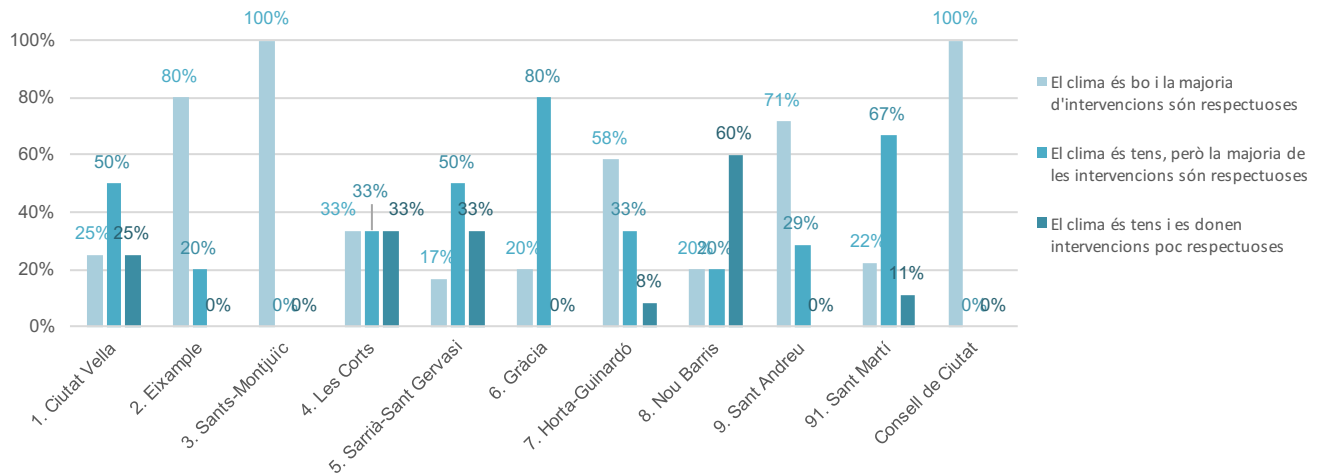
La primera pregunta fa referència a la dinamització de les sessions dels Consells de Barri, i explica aquells que sí duen a terme algun tipus de dinamització, els que ho fan algunes vegades i els que no ho fan. En aquest sentit, trobem que **la majoria de CB no du a terme cap tipus de dinamització de la sessió (81%)**.

Si analitzem els resultats segons Consells de Barri, trobem que **tan sols 3 CB dinamitzen les sessions de manera habitual**: CB de Can Baró, de la Font d'en Fargues i el Consell de Ciutat. Els Consells de Barri que ho fan algunes vegades són: CB de la Barceloneta i el Casc Antic (Ciutat Vella), Sant Antoni (Eixample), Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes (Sarrià-Sant Gervasi), el Coll i la Vila de Gràcia (Gràcia), Baix Guinardó i la Vall d'Hebron (Horta-Guinardó) i Sant Marí de Provençals (Sant Martí).

La segona pregunta fa referència a la valoració de l'ambient per tal de conèixer si durant la sessió es respira un bon clima, si el clima és tens però les intervencions són respectuoses, o bé si el clima és tens i les intervencions són poc respectuoses. Observem que gairebé **en la meitat de Consells de Barri es considera que el clima és bo (48%)**, tot i que destaca que **més d'una tercera part de les persones referents dels Consells valora el clima com a tens però respectuós (38%)**, i un 14% considera que el clima és tens i les intervencions poc respectuoses.

Valoració de l'ambient als Consells de Barri, segons districte

Si analitzem les respostes segons per Consell de Barri, trobem que aquells òrgans en què el clima és tens i poc respectuós són: CB la Barceloneta, la Maternitat i Sant Ramón, El Putxet i el Farró, les Tres Torres, Sant Genís, Can Peguera, Canyelles i Vallbona i la Vila Olímpica.

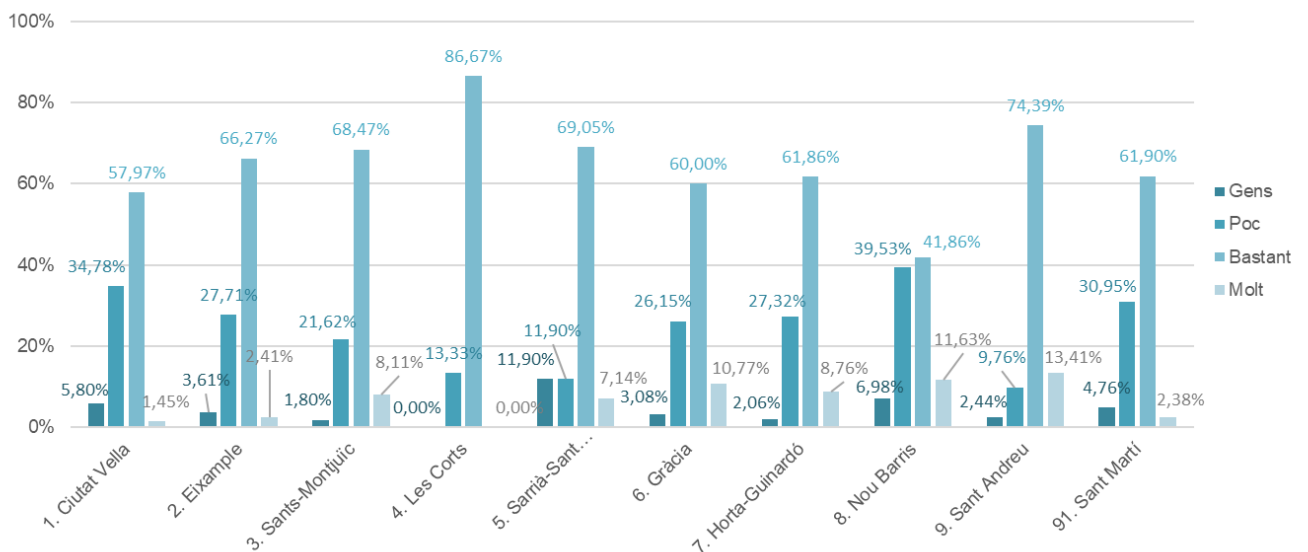
Caldria conèixer amb més profunditat els motius que porten a un ambient tens durant les sessions de participació per tal de cercar estratègies per remeiar-ho.

3.6.4. Gestió del temps

Una altra variable a tenir en compte és la *gestió del temps* durant les sessions dels Consells de Barri. Aquesta dimensió s'analitza a partir de dues preguntes clau. La primera fa referència a la valoració de les persones participants respecte si el temps està ben distribuït i és suficient per tractar tots els punts de l'ordre del dia.

En termes generals, trobem que **la majoria de participants als Consells de Barri considera que el temps és suficient i està ben distribuït** (un 70,2% considera que està bastant o molt ben distribuït).

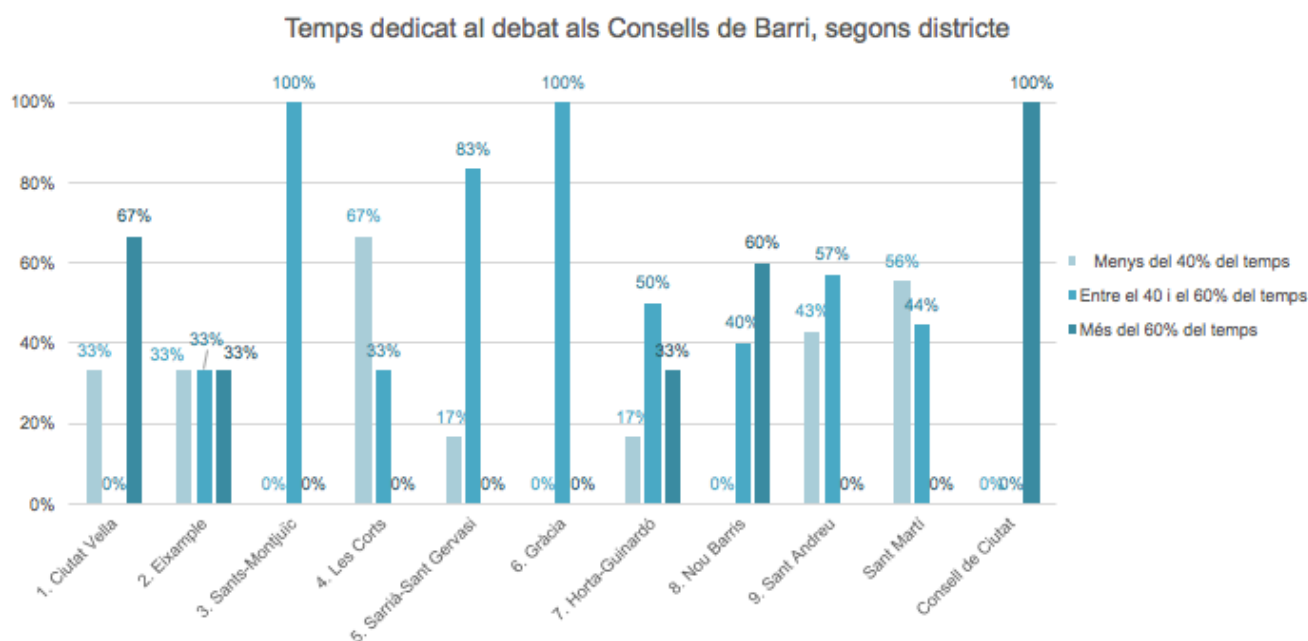
Valoració de les persones participants de la distribució i suficiència del temps de les sessions, segons districte

Si analitzem les respostes per barris, trobem que aquells Consells de Barri que valoren millor la distribució del temps durant les sessions són els CB de la Gràcia Nova-Camp d'en Grassot (un 38% de les persones participants valora molt bé la distribució dels temps) i CB d'Hostafrancs (30%). En sentit contrari, els CB de la Bonanova i de Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes al districte de Sarrià-Sant Gervasi obtenen una valoració negativa (el 40% i el 27% de les persones participants, respectivament, considera que el temps no està gens ben distribuït).

Pel que fa a la segona pregunta, aquesta aborda **el temps dedicat al debat durant la sessió dels Consells de Barri**, en funció de si es tracta de menys del 40% del temps, entre un 40% i un 60% del temps de la sessió, o bé més d'un 60% del temps, recollida a partir de les persones referents de l'òrgan. A grans trets, **la majoria dels Consells de Barri dediquen entre el 40% i el 60% del temps de la sessió al debat**, així ho afirmen en un 57% dels casos.

Els Consells de Barri que dediquen més temps al debat, més del 60% del temps de la sessió, són els CB de la Barceloneta i el Gòtic (pel districte de ciutat Vella); CB de la Sagrada Família (pel districte de l'Eixample); CB de la Font d'en Fargues, Horta, la Clota i el Turó de la Peira (pel districte d'Horta-Guinardó); CB Can Peguera, Porta i Vilapicina i la Torre Llobeta (pel districte de Nou Barris) i el Consell de Ciutat.

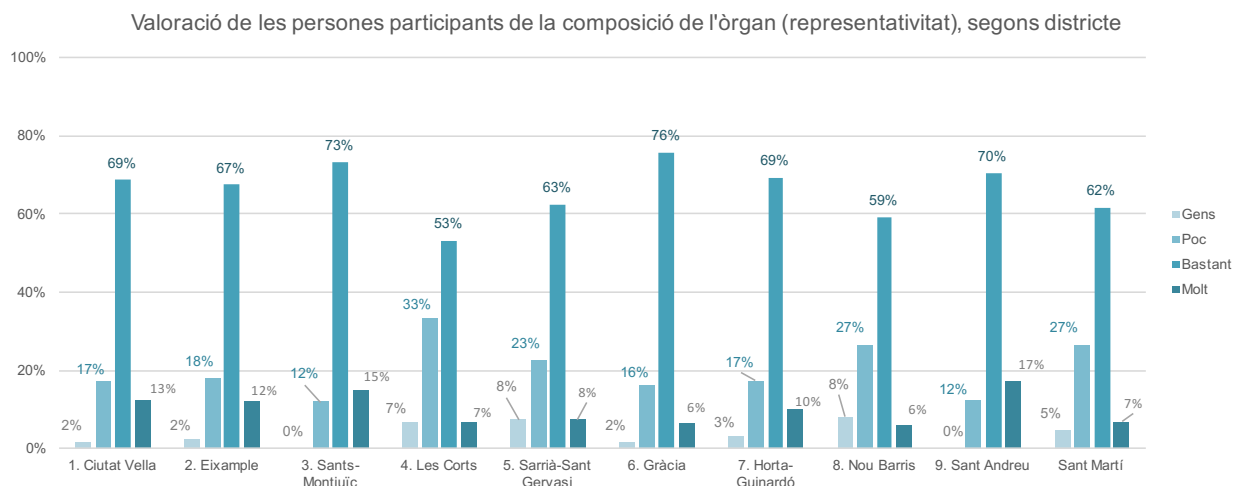
En sentit contrari, **els Consells de Barri que dediquen menys temps al debat**, menys del 40% del temps de la sessió, són el CB del Raval (pel districte de Ciutat Vella); CB Fort Pienc (pel districte de l'Eixample); CB la Maternitat i Sant Ramón i CB Pedralbes (pel districte de les Corts); CB el Putxet i el Farró (pel districte de Sarrià-Sant Gervasi); CB del Guinardó i la Teixonera (pel districte d'Horta-Guinardó); CB de Congrés-Indians, Navas i Sant Andreu (pel districte de Sant Andreu); el CB de Clot-Camp de l'Arpa, Parc i Llacuna, Provençals, Sant Martí de Provençals i la Verneda i la Pau (pel districte de Sant Martí).

3.6.5. Valoració del funcionament global

Hi ha dues qüestions finals en relació amb el funcionament dels òrgans de participació. La primera fa referència la valoració de les persones participants de la composició de l'òrgan i les persones i/o entitats que hi participen, és a dir, a la representativitat d'aquest. Aquesta és una qüestió més pertinent per als Consells Sectorials o el Consell de Ciutat, atès que es tracta d'espais més o menys tancats quant a la seva composició i que pretenen recollir la pluralitat de

dels agents socials implicats al voltant d'un tema en concret. Tanmateix, no es disposa de les dades relatives a aquests òrgans de participació. D'altra banda, la segona qüestió fa referència a la valoració global que les persones participants fan del funcionament de l'òrgan, en una escala d'entre 1 i 10 punts.

Pel que fa a la valoració de la representativitat, trobem que una àmplia majoria de les persones participants (79%) considera valora com a bastant o molt adequada la composició de l'òrgan.

Els Consells de Barri que valoren més negativament (poc; gens) aquesta composició són: CB la Guineueta (50%; 19%), Diagonal Mar (45%; 9%); Bonanova (40%; 20%) i el Carmel (35%; 15%).

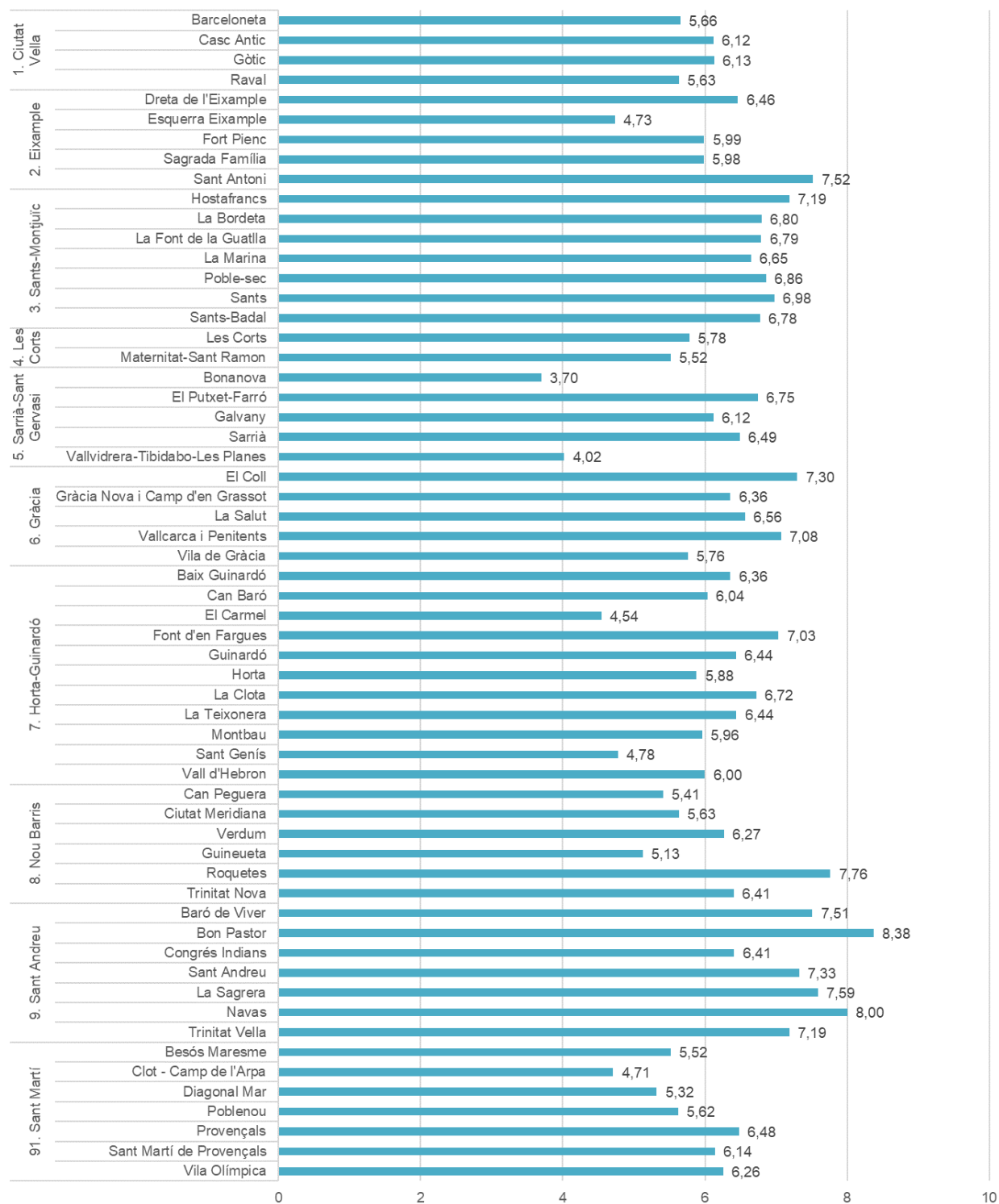
Pel que fa a la **valoració global del funcionament de l'òrgan** que en fan les persones participants sobre una escala de 1 a 10 punts, trobem que la **puntuació mitja és de 6,3**. Els Consells de Barri més ben valorats respecte el seu funcionament es concentren al districte de Sant Andreu (CB de Bon Pastor amb 8,4 punts; Navas amb 8 punts i la Sagrera amb 7,6 punts) i Nou Barris (CB de la Guineueta amb 7,8 punts). En el sentit contrari, els Consells de Barri dels que se'n valora un pitjor funcionament es troben al districte de Sarrià-Sant Gervasi (CB de la Bonanova amb 3,7 punts i Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes amb 4 punts), Horta-Guinardó (CB del Carmel amb 4,5 punts i Sant Genís amb 4,8 punts), l'Eixample (CB de l'Esquerra de l'Eixample amb 4,7 punts) i Sant Martí (CB del Clot-Camp de l'Arpa amb 4,7 punts). El gràfic a continuació mostra la mitjana de la valoració del funcionament dels Consells de Barri segons les persones participants.

Així, podem recollir aquesta informació com a significativa per valorar el funcionament de l'òrgan segons les persones participants.

Indicador 4.6.b: Mitjana de l'índex de funcionament segons segons les persones participants a l'òrgan.

La mitjana de la valoració del funcionament dels Consells de Barri, segons les persones participants és de 6,3 sobre 10 punts.

Mitjana de la valoració del funcionament dels Consells de Barri, segons les persones participants

3.7. Corresponsabilitat i coproducció

Les darreres dimensions de l'avaluació fan referència a la *corresponsabilitat* i a la *coproducció*. Aquestes són dimensions clau també pel que fa al funcionament dels Pactes i Acords, però la informació relativa a aquests no ha estat recollida.

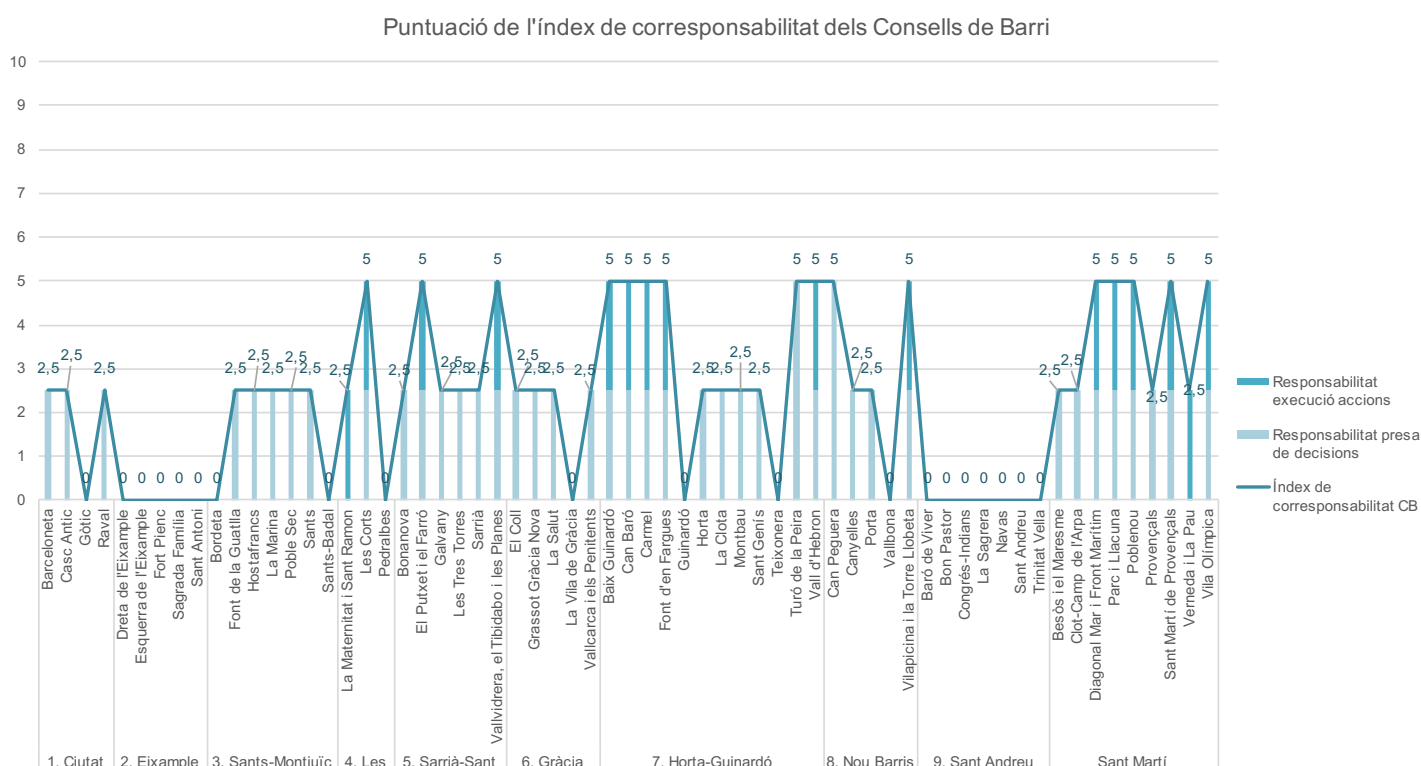
3.7.1. Corresponsabilitat

S'entén la *corresponsabilitat* com l'estratègia en què figures representants de la ciutadania i de l'Ajuntament adquireixen compromisos consensuats i en garanteixen el compliment i l'execució. Per tal d'avaluar aquesta dimensió s'ha dissenyat un índex (indicador 4.7.a) que inclou principalment dues variables: en primer lloc, la mesura en què les decisions es prenen per consens i amb l'acord del conjunt de participants; en segon lloc, la mesura en què l'execució d'accions i mesures es realitza de manera conjunta amb les persones participants.

Indicador 4.7.a: Mitjana de l'índex de corresponsabilitat dels òrgans de participació

La puntuació mitjana de l'índex de corresponsabilitat és de 2,4 per als Consells de Barri.

Els resultats d'aquest índex són especialment baixos. La gràfica a continuació mostra la puntuació per a cadascuna de les variables que configuren l'índex, i el seu resultat total.

Pel que fa a la **primera variable**, aquesta recull la **valoració de la presa de decisions** a partir de tres possibilitats: es prenen per consens; es procura arribar a acords però l'Administració té l'última paraula; l'Administració pren les decisions. De tots els Consells de Barri, només n'hi ha dos que considerin que les decisions es prenen per consens. Es tracta del CB del Turó de la Peira, al districte d'Horta-Guinardó, i del CB de Can Peguera, al districte de Nou Barris.

De la resta, n'hi ha 37 que consideren que es procura arribar a acords però l'Administració en té l'última paraula i 22 que consideren que l'Administració és qui pren les decisions de l'òrgan.

Pel que fa a la **segona variable**, aquesta recull la **valoració de l'execució d'accions i mesures** a partir de tres possibilitats: les accions s'executen de forma conjunta; es procura executar conjuntament però l'Administració n'assumeix la responsabilitat; l'Administració executa l'acció. No hi ha cap Consell de Barri que executi les accions conjuntament amb l'Ajuntament. Trobem que 16 consells procuren executar conjuntament tot i que l'Administració n'assumeix la responsabilitat i que en 45 consells és l'Administració qui executa l'acció.

Aquests són els motius que expliquen puntuacions tant baixes per aquest índex. Si valorem **el nivell de corresponsabilitat que es dona en els Consells de Barri podem concloure que és baix**. Tanmateix, ens hauríem de preguntar si la corresponsabilitat és un element característic dels Consells de Barri. De fet, els consells són un espai obert al teixit social i a la ciutadania en general per donar compte dels problemes i necessitats del barri, així com per anunciar i informar de les actuacions que s'hi realitzen per part de l'Ajuntament. Així, no és estrany que en la majoria de consells les decisions no es prenguin per consens sinó a càrrec de l'Administració, i que si es fan accions no s'executin de forma equitativa sinó amb major implicació de l'Ajuntament, ja que aquest no és el funcionament habitual d'aquest òrgan. **Les puntuacions obtingudes, doncs, són coherents amb el funcionament dels Consells de Barri**, en què Administració i ciutadania no es troben en una posició igualitària en quant a rols i responsabilitats. Probablement, si s'haguessin obtingut aquestes dades per als Consells Sectorials i per als Pactes i Acords, que sí funcionen més de forma més coordinada i conjuntament amb l'Ajuntament, hagués estat interessant comparar els resultats d'acord amb les diferències de funcionament dels òrgans.

3.7.2. Coproducció

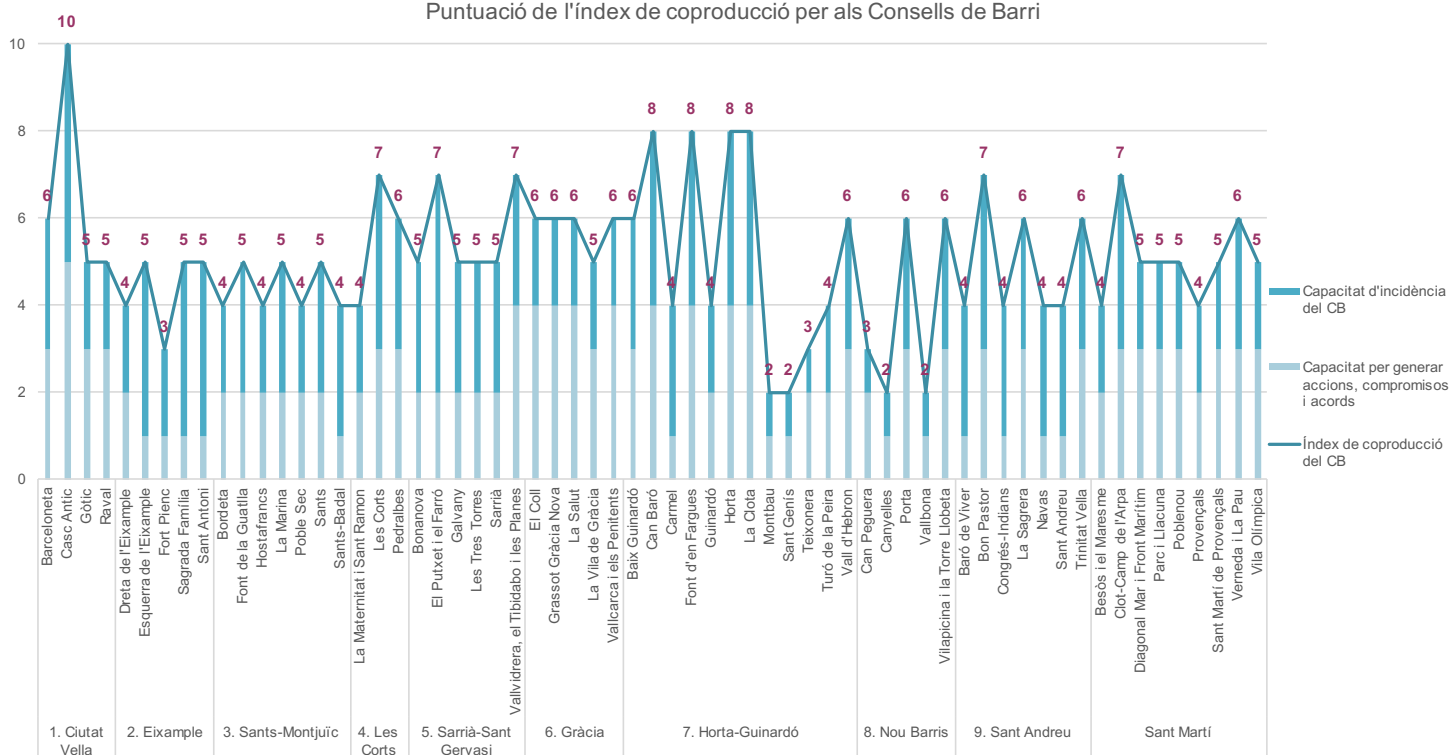
S'entén la *coproducció* com la forma de treball conjunt i compartit entre l'Ajuntament i altres actors socials respecte una determinada actuació o política en una matèria de competència municipal i d'interès per a la ciutadania. Per tal d'avaluar aquesta dimensió s'ha dissenyat un índex (indicador 4.7.b) que inclou principalment dues variables: en primer lloc, la capacitat dels òrgans per generar accions, compromisos, acords, activitats, etc.; en segon lloc, la capacitat dels òrgans per incidir en mesures de política pública.

Indicador 4.7.a;b: Mitjana de l'índex de coproducció dels òrgans de participació

La puntuació mitjana de l'**índex de coproducció és de 5,3** per als Consells de Barri.

La puntuació per a aquesta dimensió d'avaluació és major que la de *corresponsabilitat* però segueix sent baixa. La gràfica a continuació mostra la puntuació per a cadascuna de les variables que configuren l'índex, i el seu resultat total.

Puntuació de l'índex de coproducció per als Consells de Barri

Pel que fa a la **primera variable**, aquesta recull la **valoració de la capacitat dels òrgans de participació per generar accions, compromisos, acords, activitats i mesures**, en una escala de l'1 al 5. Trobem que el CB del Casc Antic, al districte de Ciutat Vella, atorga la puntuació màxima a aquesta variable, seguit dels CB que li atorguen 4 punts: la Clota, Horta, Font d'en Fargues i Can Baró (pel districte d'Horta-Guinardó); Vallcarca i els Penitents, la Salut, Gràcia Nova - Camp d'en Grassot i el Col (pel districte de Gràcia); i Vallvidrera-Tibidabo-Les Planes (pel districte de Sarrià-Sant Gervasi).

En sentit contrari, els següents Consells de Barri han atorgat la puntuació mínima (1) la capacitat per generar accions, compromisos i acords: els CB de Sant Andreu, Navas, Congrés-Indians i Baró de Viver (pel districte de Sant Andreu); els CB de Vallbona i Canyelles (pel districte de Nou Barris); els CB de Sant Genís, Montbau i el Carme (pel districte d'Horta-Guinardó); el CB de Sants-Badal (pel districte de Sants-Montjuïc) i els CB de Sant Antoni, Sagrada Família, Fort Pienc, Esquerra de l'Eixample i Dreta de l'Eixample (pel districte de l'Eixample).

Pel que fa a la **segona variable**, tan sols hi ha 2 **Consells de Barri que consideren que incideixen força en les mesures de política pública**, és a dir, que li atorguen la puntuació màxima (5). Es tracta dels CB del Putxet i el Farró i Casc Antic. Seguidament, els CB del Clot-Camp de l'Arpa (districte de Sant Martí); Bon Pastor (districte de Sant Andreu); la Clota, Horta, Font d'en Fargues i Can Baró (districte d'Horta-Guinardó); les Corts (districte de les Corts); Sant Antoni, Sagrada Família i Esquerra de l'Eixample (districte de l'Eixample) li atorguen una puntuació de 4 sobre 5.

En sentit contrari, tan sols trobem 6 Consells de Barri que consideren que incideixen poc en les mesures de política pública. Es tracta dels CB de Vallbona, Canyelles i Can Peguera (districte de Nou Barris); Teixonera, Sant Genís i Montbau (districte d'Horta-Guinardó).

En termes globals, destaca el CB del Casc Antic per obtenir la puntuació màxima (10) i els CB de Montbau, Sant Genís, Canyelles i Vallbona per obtenir la puntuació mínima (2).

Altra vegada, cal situar aquests resultats en el funcionament habitual dels Consells de Barri. Si bé es tracta d'un espai de participació, el seu objectiu és més informatiu i de seguiment que no pas generar accions, compromisos i mesures. En el mateix sentit, si bé és un espai que pretén dialogar amb les figures representants de l'Ajuntament al districte i barri, la incidència en les mesures de política pública seria desitjada però no la finalitat d'aquest òrgan. Probablement, aquesta puntuació seria major per als Consells Sectorials i per als Pactes i Acords, si s'haguessin obtingut dades per aquests òrgans hagués estat interessant comparar els resultats d'acord amb les diferències de funcionament dels mateixos.

Conclusions i reptes de la participació a la ciutat

A continuació es presenten 14 conclusions i reptes de la participació a la ciutat, fruit de l'avaluació dels resultats del Programa de Democràcia Activa, per l'any 2018.

1) Les accions participatives de la ciutat tenen dificultats per arribar als diferents segments i perfils de la població

Coincideix tant en els processos participatius com en els Consells de Barri i Consell de Ciutat que **la participació és majoritàriament masculina, d'edat més aviat avançada i d'origen cultural local.**

Pel que fa al gènere, en els processos participatius **la proporció d'homes que hi han participat és lleugerament superior a la de dones**, tot i que la diferència no és significativa (52% i 48%, respectivament). En el cas dels Consells territorials, aquesta diferència és més pronunciada atès que hi ha major nombre de Consells de Barri amb una **majoria masculina**. En el cas del Consell de Ciutat, aquest està format per homes en un 70%, reproduint els rols tradicionals de gènere que atribueixen l'esfera pública i la representació a la masculinitat.

Persones de gènere no binari no han participat en els processos participatius, però sí ho han fet en els 3 Consells de Barri (situant-se entre l'1% i el 3% del total de participants). En canvi, 5 dels 12 els processos participatius analitzats han convocat **entitats LGTBI** i en 4 d'aquests hi han participat. Aquesta informació no s'ha recollit en els òrgans de participació.

Pel que fa a l'edat, tant en els processos participatius com en els Consells territorials hi ha una **escassa participació de persones joves**. En el cas dels processos, només un 15% de les persones participants té menys de 30 anys, i el 39% en té més de 60. En el cas dels Consells territorials, la participació majoritària és de persones de més de 60 anys (49%) i les que en tenen menys de 30 només suposen el 9% dels i les participants.

Pel que fa a la diversitat funcional (recollida a partir de les persones que han requerit d'algun suport) aquesta és rellevant en la participació a la ciutat. Les persones que han sol·licitat algun suport suposen un 7% de les participants als processos participatius i el 10% de les participants als Consells territorials. Aquestes dades mostren cert **èxit en la inclusió de les persones amb diversitat funcional**, atenant que suposen el 8,5% de la població a la ciutat de Barcelona. A més, les dades recollides amb aquest indicador probablement no recullin la diversitat funcional real, atès que cal tenir en compte la possibilitat de persones amb diversitat funcional que no requereixin de cap suport i, per tant, no quedin recollides aquí.

Pel que fa la proporció de persones d'origen cultural divers està lluny de representar la diversitat present a la ciutat. Les persones d'origen cultural divers suposen un 15% en els processos participatius (tot i que només estan presents en 7 dels 12 processos) i suposen un 6% del total de participants als Consells de Barri (presents en 12 Consells dels 28 que han recollit aquesta informació). Si tenim en compte que un 18% de la població que resideix a Barcelona és d'origen estranger, les dades presentades són especialment baixes.

Finalment, cal tenir en compte que **bona part d'aquestes persones són membres i representants d'entitats** (en el cas dels processos participatius suposen el 58% i en el cas dels Consells territorials no s'ha recollit aquesta dada) de manera que el perfil recollit es vincula fàcilment amb el de la societat organitzada. Així, **caldria revisar i desplegar estratègies per arribar a una població més diversa en termes de gènere i origen cultural, més jove i sense vinculació amb el teixit associatiu de la ciutat.**

2) La pluralitat és valorada més positivament pels processos participatius que per als Consells Territorials

Les persones participants als processos participatius fan una bona valoració de la possibilitat d'opinar a les sessions, així com de la pluralitat de les intervencions (l'índex obté una puntuació de 7,4 sobre 10). En canvi, aquesta variable no és tant ben valorada pels Consells territorials (obté una puntuació de 6 sobre 10).

3) La participació als Consells de Barri s'orienta al debat però no a la presa de decisions

Les persones tècniques referents i les persones participants dels Consells de Barri coincideixen en què es tracta d'un espai de debat, en el que no es prenen decisions. Al mateix temps, es valora com a quelcom més que un espai merament informatiu. Val a dir, però, que aquesta valoració és més unànime pel que fa a les figures tècniques, en canvi, les persones participants mostren més diversitat d'opinió en tots els sentits.

Tanmateix, a l'hora de valorar la qualitat del debat la cosa canvia. La meitat de les persones tècniques considera que no hi ha debat més enllà de l'exposició individual i la queixa, i bona part de les persones participants afirmen que els Consells no compten amb mecanismes per arribar a acords. En relació amb la incidència política que pugui tenir la participació als Consells de Barri, aquesta és força escassa. Tan sols un 25% dels consells afirma fer propostes als òrgans de govern.

Aquests resultats ofereixen informació per obrir un debat profund sobre el funcionament, les dinàmiques i la finalitat dels Consells de Barri.

4) La transparència i publicitat de la informació és més habitual en els processos participatius que en els Consells territorials

Bona part de la informació dels processos participatius és pública (el 100% ha publicat la composició del Grup Impulsor, el 60% ha publicat la composició de la Comissió de Seguiment, el 61% ha publicat informació sobre el seguiment dels resultat si el 54% ha publicat informació sobre la incidència política dels mateixos).

Pel que fa als Consells de Barri, la dinàmica de funcionament dista força d'un barri a l'altre. A grans trets, més de la meitat de Consells té una pàgina web (55%) i aquesta està actualitzada i amb informació suficient (44%). Tanmateix, destaca un 44% dels Consells de Barri que no compta amb cap espai web on publicar i difondre la informació relativa a les sessions del consell.

En aquest sentit, és interessant repensar l'estratègia de transparència i homogeneïtzar els espais on publicar la informació dels Consells de Barri. De cara als processos, també valdria la pena revisar els mecanismes a l'hora de publicar aquesta informació, ja que a mesura que avança el procés menys d'informació d'aquest es disposa (resultats i incidència política).

5) L'accessibilitat de les accions participatives està ben valorada en termes generals, tot i que hi ha marge per millorar l'accessibilitat per a persones amb diversitat funcional

Les variables que es valoren en l'accessibilitat -horaris, accés en transport públic, difusió de la convocatòria i llenguatge entenedor- són ben valorades tant en els processos participatius com

en els Consells territorials. Tanmateix, en el cas dels processos participatius, les persones responsables no sempre han tingut en compte la possibilitat de disposar suports específics per a persones cegues i sordes. En el cas dels Consells de Barri, l'accessibilitat de l'espai no sempre està garantida i, en ocasions, només ho està de manera parcial. Aquest darrer element és especialment rellevant atès que els espais municipals han de garantir l'accés per a persones amb mobilitat reduïda segons la normativa corresponent. Així, l'accessibilitat de l'espai és un principi fonamental que ha d'estar garantit en qualsevol convocatòria a la ciutadania.

D'altra banda, hi ha un parell de variables més a destacar. La primera té a veure amb el nombre de llengües en què es convoquen les sessions dels processos participatius, atès que amb excepció d'un procés la resta només ha convocat en català. Això dificulta la participació de persones que reconeixen amb el català com a llengua pròpia o simplement no l'entenen. Tenint en compte la baixa participació de persones d'origen cultural divers, la poca varietat de llengües amb què es fa la difusió es podria traduir en una barrera idiomàtica.

En segon lloc, és interessant reflexionar al voltant de la plataforma Decidim i preguntar-nos si el format *online* augmenta l'accessibilitat als mecanismes de participació. En aquest sentit, pràcticament la totalitat dels processos han estat anunciats al Decidim; no obstant, només un 58% admetia la participació a través de la plataforma. Aquesta xifra evidencia dues maneres diferents d'utilitzar la plataforma del Decidim.Barcelona per part de l'Administració: una més orientada a la transparència, i per tant a penjar documentació informativa sobre els processos i les seves activitats, i una altra que més enllà de la transparència contempla la plataforma com una eina de democràcia directa. Si es vol atorgar a la plataforma Decidim la condició alternativa a la participació presencial, cal emfasitzar les possibilitats d'utilitzar-la més enllà que com a espai web i fomentar-hi participació.

6) El funcionament de les accions participatives presenta una gran diversitat de modalitats

Pel que fa als processos participatius, aquests són valorats amb un 7,6 per les persones de la Comissió de Seguiment i amb un 6,9 per les persones tècniques. Tanmateix, les puntuacions oscil·len entre el 4,4, i el 8,5, en funció del procés. Cal destacar que el funcionament de les Comissions de Seguiment és força fluïx, valorat amb un 5,2 per part de les persones tècniques referents.

La planificació dels processos participatius també es un element a destacar, atès que en un 21% dels casos presenten la fitxa al Comitè Director un cop ja s'han iniciat.

Pel que fa al funcionament dels Consell de Barri, les persones participants el valoren de forma global amb un 6,3. Tanmateix, la majoria de les variables que s'inclouen en aquesta dimensió són ben valorades, com ara la dinàmica i el clima de la sessió o el to de les intervencions, la gestió del temps o la composició de l'òrgan. La única variable menys valorada és la qualitat de la informació (amb 5,9 punts sobre 10), que comprèn l'adequació de la informació als objectius de la sessió i la disposició d'una informació plural. Val a dir que aquestes són qüestions rellevants en els consells, atès que influeixen sobre la legitimitat dels espais de participació. Així, resulta important reflexionar i revisar quines dinàmiques es donen en els Consells de Barri i identificar quins elements són un obstacle per aquesta qualitat de la informació, especialment per als Consells de Barri en què aquesta es valora més negativament.

7) La coordinació dels Consells de Barri amb altres accions participatives participació és escassa o poc satisfactòria

La coordinació dels Consells de Barri amb altres òrgans de participació es dona molt escassament. Aquesta pot ser una situació a millorar en cas que es consideri que els continguts exposats en el Consell de Barri requereixen de ser traslladats o treballats en coordinació amb els consells sectorials corresponents o amb el Consell de Ciutat.

La coordinació dels Consells de Barri amb els òrgans de govern i els processos participatius es més habitual, tot i que tan sols en una tercera part dels casos es dona de forma satisfactòria.

8) El Reglament de participació ciutadana homogeneïtza el concepte de “procés participatiu”

Malgrat no s'ha recollit la informació necessària per saber quantes accions de participació es van registrar inicialment com a processos participatius i, arran del retorn del Comitè Director van quedar definides com un altre tipus d'acció (jornades, diagnòs o accions participatives), la informació recollida apunta dues tendències:

- Al Comitè Director, cada vegada més, només s'hi presenten processos participatius.
- Progressivament es va reduint el nombre d'accions que no compleixen les condicions per a ésser considerades processos participatius i per tant, han de canviar de “tipus”.

9) S'identifiquen dificultats per posar en valor la mirada de ciutat en la participació

Un dels objectius tant del Programa Democràcia Activa com del Comitè Director és coordinar la participació a la ciutat i proporcionar als demés agents implicats una mirada global (de ciutat) sobre aquest fenomen. Tanmateix, malgrat ser un requisit de la fitxa de presentació dels processos participatius, només un 26% d'aquests han analitzat la manera com s'articulen amb altres espais de participació (altres processos participatius, òrgans de participació, iniciatives ciutadanes...).

Cal destacar però, que la tendència és que cada vegada són més els processos pels quals s'emplena aquest apartat relatiu a la “visió de ciutat de la participació”. A més, el Comitè Director, en el seu retorn a la presentació de les fitxes dels processos, ha mirat d'enriquir aquesta mirada de ciutat en un 40% dels casos. Per tant, tot i que és evident que hi ha dificultats per evidenciar i posar en pràctica la perspectiva global que requereix la coordinació de les accions de participació a la ciutat, són evidents els esforços realitzats i sembla que, poc a poc, comencen a donar els seus fruits.

10) Hi ha marge per millorar la planificació i el compliment dels terminis i procediments proposats pel Protocol del Comitè Director

El Protocol del Comitè Director defineix el cicle de planificació d'una acció de participació; en especial, d'un procés participatiu. Es tracta d'un circuit que pretén assegurar que tots els processos participatius incorporin les recomanacions del Comitè Director abans de començar. Tanmateix, en la pràctica, només un 10% de les accions de participació (per a les quals tenim informació completa) ha obtingut el retorn per escrit del Comitè Director abans d'iniciar-se. La xifra és preocupantment baixa.

No obstant, el problema no és només que el retorn del Comitè director arriba tard. El 66% de les accions participatives registrades durant el 2018 (per tant, la gran majoria processos

participatius) es van presentar davant el Comitè Director quan ja s'havien iniciat. Per tant era tècnicament impossible que el Comitè Director els fes un retorn abans de començar, perquè en el moment de presentar-se davant d'aquest òrgan ja s'havien iniciat.

Aquest fet evidencia una dificultat important per planificar els processos amb temps suficient per a presentar-se davant el Comitè Director i obtenir el seu retorn presencial i virtual abans de començar. Per aconseguir, en definitiva, amb el protocol.

11) La participació està distribuïda territorialment però molt concentrada temàticament

L'anàlisi de les desviacions estàndards ens ha permès identificar de manera clara una distribució força àmplia i repartida de les accions de participació a nivell territorial, però una concentració preocupant a nivell temàtic. I és que el 56% de les accions de participació han estat relacionades amb l'urbanisme. A més, una gran part d'aquestes han estat impulsades des de l'Àrea d'Ecologia Urbana.

Aquest fet esdevé especialment preocupant si tenim en compte dues dades més: la primera és que la normativa relacionada amb l'urbanisme obliga en determinades situacions a realitzar un procés participatiu; i la segona és que el segon tema en el qual s'han realitzat més accions de participació (6 accions concretament) és la mobilitat, naturalment lligada a l'urbanisme. Per a la resta de temes (cultura, educació, ecologia, esports, feminismes, infància, joventut, salut...) només s'han realitzat una o dues accions de participació, en el millor dels casos. És evident, per tant, la dificultat per obrir processos de participació vinculats a temes que no estiguin directament relacionats amb l'espai públic (espai urbà, mobilitat i equipaments).

Contràriament, a nivell territorial les accions de participació han estat força repartides, i sembla que aquesta és una tendència constant, doncs les xifres són les mateixes per al 2018 que per al 2017. El districte on s'han realitzat més accions de participació ha estat Nou Barris, amb 11 accions participatives, seguit per Sants-Montjuïc, Sant Martí i Sant Andreu amb 7 accions cadascun. Com s'apuntava al capítol corresponent, es tracta de districtes amb una àmplia i consolidada tradició de participació i amb unes característiques socioeconòmiques força diferenciades de les dels barris que es troben a la cua en nombre d'accions de participació: Sarrià-Sant Gervasi i Les Corts. No obstant, la informació de la que disposem no ens permet extreure conclusions fonamentades sobre les raons per les quals Nou Barris, Sants, Sant Martí i Sant Andreu, districtes amb una renda familiar disponible per càpita inferior a la resta, on a més es troben la major part dels barris del Pla de Barris, són més actius en termes de participació.

12) La plataforma Decidim.Barcelona es consolida com a portal de referència de la participació a la ciutat

Comparant les dades de 2017 i 2018 s'evidencia que la xifra d'accions que planifiquen penjar-se al Decidim ha anat augmentant. Més concretament, el 85% dels processos participatius realitzats durant el 2018 s'han publicat en aquesta plataforma. Tot apunta doncs, a una consolidació d'aquesta com a espai de rendició de comptes i d'informació de l'acció participativa a la ciutat. El proper repte serà analitzar si aquesta exposició de les accions de participació a la plataforma ve acompanyada d'una participació virtual.

13) Les dificultats i mancances en el procés de recollida d'informació resten pertinença a l'anàlisi d'algunes dimensions d'avaluació

Al llarg de l'Informe s'ha comentat en diverses ocasions que, per raons diverses, no ha estat possible recollir tots els indicadors del sistema de seguiment i avaluació. En el cas dels òrgans de participació a més, només s'ha pogut recollir la informació per als Consells Territorials, deixant fora de l'anàlisi els Consells Sectorials.

Aquest fet ha tingut implicacions en l'anàlisi. Segurament la més greu d'aquestes conseqüències ha estat que quatre dimensions d'anàlisi (la renovació, la vigència, la corresponsabilitat i la coproducció dels òrgans de participació) han perdut interès i pertinença. I és que són dimensions que tenen molt de sentit quan es parla de Consells Sectorials o de Pactes i Acords, però no massa a l'hora de parlar de Consells de Barri.

Aquest fet explica que les dades obtingudes en relació a la renovació i la vigència dels Consells de Barri no siguin massa interessants, i aquelles que fan referència a la corresponsabilitat i la coproducció siguin més aviat negatives. Però és que la finalitat dels Consells de Barri no és coproduir política pública. Així, no és estrany que en la majoria de consells les decisions no es prenguin per consens sinó a càrrec de l'Administració, i que si es fan accions no s'executin de forma equitativa, ja que aquest no és el funcionament habitual d'aquest tipus d'òrgan.

14) Es valida el sistema de seguiment i avaluació del Programa Democràcia Activa

Malgrat les dificultats comentades en la recollida d'informació, l'anàlisi realitzada ha permès validar la pertinença del sistema d'indicadors. En especial, dels indicadors complexos (els índex) construïts per a recollir les dimensions d'avaluació definides per a cada canal de participació. La raó principal per a poder realitzar aquesta informació és que per a la totalitat dels índex analitzats s'han obtingut puntuacions variables. Això significa, que la construcció de l'indicador ha permès recollir les particularitats de cada realitat en una xifra.